

DUHOVNO ŽIVLJENJE

la vida espiritual

APRIL 1956

Levo: Velikonočni
žegen (Foto V. Za-
letel, Koroška)

Spodaj: Tihožitje

Naslovna stran:
Blagoslov ognja

PRAZNIK KRŠČANSKEGA UPANJA

* Pravijo, da naš čas ni čas velikega upanja. Nasprotno. Doba je neprestanega nemira in velikih strahov. Ljudje so v zadnjih desetletjih doživeli mnogo hudega, pa se boje, da pridejo še slabši časi. Mrzlična delavnost na vseh področjih, kakršne pretekli časi niso poznali, ima velikokrat le ta pomen, da hoče sodobni človek v kratki dobi življenja na zemlji, ki mu je odmerjena in v katero edino veruje, rešiti za svoje udobje in ugodje, kolikor se rešiti more, — kajti v zagrobno življenje po smrti telesa mnogi ne verujejo več.

Moderni človek je postavil sebe za podlago in smoter življenja. Toda ker je razumno bitje, mora prej ali slej v njem dozoreti spoznanje, da je on sam v svoji slabosti in minljivosti preveč krhka podlaga, na katero bi mogel kaj trajnega graditi. Ne more računati ne s samim seboj ne z drugimi ljudmi, da mu bodo v pomoč in rešitev ob zadnjih odločitvah življenja. Ako torej ne najde zatočišča v vernem zaupanju v večno Dobroto in Ljubezen, ki ga bo po kratkem romanju na zemlji sprejela v svoje ljubeče roke za vso neskončno večnost, — potem je razumljiva brezupnost in naravnost žalost premnogh modernih ljudi, pa naj se obdajajo še s tolikšnim hrupom in vriščem, da bi zakrili praznoto svoje duše in prepili lakoto svojega srca po trajni sreči in blaženstvu. V materializmu, kateremu so zapadli, ne morejo najti odgovora na vprašanja, po katerih žeja njihovo ubogo dušo. Slabše se jim godi kakor poganom, o katerih je sv. Pavel pisal, da nimajo upanja (1 Tes 4, 13).

Neutešeni nemir in malodušnost sodobnega človeka ima torej pogosto globlje korenine. Proti temu stoji vesela vedrost in trdnost krščanskega upanja, ki je izraženo v veri v posmrtno vstajenje in večno življenje. Kristus, učlovečena druga božja Oseba, je prevzel umrljivo človeško naravo, je trpel, umrl in stal od mrtvih. Tako je po Kristusu umrljivo človeško telo bilo poveličano v nesmrtno življenje. Ker je vstal Kristus, naš Prvorojeni, bomo vstali tudi mi, nam zagotavlja sv. pismo.

V tej osnovni resnici krščanstva zadobi človeško življenje svoj pravi smisel in namen. Vsako človeško življenje, kakršno že je tukaj na zemlji: življenje tudi največjega siromaka v vsej njegovi revščini in edinščini; življenje bednega pohabljenca, ki ne more rabiti svojih udov; slepca ali ubogega bolnika, ki ga je bolezen za cele mesece ali celo leta priklenila na posteljo; življenje tistih, ki se grudijo pod križem duševnega trpljenja krivice, preganjanja, zapostavljanja in preziranja vseh vrst...: življenje slehernega zemljana, pa naj bo še tako malo pomembno v očeh sveta, ako je preživeto v prijateljstvu z Bogom, je neskončne vrednosti, ker je priprava na večno blaženstvo.

Kristus je vstal, vstali bomo tudi mi! Krščanstvo je že takoj ob svojem nastopu vedelo, da bo zmagalo nad poganskim svetom, ker je človeštvu, ki se je nahajalo v otopeli resignaciji in mrkem brezupju prinašalo novo upanje, katerega ničesar, kar je človeško, ne more izničiti. Nobena zunanja izguba, ne imetja, ne domovine, ne svojcev, ne zdravja, tega upanja, ki prihaja od Boga, ki je naše upanje (1 Tim 1, 1), krščanskemu človeku vzeti ne more. „Zato ne omagamo. Čeprav je naš zunanji človek ves v nadlogah, se notranji obnavlja dan za dnem Kajti naj bo kakršna koli stiska, ki prihajaja nad nas, ima le za posledico, do se še z večjo silo obračamo k večni Lepoti. Nismo namreč naravnani na vidno in čutno, marveč na nevidno in večno“ (2 Kor 4, 17).

Brezveren človek ne pozna več tega upanja, zato je njegovo življenje tako nemirno in prazno. Vprašanje je, ali mi sami živimo iz tega krščanskega upanja?

V zadnjem času je doživelo lep literarni uspeh delo, ki ga je napisal španski pisatelj José María Sánchez Silva pod naslovom: Marcelino, Pan y Vino. Gre za preprosto legendo. Moško dete je takoj po rojstvu smrtno bolna mati položila na prag frančiškanskega samostana. Menihi so dečka vzgojili, svarili so ga pa pred ropotarnico, kamor je zakristan odlagal predmete, ki niso bili več za cerkveno rabo. V tem temačnem prostoru naj bi bil „hud mož, ki ga bo vzel“. Ko je deček imel pet let, se je vendar nekoč splazil v njemu prepovedano kamro, v kateri je zagledal velik krucifiks s Križanim, ki je bil tako izrazito izdolben, da se je dečku zazdel živ človek. Ker je imel Križani tako trpeč obraz, je fantek sklepal, da je lačen. Prinesel mu je kruha in ponudil Gospodu, da naj jè. Le-ta je res segel po kruhu. Od tega trenutka dalje se je med Križanim in dečkom razvilo skrivnostno prijateljstvo, tako da si je fantek po nekem času upal Gospodu zastaviti odločilno vprašanje, ki ga je že dolgo nosil v srcu: Kje je njegova mati? Dobil je odgovor, da jo bo skupaj z Gospodovo materjo skoraj mogel videti. Nad tem sporočilom umre otrok od prevelike sreče.

To je lepa legenda, ki pa nam pojasni, da mora za kristjana vera pomeniti osebno darovanje Bogu, ki pa ni drugače mogoče kakor ob tesni naslonitvi na odrešilni križ njegovega božjega Sina. Potem pa, da je vera milost, ki se nam ponuja najbolj takrat, ko nas obiskujejo bridkosti in trpljenje. Moderni konvertiti, ki je okusil vse vojno trpljenje, izgubo domovine, ujetništvo in nazadnje še begunstvo, je zapisal: „Križani me ni izpustil ne izpred oči, ne iz rok“ (Alfred Döblin, Schicksalsreise).

Mnogi pa ne spoznajo, da se jim prav v trpljenju bliža Bog, da bi postal Bog njihovega upanja in srečnega večnega življenja. Zopet drugi se lahkomišljeno igrajo s svojo vero; za prazen nič so jo pripravljene vreči iz duše. Nespametno mislijo, da bodo prosti verskih ozirov in ravnih zakonov mogli bolj polno uživati življenje. Pa se motijo! S tem, da so žrtvovali Boga, so zavrgli tudi svojo tostransko srečo. A kar je neprimerno hujše: izgubili so upanje na blaženo večnost.

Naj nam bodo lepi velikonočni prazniki ljuba priložnost, da z vernim srcem obnovimo svojo vero, ki nam daje odgovor na bistvena vprašanja našega življenja. Obnovimo z vernim in zaupljivim srcem krščansko upanje v blaženo posmrtno življenje, ko se trpljenje današnjih dni ne bo moglo primerjati prihodnji slavi, v kateri se bo Bog razodel tistim, ki v tostranskem življenju Vapj verujejo, v Njega upajo in Ga ljubijo. Kristus je vstal! Vstali bomo tudi mi in vedno bomo pri Njem. Aleluja!

DR. IVAN AHČIN

PASTIRJEV GLAS

VELIKA NOČ

Zakaj je v naslovu beseda noč tako krepko tiskana? Zato ker letos prvič obhajamo vstajensko bogoslužje ponoči v spomin na ono noč, o kateri poje cerkveni slavospev: „O blažena noč, ki si edina smela vedeti čas in uro, ko je Kristus vstal od mrtvih.“ Evangelist Janez poroča: „Prvi dan tedna (to je po naše v nedeljo) je šla Marija Magdalena (in še nekatere druge žene) zgodaj, ko je bila še tema, h grobu, in videla, da je kamen od groba odva-ljen.“ Kristus je vstal ponoči od sobote na nedeljo, še preden je zaspivalo jutro. Nihče ne ve, ob kateri uri točno. Ko so naši predniki postali kristjani, so praznik Gospo-dovega vstajenja pravilno imenovali: Velika noč. Velika

je ta noč, ker je z vstajenjem križanega in pokopanega Kristusa bilo dovršeno ve-liko delo, največje delo, še večje kakor je ustvarjenje sveta, odrešenje človeškega rodu.

Doslej smo spomin na vstajenje obhajali podnevi. Že na veliko soboto zjutraj, ko je Jezusovo truplo ležalo še v grobu, se je vršila velikonočna maša s trikrat slovesno zapeto alelujo in z zvonjenjem zvonov, ki so od velikega četrtega molčali. Duhovniki in verniki so čutili, da to ni povsem v skladu z resničnimi dogodki, katerih se v velikem tednu spominjamo. Sveti oče papež Pij XII. je z odlokom 16. novembra 1955 obnovil prvotni način bogoslužja velikega tedna, ga prilagodil razmeram sedanjega časa in ukazal, da se veliki teden božja služba odslej po njem ravna.

V prvih stoletjih se je božja služba velikega tedna opravljala ob istih urah, ko so se dogodki Jezusovega trpljenja, smrti in vstajenja v resnici vršili: na Veliki četrtek ob času zadnje večerje, na Veliki petek okoli tretje ure popoldne, na Veliko soboto pa so vso noč bedeli in proti jutru končali z vstajensko mašo. Kristjani so zadnje tri dni velikega tedna imeli v veliki časti, zdržali so se hlapčevskega dela in se posvetili le spominu in čiščenju svetih skrivnosti odrešenja. Cerkev je te tri dni proglasila za zapovedane praznike. Vernikom se je zdelo bolj ugodno, ako se vrši božja služba zjutraj ali dopoldne, ne šele zvečer, ker so itak ves dan svetkovali, in cerkvena oblast je preložila prvotno večerno oziroma nočno bogoslužje na jutranje ure. Polagoma so se pa gospodarske razmere tako spremenile, da so bili ljudje prisiljeni čim več dni v letu delati, da si zaslužijo vsakdanji kruh. Zato je pred približno tristo leti (1642) papež Urban VIII. šte-vilo zapovedanih praznikov omejil in jih nad dvajset olpravil. Tedaj so prenehali veljati za zapovedane praznike tudi zadnji trije dnevi velikega tedna. Posledica tega je bila, da je te dni prihajalo malo ljudi k jutranji božji službi. A veliko-tedensko bogoslužje ni samo za duhovnike in ministrante, ampak je tako pomembno, lepo in pretresljivo, da je bila velika škoda, da se ga ni moglo večje število ver-nikov udeleževati. Ne samo lepo je to boslužje, temveč tudi bogato na milostih

in nadnaravnih sadovih, katerih pa verniki, ki so morali zjutraj na delo in v službo, niso bili deležni. V nadomestilo so uvedli razne ljudske pobožnosti, kakor pri nas Slovencih božje grobove in vstajenske procesije.

Letos pa je čas dozorel, da je pod vodstvom Svetega Duha dal vernikom zopet možnost udeleževati se velikotedenskega bogoslužja, doživljati živ spomin smrti in vstajenja Gospodovega in sprejemati obilne milosti in druge nadnaravne sadove teh svetih skrivnosti. Obnovitev nekdanjega bogoslužja velikega tedna je dragocen dar, ki ga je papež Pij XII. za svojo osemdesetletnico naklonil svojim duhovnikom in vernikom. Ko se bomo vsako leto bolj uživali v lepoto in pomen tega bogoslužja, mu bomo za ta dar tudi vedno bolj hvaležni.

Kako bomo odslej obhajali zadnje tri dni velikega tedna in veliko noč? Veliki četrtek bo maša s svetim obhajilom zvečer. Ne Veliki petek bodo duhovniki in verniki pri božji službi mogli prejeti sveto obhajilo, česar doslej nismo mogli. Največ sadov odrešenja moremo prejeti, ako prejmemo presveto Jezusovo Telo, ki je bilo na veliki petek za nas darovano na križu. Večja je sprememba na Veliko soboto in na Veliko noč.

Velika sobota: Ta dan je Jezusovo truplo počivalo v grobu, duša njegova pa je šla v predpeklo oznanit pravičnim Stare zaveze, da je odrešenje za nje dopolnjeno. Apostoli in drugi Jezusovi prijatelji so bili zatopljeni v tiho žalost. Komaj so malo kaj govorili, globoko so bili zamišljeni v trpljenje in smrt božjega Učenika. In Marija, žalostna Mati Križanega — kdo si more predstavljati njeno Jezusove glave, preden so ga povili v prt in položili v grob. Oglevala in poljubljala je okrvavljene žeblje, s katerimi so bile roke in noge njenega Sina pribite žalost tisto tiho soboto. Pred seboj je imela trnjevo krono, ki so jo potegnili z na les križa. Vse, kar je prejšnji dan na Kalvariji videla in slišala, je znova doživljala. Do vrha ji je bila duša zalita z bolečo žalostjo... Žalovala je, pa ne brez tolažbe, verovala je, upala. Verovala je Jezusovi napovedi, da bo tretji dan vstal od mrtvih. Zavoljo te vere ji je tudi v tej najgloblji žalosti veljala beseda tete Elizabete: „Blagor ti, ki si verovala, zakaj spolnilo se bo, kar je povedal Gospod.“ Ko je v soboto zvečer sonce zašlo, se je po judovskem štetju začel „tretji“ dan, dan vstajenja, ki ga je Jezus napovedal. Bolj ko so tekle ure noči in že prekoračile polnoč, tem bolj hrepeneče je v ljubezni pričakovala Jezusa, od mrtvih vstalega. Upanje in trdno pričakovanje iz vere je prevladalo njeno žalost, dokler je ni obsijala bleščeča luč iz poveličanega telesa Jezusovega, ki je stal hipoma pred njo. Z Marijo bomo odslej tudi mi veliko soboto tako obhajali. Zjutraj ne bo maše. V tihi žalosti nad grehi, ki so Jezusa križali, bomo pri delu hvaležno mislili nanj. Če bomo utegnili, bomo stopili v cerkev, še enkrat opravili sveti križev pot, se zahvalili Gospodu v presvetem Rešnjem Telesu za njegovo odrešilno trpljenje. Držali bomo strog post do polnoči. Ko pride večer, se začne Velika noč.

Velika noč: Po večerji se začnemo pripravljati na nočno božjo službo, podobno kakor čakamo na sveti večer na polnočnico. Z vsako uro raste naše pričakovanje. Sveti obredi se začnejo ob enajstih (morda kje malo prej), tako da se sveta maša more pričeti okoli polnoči. Redki so bili verniki, ki so doslej imeli priložnost videti in doživljati te pomembne obrede. Najprvo je blagoslov ognja zunaj cerkve ali morda v veži. Z blagoslovljenim ognjem se prižgejo sveče: velikonočna sveča, sveče za duhovnike in strežnike in sveče vsem vernikom, ki naj jih imajo to noč s seboj, da je cerkev v glavnem razsvetljena s plapolajočimi plameni sveč, duše pa z božjo lučjo, ki je Kristus: „Jaz sem luč sveta.“ Ko se pred oltarjem blagoslovi velikonočna sveča in odpoje velikonočni spev, se prične blagoslov

krstne vode. Najprej se berejo štiri berila iz svetega pisma Stare zaveze, ki pripovedujejo o velikih delih božjih, ki so nekako predpoda svetega krsta. Potem se z litanijami vseh svetnikov pokličejo nebeščani na pomoč in procesija se poda na kraj, kjer je pripravljena voda za blagoslovitev. Ko je krstna voda blagoslovljena, se vrne procesija k velikemu oltarju. Duhovnik se obrne k ljudstvu s kratkim nagovorom in pozove vernike, da obnovijo krstno obljubo. Jezusova velikonočna zmaga se najprej kaže v zakramentu svetega krsta, v katerem se nam zbrise izvirni greh in se prerodimo iz vode in Svetega Duha v božje otroke. Ko obhajamo spomin Jezusovega zmagoslavnega vstajenja, se spomnimo svojega krsta, pri katerem smo prejeli prvič neprecenljivi dar božjega življenja v posvečujoči milosti. Kaj naj damo Jezusu v zahvalo drugega, kakor da znova obljubimo zvestobo in stanovitnost v milosti? Duhovnik stavi vernikom ista vprašanja kakor pri krstu: Ali se odpoveste hudobnemu duhu? Vsem njegovim dejanjem? Vsemu njegovemu napuhu? Iz polne duše in z donečim glasom verniki odgovore: Se odpovemo! Potem izpovedo svojo vero, kakor so jo nekoč botri pri našem krstu. Zopet vpraša duhovnik: Ali verujete v Boga, Očeta vseмогоčnega, Stvarnika nebes in zemlje? Ali verujete v Jezusa Kristusa, Sina njegovega edinega, ki je bil rojen in je trpel? Ali verujete v Svetega Duha, sveto katoliško Cerkev, občestvo svetnikov, odpuščanje grehov, vstajenje mesa in večno življenje? Kako bomo radostno z najglobljim prepričanjem trikrat odgovorili: Verujemo!

Odpoved hudobnemu duhu, izpoved globoke in resnične vere, to je naš dar Jezusu od mrtvih vstalemu, k njegovemu največjemu prazniku. Vsako leto odslej bomo v veliki noči ponovili krstne obljube. To bo kakor kratka a globoka duhovna obnova, da bomo po opominu svetega Pavla obhajali praznik vstajenja, „ne s starim kvasom hudobije in malopridnosti, ampak z opresniki čistosti in resnice“.

Ko se potem odpoje še drugi del skrajšanih litanij vseh svetnikov, se prične velikonočna maša, najkrajša maša v cerkvenem letu, a polna veselja. Po berilu iz lista sv. Pavla Kološanom zapoje mašnik trikratni aleluja, ta značilni vzklík vstalemu Odrešeniku. Kako bi bilo lepo in veličastno, ko bi vsi verniki v cerkvi, ne samo pevci na koru, ponovili alelujo za mašnikom, do neba bi segel tak klic velikonočne radosti. A morali bi se verniki prej vaditi, da bi pravilno in lepo zapeli. Med sveto mašo sprejmejo verniki sveto obhajilo, Jezusovo poveljčano Telo, v poroštvo svojega lastnega vstajenja. Koliko bogatejši na milosti in globljim veseljem se vračamo iz cerkve kakor pa nekdanj od procesije vstajenja.

Dve noči z nočnim bogoslužjem imamo zdaj v cerkvenem letu: božično in veliko noč. Večja, svetlejša in svetejša je Velika NOČ; z njo je bilo dopolnjeno in izvršeno vse, zaradi česar se je Sin božji učlovečil in se v Betlehemu rodil. Dopolnjeno in izvršeno je *naše odrešenje — Aleluja!*

Škof Gregorij Rožman

El decreto "Máxima redemptoris nostrae mysteria" reformó el 16 de noviembre de 1955 notablemente la liturgia de la Semana santa.

El jueves santo la misa debe ser celebrada al atardecer, pero no antes de las cinco ni después de las ocho.

El viernes santo, la solemne función litúrgica se celebra por la tarde, hacia las tres. Durante la misma se distribuye la santa comunión.

El sábado de gloria la solemne vigilia pascual debe hacerse cerca de la media noche de modo que permita la misa solemne entre el sábado santo y Domingo de Resurrección.

POLJSKI KRIŽ

V bližini koncentracijskega taborišča v Dachauu je stal ob potu samotni poljski križ. Sleherni dan so korakale mimo njega delavske kolone na delo in marsikateri pripornik se je ozrl nanj ter v tem gotovo našel tolažbe in moči v svojem trpljenju. Bil je med temi sužnji veliko duhovnikov.

Neki mlad stražnik SS, ki je večkrat vodil kolono na delo, je sovražil ta križ ob poti. Bil je velik, močan fant s plavimi lasmi in modrimi očmi: dvojni Arijeec, je bilo zapisano v knjigi. V taborišču so ga zaradi njegovih neslanih šal, ki si jih je med apelom rad privoščil, splošno imenovali „kulturonosec“. Ta „kulturonosec“ je imel posebno veselje s tem, če je mogel mimogredè v križ s svojimi težkimi škornji suniti. Les je bil spodaj že precej trhel, da je križ pod udarcem vedno zaškripal, kot da bi zastokal.

Ko nekega dne kolona kot navadno koraka mimo križa, se nenadno odtrga iz prednje vrste neki pripornik ter stopi h križu. Pod pazduho drži nekaj lesenih kolcev ter se takoj loti dela. Na vsako stran križa zasadi ob deblu kolec v zemljo, s tretjim pa z vso močjo udarja po obeh drugih.

Prvi, ki je spoznal namen mladega pripornika, je bil „kulturonosec“. Pa zatuli, kot bi se svet podiral: Stooj! Vsi so obstali, kot bi odrezal. Stražniki in priporniki so osuplo gledali na moža ob križu. Zakaj, vsak, kdor je na potu zapustil vrsto, je veljal kot pobeglica. Vsak stražnik je takoj smel ostro streljati. Če je zadel, je dobil tri dni dopusta, dvajset mark in dodatno porcijo cigaret. Vsi stražniki so dvignili puške in pomerili, toda sprožil ni nihče.

Že je tičal prvi količ trdno v mehki

pomladanski zemlji, ko „kulturonosec“ divje zakriči: „Nazaj, preišč, ali te ustrelim kot zajca.“ Vrže se proti križu ter nastavi nogo, da bi sunil. Tedaj se mladi pripornik postavi predenj in odločno reče: „Ne dovolim, da bi kdo vpričo mene križ skrunil.“ „Kulturonosec“ je zastala sapa. „Gospod komandant,“ se je obrnil do najvišjega stražnika, „to je očiten upor!“ Vse je ostalo tiho, pa je mladenič še enkrat zaklical jasno in odločno: „Jaz sem kristjan in ne pustim, da bi kdo križ skrunil!“

Morda bi ga „kulturonosec“ na mestu ustrelil. Vihtel je svojo puško, jo pritisnil ob lice, pa jo zopet povetil in

„Dopolnjeno je!“ — Križani v cerkvi sv. Damijana v mestu Assisi (Italija)

neprenehoma rjovel kot norec. Tedaj je komandant poveljeval: „Naprej!“ Priporniku ob križu pa je zaklical: „Glej, da zgrineš! Pogovorimo se pozneje.“

Med popoldanskim odmorom pa je poklical komandant „upornika“ k sebi. Zapisal si je ime in številko. Potem je vprašal: „Kaj je tvoj poklic?“ „Bogoslovec jezuitskega reda.“ Komandant je skomignil z rameni in molčal. Na to je rekel: „Jaz moram vso stvar javiti na višje mesto. To menda veš, da je za upor določena smrtna kazen. Žal mi je, da moram za tako bedarijo umreti. Pojdi!“

Zvečer, ko se je četa vračala, je moral korakati čisto v zadnji vrsti. Ob vходу v taborišče so ga peljali k najvišjemu poveljniku. V duhovniških blokih so molili zanj. Tudi molitve za umirajoče. Ko je že zadnja molitev utihnila, so se odprla vrata v barako in mladi mož je vstopil nasmejan.

„Si še živ? Kako je bilo?“ so ga od vsch strani vpraševali. „O nič posebnega. Poveljnik me je natančno izprašal,

kako in kaj, potem je vrgel „kulturosoca“ iz pisarne in nato sva bila sama. Jaz sem ga prepričal, da kristjani, moramo križ do zadnjega braniti. Tedaj je prisluhnil in končno rekel: „Da se kaj takega ponovno ne zgodi! Razumel? Jutri pa vzemi dva moža, dobi si orodje in kar je potrebno in pojdi s stražnikom tja! Križ naj se popravi!“

Križ stoji še danes na svojem mestu. Toda kjer so bila prej polja in travniki, se je po vojni dvignila iz zemlje obširna naselbina. Stotine ljudi gre dan za dnem mimo križa. Mnogim se zdi v napotje. Pred letom dni je bil zopet na tem, da se zruši. Pa je prišel neki star begunec iz šlezije, kjer stoji veliko poljskih križev. In je privlekel s seboj lesa, kamena in železa. Sedaj je križ prenovljen. Kdaj pa kdaj si kdo više nos: „Tako kričeče je pobarvan. Rdeča barva je naravnost strašna!“

Pač ne pozna zgodbe o križu,

„Mann in der Zeit“, Augsburg

PRED RAZPELOM

Dobil sem dediščino! Saj ne boste ugamili, kakšno?

Uradno, potom notarja, sem postal postavni dedič razpela, ki je bil last slavne igralke Sare Bernhardt.

Priznam, da mi je to volilo napravilo veliko veselje. Kajti ona je bila moja župjanka najprej na ulici „Villiers“; in nato, bolj skromno: na nasipu „Pereiro“.

Toda zdi se mi tudi, da mi je dolgovala nekoliko nežne pozornosti.

*

Bom pojasnil:

V oktobru leta 1884 sem vstopil v veliko semenišče v Issy. In ker ne bom smel nikdar več obiskovati gledališča, sem na predvečer svojega vstopa v semenišče hotel iti gledat lepo klasično de-

lo. V Porte Saint Martin so predvajali „Machbetha“ in Sari Bernhardt, glavni igralci, so oglušujoče ploskali.

Naslednji dan sem spoštljivo vstopil v semenišče. Pred večerno molitvijo so se sprehajale po parku skupine semeniščnikov, v civilu in talarju. Enakomerni razgovori... Mladenci so bili nemirni... tuji... saj se še vsi dobro poznali niso.

Tedaj sem pa jaz, kot velik naivnež, da bi vse malo razgibal, navdušeno začel pripovedovati, kako sem preživel predvečer...

*

Medtem, ko sem pripovedoval, sem pa dobil od svojega soseda — pozneje je postal škof — sunek s komolcem v bok.

„Ima pač tako navado,“ sem si mislil. Pa ni bilo takó! Ta dobri mladenič

me je hotel opozoriti, da je v naši skupini vodja!

In res, ko je čez četrto ure pozvonilo k večerni molitvi, je pristopil ta vodja k meni in me strogo vprašal:

— Kako se pišete? Katero številko sobe imate?

— B..., 3..., 15...

— Dobro! mi je rekel in me pomenljivo pogledal.

Ko sem po več letih poročal v svoji cerkvi vnukinjo Sare-Bernhardt, sem v poročnem nagovoru namignil na ta dogodek:

— Gospa, prvih slabih opazk, ki sem jih dobil v semenišču, ste bili krivi vi. In vi tega niste nikdar slutili!

*

In glej, zdaj pa mi je prišlo njeno razpelo. Ogledal sem ga z zanimanjem; kajti zdi se mi, da dobro predstavlja njeno življenje: Strog Kristus, stisnjen v težak okvir, močno pozlačen, v slogu Ludvika XV.

Predstavljam si veliko umetnico, kateri so ono noč njene igre tako divje ploskali, ker je znala iz dna srca zakričati oni blazni krik, da je prišla k sebi.

In tam v svoji sobi, ko je bila sama, s svojo človeško bedo in slekla minljivost razkošne svile, v kateri je bila vžila svojo slavo..., da, predstavljam si molitev, ki jo je morala izlihniti iz svojega skoro izčrpanega telesa pred tem Križanim, pred tem Kristom iz železa; ta Križani, ki jo je motril s svojimi molčnimi očmi ter ji klical v spomin resnico vseh časov:

„NECIMERNOST NAD NECIMERNOST; IN VSE JE NECIMERNOST, RAZEN LJUBITI BOGA IN MU SLUŽITI.“

Uboga Sara je imela nekako zaupno znanje s smrtjo. Nikdar ni bila bolj veličastna kot v „Dami s kamelijami“, v kateri umre na odru.

Odšla je v onostranstvo na sam Véliko teden z duhovnikovo odvezo in cerkvenimi molitvami. Neštevilna množica je spremljala njeno krsto, v kateri je počivala ta umrljiva stvarca sredi težkih preprog.

Nekaj tednov sem maševal za pokoj njene duše. Potem pa je bil molk... veliki molk pozabljenja. Tok časa se vali dalje... Svet pa medtem vzklika drugim idolom, ki bodo preminuli kot ona.

*

Toda, glej, pride dan, ko bo stena, ki loči vidno od nevidnega odstranjena, tisti dan, ki nam ne bo ničesar vrnil razen prisotnosti onih, ki so nas objokovali.

Dan, ko vsak kristjan sliši neprestane prošnje, ki skrivnostno prihajajo od onstran groba: „USMILITE SE NAS, USMILITE SE NAS, VSAJ VI, PRIJATELJI NAŠI!“

In se berejo maše; kajti sveta maša je najbolj učinkovito dejanje ljubezni za večni mir naših rajnih.

Ko sem prejel nepričakovano to razpelo, sem ga tolmačil kot nekak poziv, kot povabilo naj molim in pozovem k molitvi za toliko duš, čijih lepoto smo uživali mi in ki v onostranstvu plačujejo užitke svojih triumfov, s katerimi jih je svet nagrajal...

Bog jim daj večni mir in pokoj!

Pierre l'Ermite - + Vinko Lovšič

Zakon je red, ki se v njem napravi zaobljuba še pred noviciatom; če bi bil tu noviciat kakor v kakšnem samostanu, bi jih bilo le malo, ki bi napravili zaobljubo.

Sv. Frančišek Saleški

KRISTUSOVO VSTAJENJE JE PRAZNIK ZMAGOSLAVJA BOGA NAD GREHOM IN SMRTJO. NAJ BI TO ZMAGOSLAVJE DOŽIVELI NAJPREJ *V DUŠAH, NA SODNI DAN PA TUDI NA SVOJIH POVELIČANIH TELESIH VSI NAROČNIKI, PODPORNICI IN SODELAVCI REVJE

„DUHOVNO ŽIVLJENJE“
ISKRENO ŽELIJO KONZORCIJ, UREDNIKI IN
UPRAVA

VSTAJENJA PAMPE

MATEVŽ GORJAN

Ko je mrak padel na te neskončne ravní, posejane z goščavo, ki daje ljudstvu življenje, in so zacvrčali murni in črički in sto drugih živalic, si je oglar obrisal pot in vtaknil sekíro med okleščke.

Preden je našel konja, ki je ušel senco iskat med kočate čanjarje, mu je zapelo v uho gluho in oddaljeno klicanje bobna.

„Viha! Brž domov! Je že prišel!“ Pritrdil je sedlo, skočil vanj prav po fantovsko kljub svojim štirim križem in vsekal z bičem po zraku, da je sivec zaplesal v kolobarju.

Boben je otožno udarjal v drgetajočo sinjino.

Zvon naših pamp.

„Hvala bodi Bogu!“ se je prekrizala uvela ženica v samotni kolibi.

„Mama, bomo šli tudi mi?“ so odpirali široke oči zagoreli in pojnagi otroci na kmetiji.

Dekle je šla jemati novo ruto iz skrinje. Gospodarji so poslali sinove in hlapce za čredami, da ulové živali za pot. Vsa okolica se je prebudila iz monotone vsakdanjosti.

Boben je votlo in enakomerno udarjal, da je že tu tisti, ki ste ga pred me-

secem prosili v dolgem pismu, naj pride obiskat svoje ovce; da naj le pridejo sedaj, ker nocoj bo začetek devetdnevnice, da se praznik pripravlja...

Naznanjal je gospodov in Gospodov prihod.

Grmičasti gozdovi so slabotno odmevali, urhi so postajali za hipe ob nenavadnem zvoku, moreče ozračje se je ohlajalo. Mrtvo življenje pampe je prehajalo v noč...

„V znamenju svetega križa, reši nas Gospod, naš Bog, sovražnikov naših...“

Bajta je iz kolov, špranje z blatom zametane, streha iz vej. Ob bajti galerija, zaprta na enem koncu z žakljevino, čez rjuha, papirnate rože živih in žalostnih barv, sredi s štirimi kamni podložena miza, razpelo in svečniki... ob oltarju duhovnik.

Gleda te svoje zapuščene reveže in čuti z njimi. Smilijo se mu temnopolti fantje, ki se stiskajo z možmi pomešani tam zadaj za ženami in dekleti, kamor leščerba le še sence meče, smilijo nakopičeni otroci v prvih vrstah... in moli.

Za vstajenje teh božjih otrok in oni z njim za vstajenje življenja.

Res, da je prišel ljudem potne stroške olajšat, da pokrsti in požegna in kako črno mašo opravi. Tako tudi premnogi menijo s tihim upanjem v svojem nepopoljšljivem praznoverju, da razen tega še dežja prinese. Pa je vendar duhovnikova predvsem ta, da jih k vstajenju pripravi.

Za vsemi temi bakrenimi in pepelnatimi obrazi se skriva ugasel ogenj. Molijo k svetnikom božjim, trdno v Boga upajo, a večina pozna le eno posmrtno pot: v slavo. In kakor spoštujejo gospoda, jim ta sila težko dopove, da se tja pride le skozi pokoro.

So zaprti kakor pampa, brezmejno ravna, kot dlan, in kljub temu skrivnostna.

„Molimo bratje,“ poslušajo negibne sence, „da bi nam sveti Kajetan srečo dal, dežja sveti Vincencij in spokornosti sveta Magdalena. Tudi k Izidorju se zatecimo, da nam bo zemlja prav rodila. In ne pozabimo, da je spokornost prej ko vse drugo! Kakšna sreča bo to, če naša duša mrtvi v napakah?! Kaj bi dež in vsa voda tega sveta, če je v našem srcu vse požgano, od suše greha! Otroci moji, prosimo za srečo in dež, a očistimo prej našo notranjost, da bo veselje pravo in popolno...!“

Pozno je. Počasi in molče se porazgube v temo. Uro hoda imajo nekateri. Drugi žive bližje. Nekaj si jih pripravi ležišče iz dveh odej pod drevesi, da tam dočakajo novi dan.

Na jutro se vrnejo in zvečer spet, da slišijo sveto besedo. Molijo, po svoje prepevajo: Mariji in Bogu in svetnikom. In božja milost jim srca odpira.

Pred vsako pobožnostjo čakajo na hloh in srkajo mate. Iz kroga se trga zdaj eden, zdaj drugi. Duhovnik v kotu ob oltarju pa jih odvezuje za vstajenje...

...in to so Vstajenja naših pamp.

El Greco: Vstajenje

Če Gospod ni vstal, je prazna naša vera in prav tako prazna, če mi ne vstanemo z Njim...“

Tam v pampi ni slovesnih zvonov ne praznikov ne nedelj. Je le tiha preprostost in le ko srca z Gospodom vstanejo, je Velika noč in Veliki dan.

Vrnitev

Ni bila nedelja, niti praznik. Sabina pa je kljub temu čutila v srcu praznično razpoloženje. In kakor vsak nedeljski popoldan se je napotila navzgor h kapelici na gričku. V duši so ji odmevale njegove besede: Če si mi odpustila, pri-di! Čakal te bom pri kapelici, kakor nekaj...

Globoko zamišljena je stopala Sabina v hrib. Prijetno je grelo pomladno sonce. V rebri so že cvetele trobentice in vijolice, drevje je v pričakovanju drhtelo. Na tisoče drobnih cvetov je komaj še zadrževalo svojo belo prelesto. Od ne-kje se s čudovito mehko prepeval kos.

Tudi takrat je bila pomlad. Z roko v roki sta se vračala proti vasi. Nad njima so se v strnjenem loku bočile cvetoče češnje. Sabina je odlomila vršiček ob poti in mu ga dala za spomin.

„Ko bodo češnje v drugič zacvetele, se vrnem,“ ji je obljubil ob slovesu.

Že takrat je slutila, da se ne bo. V očeh mu je brala hrepenenje, kot ga imajo lastovke, ko se odpravljajo na dolgo pot. In šel je za tem hrepenenjem in se v vrvežu življenja izgubil, pozabil na beli češnjevi cvet sredi sončnih gričev Sabina pa ni pozabila nanj. Njena vdana molitev in zvesta ljubezen sta ga spremljala povsod.

„Sabina...!“

Videla ga je vrh griča ob kapelici. Obzarjen od sonca je stal tam in jo gledal. Srce ji je burno zavalovilo. Dolga leta pričakovanja so utonila v srečo tega trenutka. Saj je bilo včeraj, ko sta se poslovila tam na razpotju...

Sedla sta na parobek kraj cerkvice. Tam v daljavi so se v namadeževani belini srebrile zasnežene gore, tu pod njenimi nogami pa je v tisočerihi belih plamenčikih cvetel teloh.

„Ko bodo češnje v drugič zacvetele, se vrnem, sem ti obljubil ob slovesu. Obljube nisem držal.“

Sabina bi mu najraje položila roko na ustnice, da bi več ne nadaljeval svoje obtožbe.

„...Zato ni bilo pokoja v moji duši in veselje sveta se je ni dotaknilo. Iskal sem ljubezni, hrepenel po sreči, a ljubezen se mi je spremenila v prevaro, sreča je bežala od mene. Tuja učenost mi je napolnila glavo, srce pa je ostalo prazno. In iskal sem dalje, iskal nekaj velikega, vzvišenega, kar bi napolnilo mojo dušo, kar bi dalo mojemu življenju pravi cilj in smoter. Povsod prevare in razočaranja.“

Hodil sem nekega večera po poti izven mesta. Na jugu zacvete pomlad prej kot pri nas. Pa je nisem videl. Kot slepec sem hodil mimo pomladne lepote, duša mi je bila prazna, naveličanost in enoličnost življenja se me je oprijemala kot pusta jesenska megla. Kot da bi mi kdo zaustavil korak, sem obstal. V rebri nad seboj sem zagledal cvetoče češnjevo drevo. Odmaknjeno od vsega ostalega sveta je stalo tu, zasanjano v svojo snežno belino. Gledal sem ga in gledal, tedaj so mi začeli v dušo padati njegovi snežni cveti drug za drugim. Napolnili so mi dušo do vrha, da sem se kot omamljen vračal proti mestu. Nič več nisem bil sam... Še isti večer sem ti pisal. Sedaj vem, vedno in povsod sem iskal le tebe, hrepenel le po tebi. V tvoji iskreni preprostosti je vsa lepota, vsa vzvišenost, vsa učenost, ki mi je svet ni mogel dati. Vrnil sem se k tebi, kakor se vrača otrok k svoji materi, kakor hrepeni slepec po svetlobi sončnega dne. Ti si mi odpustila, mislila si vsa ta leta name in vem, da me je le tvoja molitev bivarovala pred najhujšim.“

„Da, mislila sem nate, molila in čakala.“

„In če bi se ne vrnil?“

„Bi vseno šla s smehljajem skozi življenje, ki je tako lepo tudi v bojih in viharjih, tudi kadar srce krvavi in se stiska v bolečinah, kajti vsak naš korak odloča za večnost.“

JEZUS KRISTUS -- PRAVI BOG

„Razodela se je milost božja, ki prinaša zveličanje vsem ljudem; uči nas, da se odpovejmo brezbožnosti in posvetnim željam in na tem svetu trezno in pravično in pobožno živimo, pričakujoč blaženega upanja in veličastnega prihoda velikega Boga in Zveličarja našega Jezusa Kristusa“ (Tit 2, 11-14).

Na tem in na drugih mestih nam sveto pismo priča, da je Jezus Kristus Bog. Isto nas uči tudi katoliška Cerkev.

V Atanazijevi veroizpovedi je rečeno: „Prava vera je v tem, da verujemo in priznavamo, da je naš Gospod Jezus Kristus, Sin božji, Bog in človek popoln Bog in popoln človek“ (D. 40).

Nicejski zbor uči: „Verujemo v enega Gospoda našega Jezusa Kristusa... pravega Boga in pravega človeka“ (D. 54).

*„Tega mi tuja učenost ni razodela.“
„Tuja učenost je brez toplote in brez življenja. Glej, to je bila moja kniga!“
je Sabina s pogledom objela valovit svet okrog sebe. „Tu sem se učila življenja. Tu v tej čudoviti skladnosti in harmoniji sem vzljubila vse ljudi. Tu sem spoznala, da je srečen le tisti, ki s preprostim srcem hodi skozi življenje, ki z roko v roki z nebeškim Stvarnikom občuduje Njegova dela in hrepeni kvišku k najpopolnejši lepoti in dobroti, ki je On sam.“*

„Vso dušo si mi osvetlila...“ je domel Rado in jo pogledal v svetle oči. Drobní, beli plamenčki teloha so odsevali v njih, kakor vdana ljubezen nje-nega srca.

Kos v grmovju je za hip umolknil, nato je s podvojenó močjo zapel svojo pomladno pesem vstajenja.

ZORA PIŠČANČEVA

V veroizpovedi, ki se moli pri maši po evangeliju, molimo: „Verujem v enega Boga, Očeta vsemogočnega. In v enega Gospoda Jezusa Kristusa, edinorojenega Sinu božjega, ki je iz Očeta rojen pred vsemi vekí in je Bog od Boga, luč od luči, pravi Bog od pravega Boga.“

Vsi narodi so verovali in verujejo, vsaj deloma, ako ne v celoti, v bitje, ki je višje od ljudi in smo ga dolžni častiti. Veličastni templi na Kitajskem in Japonskem, v Indiji in Birmaniji, v Egiptu in Grčiji, v Mehiki in Peruju pričajo o tem splošnem verovanju. Res je, da si narodi niso edini glede števila bogov in njihovih lastnosti. Res pa je tudi, da poleg judov, kristjanov in mohamedancev ravno najbolj primitivni narodi verujejo v enega, samega Boga.

Da Bog je, nam priča že sama pamet. V svetovju, v živih bitjih in v atomu obstaja čudovit red. Pomislimo le na človeka! Ima oči, da vidi; ušesa, da sliši; vsak ud ima svojo nalogo; po vsem telesu so razpeljane žile, ki dovajajo kri v vse dele telesa; po vsem telesu je razpeljano živčevje, ki človeka opozarja na nevarnosti. Noben človek ni zmožen napraviti enega samega očesa, enih samih možgan, ki bi čutili, mislili in hranili spomine. Kdor je vse to napravil, je torej bolj moder in mogočen kot človek. Človek ga mora spoštovati in častiti kot svojega predstojnika.

Kakor obstaja v človeku fizičen red, obstaja v njem tudi moralni red. Vsak normalno razvit človek smatra nekatera dejanja za dobra in druga za slaba. Naj človek hoče ali ne, vedno bo smatral uboj, obrekovanje, tatvino za slabo. Obrambo in pomoč, ki jo nudi bližnjemu pa bo smatral človek vedno za dobro. Tudi nrvni red v človeku kaže na bitje, višje

in modrejše od človeka, ki ga mora človek častiti.

Da nujno biva bitje, višje od človeka, tudi takole sklepamo: Bivati mora bitje, ki ni prejelo bivanja od drugega bitja, temveč ima v sebi razlog za bivanje. Kajti ako bi bivala le bitja, ki so prejela bivanje od drugega bitja, bi nobeno bitje ne obstajalo, ker bi prvo od njih ne moglo obstajati.

Bitje, ki ni prejelo svojega bivanja od drugega bitja, mora imeti v sebi vse možne popolnosti. Tako bitje je torej neskončno modro, vsevedno, vsemogočno, večno itd.

Temu bitju, ki ima v sebi razlog za bivanje, ki je neskončno popolno in je ustvarilo v svetu naravni red in v človeku še posebej nravni red, pravimo Bog.

Beseda Bog kaže na neskončnost popolnosti višjega bitja. Od nje pride beseda bogat. V Bogu je vse bogastvo, vsa polnost modrosti, lepote, dobrote, moči, svetosti in pravičnosti. Bog je bogat. Pri sv. Pavlu beremo: „Saj poznate milost našega Gospođa Jezusa Kristusa, kako je zaradi vas postal ubog, dasi je bil bogat, da bi po njegovem uboštvo vi obogateli“ (2 Kor 8, 9). Obogateli na ta način, da bi postali bogovi, „deležni božje narave“ (2 Pet 1, 4). Kdor Boga pozna in ljubi, je v resnici bogat in pobožen. Kdor Boga ne pozna ali ga zavrne, je v resnici ubog, ubožen, brezbožen. (Prim. Ef 1, 7; 3, 9; 3, 17).

Nemška beseda Gott je sorodna z besedo gut (dober). Bog je vir vse dobrote. Bog je dobrot.

Zato je tudi Cerkev proglasila na vatikanskem cerkvenem zboru: Ako bi kdo trdil, da ni mogoče z gotovostjo spoznati, da Bog biva... z naravno lučjo človeškega razuma, naj bo obsojen (D. 1806).

Razodeto nam je tudi, da bistvo Boga obstoja v tem, da ima. Bog v sebi razlog za bivanje. Ko je Mojzes vprašal Boga, kako naj ga imenuje, mu je Bog odgovoril: „Sem, ki sem. Tako boš rekel

Izraelovim sinovom: On, ki je, me je poslal. To je moje ime za vedno“ (2 Mojz 3 13).

Bog sam se je torej imenoval: „Sem, ki sem.“ Ime Jahve (On, ki je) najtočneje izraža božje bistvo.

Bog je duhovno, netvarno bitje, različno od sveta: „Bog je duh“ (Jan 4, 24)

Nadalje je verska resnica, da biva en sam Bog, ki je Stvarnik nebes in zemlje, vsemogočen, večni, neizmeren, nedoumljiv neskončen v vsej popolnosti, nedeljiv in nespremenljiv.

Vatikanski cerkveni zbor uči: „Sveta, katoliška, apostolska in rimska Cerkev veruje in izpoveduje, da biva en Bog... Stvarnik in Gospod nebes in zemlje, vsemogočen, večni, neizmeren, nedoumljiv, neskončen v razumu in v volji in v vsej popolnosti“ (D. 1782).

Le en Bog je. „Jahve je en sam“ (5 Mojz 6, 4). „Verujem v enega Boga,“ molimo pri maši po evangeliju.

Bog je Stvarnik nebes in zemlje. „V začetku je Bog ustvaril nebo in zemljo“ (1 Mojz 1, 1).

Bog je vsemogočen, to se pravi, da more ustvariti iz nič vse, kar more bivati. „Jaz sem Bog vsemogočni“ (1 Mojz 17, 1). „Pri Bogu ni nič nemogoče“ (Lk 1, 37).

Bog je večni, to se pravi, da je vedno bival in bo vedno bival: „Predno so nastale gore in se je rodila zemlja ter vesoljstvo, si ti, Bog, od vekov in na veke“ (Ps 89, 2).

Bog je neizmeren ali povsod pričujoč, to se pravi, da biva povsod, kjer je ali more biti kaka stvar. „Če se dvignem v nebo, si tam; če ležem pod zemljo, tudi tam si“ (Ps 138, 8). Bog „ni daleč od nobenega izmed nas. Zakaj v njem živimo in se gibljemo in smo“ (Apd 17, 27, 28).

Bog je nedoumljiv, to se pravi, da ga s človeškim razumom ni mogoče doumeti v celoti, temveč le deloma in nejasno. Bog „prebiva v nedostopni svetlo-

videti tudi ne more“ (1 Tim 6, 16). bi, ki ga noben človek ni videl in ga „Zdaj namreč gledamo v zrcalu, nejasno, takrat pa iz obličja v obličje. Zdaj spoznavam deloma“ (1 Kor 13, 12). Zrcalo, v katerem gledamo Boga, je stvarstvo. Božje bistvo je nedoumljivo in neizrekljivo, s človeškim jezikom božjega bistva ne moremo izraziti. Vse kar moremo o Bogu povedati, je bolj jecljanje kot govorjenje. Naše besede niso v stanju točno izraziti kakšen Bog je.

Bog je neskončen v vsaki popolnosti. Na to sklepamo iz dejstva, da je vsemogočen in neizmeren, neskončno velik in moder, in iz dejstva, da bitje, ki ni prejelo razloga za bivanje od nikogar, mora imeti v sebi vse popolnosti v najvišji meri.

Bog je nespremenljiv, to se pravi, da se ne spreminja in se ne more spreminjati. Bog nikdar ne spremeni svojega mišljenja ali odločitve in ni v njegovih popolnostih in v njegovem bistvu najmanjše spremembe. „Jaz sem, ki sem, in se ne spreminjam“ (Mal 3, 6). „Ti pa si vedno isti in tvoja leta ne minejo“ (Hebr 1, 11-12). „Gospodov načrt pa stoji na veke, misli njegovega srca segajo od rodu do rodu“ (Ps 32, 11). (Prim. Jak 1, 17).

Bog je nedeljiv ali enovit. Svojstva, lastnosti ali popolnosti božje se od božjega bistva ne ločijo tako kot pri človeku, ki more bivati, če tudi ni dober, usmiljen, pravičen i. p. Božje popolnosti so istovetne z božjim bistvom. K božjemu bistvu spadajo vse možne popolnosti. Le naš omejeni razum razlikuje med eno in drugo božjo lastnostjo, ker spoznava Boga iz stvari, v katerih se nahajajo poedine različne popolnosti v omejeni meri. Bog pa je enovito, nedeljivo bitje, ki izključuje vsako sestavljenost in tudi možnost spajanja z drugim bitjem. Sv. pismo o Bogu ne pravi le, da je moder, dober itd., temveč da je ljubezen (1 Jan 4, 8), modrost (prim. Preg 1, 20), resnica in življenje (Jan

Procesija slovenskih izseljencev
v Buenos Airesu

14, 16). Svojstev, ki jih sv. pismo Bogu pripisuje, torej ni mogoče od Boga ločiti, temveč, spadajo k bistvu Boga. Vse neskončne božje popolnosti so eno in isto neskončno popolno božje bitje.

Bog je neskončno velik in moder. „Velik je naš Gospod, silna njegova moč, njegova modrost nima meje (Ps 146, 5). (Prim. Ps 93, 9; 34, 10; 144, 3).

Bog je svet, to se pravi, vzvišen nad vse, nedotakljiv, vreden vsega spoštovanja, sovražnik greha in vsega zla in ljubitelj vsega dobrega. „Sveti bodite, ker sem jaz svet“ (Mojz 11, 44). „Kakor je svet on, ki vas je poklical, bodite tudi vi sveti“ (1 Pet 1, 15). „Gospod je svet v vseh svojih delih“ (Ps 144, 17). „Go-

spod, kdo ti je podoben, veličasten v svetosti“ (3 Mojz 19, 2). (Prim. Raz 3, 7).

Bog je dober, poln dobrote do vseh ljudi in hoče, da bi se vsi ljudje zveličali. „Kako velika je tvoja dobrota, ki jo kažeš njim, ki se te boje“ (Ps 30, 20). Gospod noče, da bi se kateri pogubil, temveč da bi se vsi spokorili“ (2 Pet 3, 9). Bog „hoče, da bi se vsi ljudje zveličali in prišli k spoznanju resnice“ (1 Tim 2, 4).

Bog je usmiljen, vedno pripravljen, da skesanemu grešniku odpusti. „Od rodu do rodu traja njegovo usmiljenje“ (Lk 1, 50). „Bog je bogat v usmiljenju“ (Ef 2, 4). „Usmiljenje Gospodovo pa je večno do njim, ki se ga boje, in njegova pravičnost traja od roda do roda“ (Ps 102, 17). (Prim. Rimlj 2, 4; Ps 114, 5; 85, 5, 15).

Bog je pravičen, plačuje dobro in kaznuje hudo. Bog „bo povrnil vsakemu po njegovih delih“ (Rimlj 2, 6). „Pravičen si, Gospod, tvoja sodba je prava“ (Ps 118, 37). (Prim. Ps 47, 13; 144, 18; 71, 2).

Bog je zvest; izpolni vse, kar obljubi ali zažuga. „Zvest je Bog“ (Kor 1, 9). „Velik si, Gospod, in spremlja te tvoja zvestoba“ (Ps 88, 8). (Prim. Ps 35, 6; 18, 14; 81, 11; 90, 3; 137, 7; 144, 14).

Bog je resnicoljuben; vse, kar govori, je resnično. „Vsa pota Gospodova so usmiljenje in resnica“ (Ps 24, 10).

Bog je vseveden. Bog pozna vse preteklo in prihodnje in tudi vse možne stvari, ki se niso in se ne bodo nikoli zgodile. „In ni je stvari, ki bi bila nevidna pred njim, ampak vse je odkrito in očitno očem njega, kateremu nam bo treba dati odgovor“ (Hebr 4, 13). „Ti bereš moje misli, kakor od daleč. Beseda še ni prišla na jezik, a ti, Gospod, že veš vse“ (Ps 138, 3, 5). „Gospodu Bogu so bile znane vse stvari, predno so bile ustvarjene“ (Prid 23, 29). (Prim. Mt 6, 6; Jan 6, 65).

Bog ve tudi in je vedel že pred ustvarjenjem sveta, kdo se bo zveličal

in kdo se bo pogubil. „Zakaj, katere je naprej poznal, jih je tudi naprej določil, da naj bodo podobni njegovemu Sinu, da bi bil on prvorojenec med mnogimi brati“ (Rimlj 8, 29).

Gornje božje popolnosti se čudovito odražajo na Jezusu Kristusu, učlovečenem Bogu.

Jezus Kristus pravi sam o sebi: „Jaz sem Alfa in Omega, prvi in poslednji, začetek in konec“ (Raz 22, 13; 1, 8). „Jaz sem Prvi in Poslednji in živi; živim na vekov veke“ (Raz 1, 18). „Jaz sem pot, resnica in življenje“ (Jan 14, 6). „Nebo in zemlja bosta prešla, moje besede pa ne bodo prešle“ (Mt 24, 35).

Svojo dobroto in usmiljenje in hkrati svojo vsemogočnost je izkazal in dokazal s številnimi čudeži. Njegova vsevednost s kaže v tem, da je vedel za dogodke, ki so se dogajali daleč od njega (Prim. Jan 1, 48). Napovedal je tudi bodoče dogodke, ki so se pozneje izpolnili.

Ko premišljujemo vse te popolnosti Jezusa Kristusa, učlovečenega Boga, spoznamo vedno bolj, kako velik je naš Gospod Jezus Kristus. Upravičeno se v sv. pismu imenuje „Kralj kraljev in Gospod gospodov“ (Raz 19, 16).

Apostol Janez govori v Razodetju o štirih živih bitjih (kerubinih), ki so brez počitka podnevi in ponoči govorila pred božjim prestolom:

„Svet, svet, svet, Gospod Bog Vsemogočni, ki je bil, ki je in ki bo“ (Raz 4, 8).

Nato je še 24 starejšin padlo pred sedečega na prestolu in molilo njega, ki živi ne vekov veke, in položilo svoje vence pred prestol. Pridružimo se jim tudi mi in molimo z njimi Boga:

„Vreden si naš Gospod in Bog, da prejmeš slavo in čast in moč; zakaj ti si vse ustvaril in po tvoji volji je bivalo in bilo ustvarjeno“ (Raz 4, 11).

„Kralju vekov pa, neminljivemu, nevidnemu, edinemu Bogu čast in slava na vekov veke“ (1 Tim 1, 17).

STANKO KOŠČAK

PAPEŠKI MOLITVENI NAMEN

ZA LETO 1956

Rekli smo že na tem mestu (gl. januarско številko!), da je Apostolstvo molitve pobožna zveza vernikov, ki z molitvijo in žrtvijo sodelujejo pri gradnji in širjenju božjega kraljestva na zemlji. Zaupno združeni po molitvi in žrtvovanju s Kristusom se čutijo odgovorne tudi za rešitev svojih bližnjih. Vse to čutenje in ravnanje pa bo le tedaj uspešno, če bo zgrajeno na močni nadnaravni ljubezni.

S Kristusove strani, podoba in vir te ljubezni ostane Njegovo Srečé, iz katerega so privrele vse milosti našega odrešenja in sama Cerkev.

Z naše stani pa ne moremo na noben način tako uspešno odgovoriti na to ljubezen kot prav s pobožnostjo do Srečá Jezusovega, ki nas vodi k spoznanju skrivnosti božje ljubezni in nas usmerja k resnični ljubezni nasproti Bogu.

Zato Apostolstvo molitve z vsemi sredstvi pospešuje pobožnost k Srcu Jezusovemu. Svoje člane vzpodbuja, da se oblikujejo v duhu te pobožnosti in jo gojijo ter razširjajo. Vrh tega vidi Apostolstvo molitve, v skladu s čutenjem Cerkve, v tej pobožnosti sredstvo, ki na poseben način odgovarja potrebam današnjega časa in pripravlja ter pospešuje prihod božjega kraljestva na svet.

Ker je pobožnost k Srcu Jezusovemu bistvena za Apostolstvo molitve, se člani na vse načine trudijo, da razširijo glavne oblike te pobožnosti in ki jih je cerkvena oblast že pogosto priporočila.

Te oblike so: posvečenje Srcu Jezusovemu, najprej osebno in nato družinsko ter skupinsko; slovesno praznovanje dneva Kristusa Kralja in razne vaje zadoščevanja kot sveta ura, zadostilno obhajilo, zlasti ob prvih petkih, predvsem pa praznovanje liturgičnega praznika Srca Jezusovega.

Iz povedanega sledi, da je pobožnost k Srcu Jezusovemu tako globoko povezana z Apostolstvom molitve in mu tako svojstvena, da „moremo reči z vso pravico, da je Apostolstvo molitve popolna oblika pobožnosti k Srcu Jezusovemu in se prav zato pobožnost do Srca Jezusovega ne more popolnoma ločiti od Apostolstva molitve.“ (Pij XII. generalu jezuitskega reda 19. septembra 1948).

Namen za april:

**DA BI DUHOVNIKI IN VERNIKI
PRAV CENILI DUHOVNIŠKI POKLIC
IN NJUNO DOSTOJANSTVO**

Duhovniški in redovniški poklic vsebujeta **NAUK**, ki ga je človeštvo — prav posebno danes — najbolj potrebno, sta polna **VREDNOST**, ki jih svetu manjka; dajeta ljudem **VODNIKE** v duhovni svet, v posvečenje, v zveličanje.

Oba poklica pomenita popolno preda-

danost Bogu in dušam. Tako učita, kaj je naloga vsakega človeka — vsakega na svoj način. Potrjujeta spoznanje najvišjih duhov že predkrščanske dobe, da je spoznavanje Boga, občevanje z Njim (in deleženje Njegovega življenja, kar je dodalo krščanstvo) dejavnost, ki ji morajo vse druge služiti. Dokazujeta, da Stvarnik skrbi za ustvarjeni svet, ga vodi, posvečuje in razsvetljuje in je za to poklical iz drugih ljudi svoje poslanca, svečenike, tolmače.

V teh poslancih nadaljuje svoje življenje Odrašenik sam. Sv. Gregorij Najljanski jih zato primerja s hostijo: kot ta je tudi duhovnik znamenje božje realnosti in obenem nje koprena. Razumljivo je torej, da so duhovniki (in tudi redovniki-neduhovniki) izbranci za izvrševanje evangelijskih svetov. V njih zmaguje svoboda nad tiranijo, ki so ji množice podlegle v poželenju oči in mesa in v napuhu. Duše žrtve redovnikov nabirajo zaklade ubožstva, čistosti in pokorščine in jih ponujajo nam vsem. V teh poklicih je iskati tudi pravičnike, zaradi katerih Bog prizanaša zablodelemu človeštvu.

Iz tlake snovnosti in tehnike kažejo in vodijo božji poslanci v veličastni svet duhovnosti; iz životarjenja v mejah nagonov in ob tleči iskrici človeškega razuma dvigajo v neskončno vesoljstvo vere pod soncem božje modrosti; iz trohobe greha pomagajo v polnost božjega življenja. Bog jim je dal v tem toliko moč, da je tridentinski cerkveni zbor izjavil o duhovnikih: „Imajo prav nebeško oblast, ki presega celo vsako angelsko moč, kolikor izhaja iz Kristusovega duhovništva.“

O vsem tem sodobni svet ne ve skoro nič, duhovniki in redovniki so mu v spodtiko, predmet prezira in sovraštva. Molitve tega meseca naj dosežejo, da bo tega duha vedno manj in da se zajezi vdiranje materializma med Bogu posvečene osebe, prav tako občutje manjvrednosti ali prizadevanje po tekmovanju s svetom v zunanji dejavnosti. Vernikom pa naj izprosijo globlje spoznanje pomena, vrednosti, potrebnosti in dostojanstva duhovniškega in redovniškega poklica. Potem bomo spet znali posvečenim osebam izkazovati resnično spoštovanje; bomo čutili dolžnost, da podpiramo njihovo delo; bomo molili zanje in z njimi in bomo z njimi sodelovali v apostolatu, skupnem vsem udom Cerkev.

LOJZE GERŽINIČ

Boj za katoliško vseučilišče v Nigeriji. Srednje šole se v zadnjih letih v Nigeriji čudovito razvijajo. Mnogo srednješolcev bi rado spopolnilo svojo izobrazbo na vseučilišču. Toda edino vseučilišče je v Ibadadu. Ustanovila ga je vlada leta 1948. Vseučilišče odlično vrši svojo nalogo, vendar more sprejeti le omejeno število dijakov. Eno vseučilišče je za deželo, ki ima 32.000.000 prebivalcev, mnogo premalo. Zato mnogo dijakov po končani srednji šoli zapusti svojo domovino in potuje na Angleško, Irsko ali v Združene države, da morejo tam hoditi na vseučilišče. Leta 1954-55 je bilo v Angliji 700 nigerijskih visokošolcev, 264 izmed teh na vseučilišču v Londonu. Toda le malo dijakov more iti preko morja na tuje vseučilišče. Zato se morajo zadovoljiti samo s srednješolsko izobrazbo. Nekateri se udeležujejo visokošolskih dopisnih tečajev. Najboljša rešitev tega perečega vprašanja bi bila ustanovitev katoliške univerze, katere potrebo vsi priznavajo.

Nigerijski škofje so se že leta 1954 zbrali in pod predsedstvom mons. Knoxa, apostolskega delegata, razpravljali o možnosti ustanovitve katoliškega vseučilišča. Navzoč je bil tudi kardinal McIntyre, nadškof iz Los Angeles (Združene države), ki je zastopal papeža na Marijinem kongresu v Lagosu. Soglašal je s predlogom, naj prosijo za pomoč katoličane Severne Amerike, da bi mogli izvesti ta načrt. Maja 1955 so poslali Rim patra Jordana C. S. N. in potem v Združene države, da bi sestavil načrt za pouk. Dosegel je popolen uspeh. Misel ustanovitve katoliškega vseučilišča je bila povsod ugodno sprejeta. Vseučilišče bo nekje v vzhodnem delu Nigerije, ker je tam največ katoličanov.

Mednarodna razstava na Ceylonu. L. 1957 bo v Kolumbu na Ceylonu veličanska mednarodna razstava, ki bo združena s slovesnim praznovanjem 2000-letnice Budove smrti. Napovedal jo je finančni minister v Singapurju, ko je predsedoval ceylonski delegaciji in zastopal posvetovalni odbor iz Kolomba.

Nevarnosti za slovensko družino v zamejstvu

(Predavanje na IV. socialnem dnevu dne 20. novembra 1955 v Buenos Airesu)

Danes, ko smo na novi zemlji prestali prve materialne težave, moramo posvetiti tem večjo pažnjo nevarnostim, katerim je izpostavljena slovenska družina. Nekatere nevarnosti ji prete od znotraj, druge od zunaj.

Prva in najresnejša nevarnost od znotraj je materializem v najrazličnejših oblikah. Naletimo na ljudi, ki so pod vplivom napačne sodobne miselnosti tako samoljubni, da zakon in družino sploh odklanjajo. Zakon imajo za jarem. Drugje se zakonca skupno dogovorita, da bosta imela družino šele takrat, ko se gospodarsko opomoreta. Zgodilo se je, da je žena odpravila nerojeno dete iz strahu, da bi morala pustiti službo. Čez leta pa je pridobljeno premoženje zaman čakalo dediča.

Materializem se kaže včasih v želji po večjem zaslužku, ki predstavlja resno nevarnost, da izpodkoplje zdravje. Če še toliko delamo, vedno bomo odkrili nove potrebe in jim skušali zadostiti. Zavedati se moramo zlasti v tujini, da ne izrabljamo čezmerno svojih telesnih ali duševnih moči, da prehitro ne opešamo. To bridko resnico bi nam potrdil marsikak staronaseljeni rojak. Morda se uresničuje že tudi pri katerem novonaseljenecu. Zdravje je zaklad, ki ga moramo skrbno čuvati. Saj vemo, da največkrat ni dovolj prihrankov, če se pojavi v družini bolezen. Zavest, da smo bežali zaradi ideje in da nismo zapustili domovine kot navadni kruhoborci, naj tolaži vse tiste, ki ne morejo nuditi svoji družini to, kar bi imeli v normalnih časih doma. Prav je, da tudi otroci spoznajo

žrtev in da obenem vedo, da so višje dobrine, za katere se je treba boriti.

Hudo je za družino, kjer morajo otroci že v zgodnjih letih na delo. Neprimerno hujše razdejanje družine pa lahko nastane, kjer hodi tudi mati na delo. Morda je to najbolj težko in usodno. Splošno si moramo prilastiti načelo, da naj žena-mati ostane doma. So slučaji, kjer je mati zaradi slabe možgane plače prisiljena iskati zaslužka, ker se ne dá živeti samo z možgane plačo.

Ako bi pregledali posamezne slovenske družine, bi ugotovili, da so družine s številnimi otroci pod materinim varstvom. Res je, da marsikatera poleg svojih gospodinjskih in družinskih del zasluži nekaj še z delom, ki ga dobiva na dom. Najvažnejše je, da je mati pri otrocih, da le-ti niso pripuščeni cesti in nepoznani družbi. Vsakemu naloži že kako delo. S tem se otrok uri in se zgodi, da zna deklica osmih let več gospodinjstva kot razvajena osemnajstletna edinka. Nujnost, da ostane žena doma, je vsestransko utemeljena, še tam kjer otrok ni. Da je dom res dom, zahteva pozornosti in dela. Saj šele razne malenkosti naredo dom prikupen. Kako naj žena vse to opravi, na to misli, če mora tako točno vsak dan z doma in se tudi ona vrača izmučena z dela?

Kakor prevelika skrb za denar ruši slovensko družino, tako jo prav tako ruši razmetavanje denarja. Dekle, ki se je poročila iz nesebične želje po družini, bo tudi kot mati znala uporabiti dohodke tako, da bo družino primerno ohranila in oblekla. Dostikrat občudujemo družino z

več otroki, ker je čedno napravljena in ima celo svoj domek. Ne manjka pa tudi primerov, da družine pri enem samem otroku nimajo nobenih prihrankov. Kamren do kamna palača, so rekli doma. Tega se mora tudi tu zavedati vsaka družina.

Nadaljna stvar, ki grozi slovenski družini v tujini, je njena razcepljenost zaradi dela v sekcijah. Oče mora na delo navadno že zgodaj, isto je z otroci, če so že za delo. Zgodi se, da se večkrat ves teden ne snide vsa družina. Sama vem, da se je vrnil z dela zadnji, ko so drugi že počivali. Razumljivo, da je isti zjutraj še počival, ko se je prvi odpravil na delo. Tak nered gotovo ne more koristiti družinski skupnosti. Dan za dnem, mesec za mesecem se vrti to prihajanje in odhajanje. Vsak hiti, da ne pride prepozno. Neprijetno čakanje natrpanih vozil pripomore, da se vračajo z dela še bolj zmučeni. Upravičeno tožijo nekateri, da prav zaradi dolge in neprijetne vožnje doma ničesar ne naredo. Gospodinja je zaposlena neprimerno bolj, ker je treba skoro vsakemu članu posebej pripravljati hrano. Če so otroci še mali, dostikrat le kaj malega pojedjo, da se preveč ne zamude. Vse, kar da domu značilno domačnost in prisrčnost, s tem izginja. Vsi postajamo še nervozni, ker vidimo pred sabo vedno samo delo. Obenem izginja lepa navada skupne molitve bodisi zaradi zaposlenosti članov družine zunaj nje ali pa zaradi zaničnosti.

Včasih je stanovanjska skromnost kriva, da iščejo člani družine čezmerno razvedrilo po kinih in zabaviščih. Stanovanje, čeprav skromno, naj bo vsaj toliko prijetno, da lahko vstopi vanj tudi prijatelj in znanec. Posebno oni, ki nimajo resnega namena, da si v doglednem času zgrade lasten dom, naj se potrudijo izboljšati stanovanjske razmere.

Vprašanje zase je vzgoja oziroma ne-vzgoja otrok. Da je bilo doma laže, je res. Šola in dom sta običajno skupno

oblikovala mladino. Tukaj je družina tista, ki mora dati otroku trden temelj. Prav imajo naši duhovni voditelji, ko nas opozarjajo, da se premalo brigamo za otroke. Marsikateri oče pozna vse politične dogodke, razpravlja o njih, kot bi jih moral prav on dokončno rešiti, lastnega otroka pa včasih zavrne s kratkim: „Pusti me pri miru!“ Ni časa za prisrčen razgovor, ni časa za družinsko igro, še veliko bolj žalostno je, če ni smisla, da bi že malega otroka navadili na nedeljsko mašo. Če je kaj na svetu, za kar naj se oče in mati žrtvujeta, so to pač otroci. Če se toliko brigamo za telesno zdravje, zakaj zanemarjamo dušo? Naše stare matere še niso poznale nevarnosti današnje dobe, pa so vedno molile za dušno in telesno zdravje svojih otrok.

Vse te notranje nevarnosti za našo družino se znatno povečajo, če se jim pridružijo zunanje. Glavna zunanja nevarnost je pogansko okolje s svojim materialističnim in pokvarjenim mišljenjem. Večinoma smo raztreseni po razsežnih predmestjih. Nekateri se še nedeljo za nedeljo zbirajo k skupnim slovenskim službam božjim. Drugi so se že malo odtujili, ne čutijo več potrebe, ker so se že vživeli v novo okolje.

Razdalje, ki nas ločijo, so tudi krive, da se ne moremo zbirati toliko kot doma, kjer je bila fara središče vsega življenja. Že doma smo videli, da je prej zašel na stranpot tisti, ki se ni zmenil za društva, ni imel časa za skupnost. Koliko lepih spominov imamo ravno na različne sestanke in prireditve. Najlepsi dokaz, da je bil skoro ves narod ravno po farni skupnosti prežet vsega dobrega, nam je pokazal odpor proti komunizmu.

Tu nas obdajajo druge navade. Posvečevanje nedelj in praznikov le malo spoštujejo. Počasi se tudi v nas ohlajajo stare navade in marsikaj nam bo kmalu samo še skromen spomin. Kdo ni doma opravljal majniške pobožnosti? Ni bilo katoliške hiše, kjer bi se vsaj

en član dnevno ne udeležil šmarnične maše. V mestih smo videli pri šmarnicah celo take, ki sicer niso opravljali redno verskih dolžnosti. Prisrčnost raznih cerkvenih pobožnosti in slovesnosti je še prav posebej svečano odjeknila na deželi. Vsi veliki prazniki so imeli svoje posebnosti, na katere so se družine skrbno pripravile. Tukaj tega pogrešamo.

Nič čudnega, če tu mladina zabrede. Na vsakem vogalu ponujajo umazane revije in slikanice. Radio in kino širita nemoralo, smešita zakon, zavračata družino. Časopisi prinašajo dolge članke o raznih pustolovskih ljubezenskih spletkah. Nekaterim je zakon navadna kupčija, ki se s kratkim procesom zopet razdere. Imenoma navajajo razne filmske zvezde, ki so se že večkrat razporočile. Ko bi bila vsa ta zvijačno prikrita nesramnost in nemoralna odkrita naložena na kup, bi se ga vsak izognil. Saj se vsak razumen človek umakne blatu na cesti, da si ne zamaže čevljev. Nekateri se sicer tolažijo, češ saj ni nič hudega in vsega se mora človek navaditi. Res, nič hudega ni, če gre hribodizec na strmo pečino in jo srečno prepleza, a vendar je v smrtni nevarnosti, da mu samo neprevidno zastavljen klin povzroči padec in smrt.

Prav zaradi slabega tiska so nas doma veliko svarili, da smo z vso skrbnostjo nadzirali mladino in smo tudi odrasli odklanjali umazanije, čeprav so bile morda skrite pod lepim plaščem. Poznali smo pisatelje, dela, zato je bilo neprijetno laže. Tu nas otroci prekašajo v znanju jezika, sami ne beremo in del ne poznamo. Zavedati se je treba, da tudi naš rod, ki dorašča tu, dan za dnem počasi srka vase gmusobo, ki ga obdaja.

Še bolj kot šolska družba je nevarna za polodrasle otroke tovarna. Tu se umazani jeziki ne sramujejo pred nikomer. Smešijo vse, kar naj bo človeku sveto. Boga, Cerkev, duhovnike in družino blatijo z najnižjimi izrazi.

In pa materializem okolja. Povsod

ga je dosti. Preprost in sicer pošten delavec se zadovolji dostikrat s tem, da ima dovolj hrane in pijače. Mladina, ki si postavi geslo: „Uživajmo, dokler smo mladi,“ bo težko našla srečo v družinskem pristanu. Dekle izgubi sramežljivost, fant ne pozna spoštovanja. Nekaj sladko hlinjenih besed, vabilo v kino, na ples, za hrbtom pa posmehovanje.

Zaradi takega okolja si je treba ustvarjati svoje okolje, iskati svoje ljudi, slovensko skupnost. Že pred leti so pripovedovali o rojaku, ki je baje naglašal, da je najbolj srečen, če je čim dalje od Slovencev. In ga res menda nikdar ni bilo med nas. Doma pa tudi žena s hčerko zaman čaka pisma.

Če bi vse te versko-nravnne nevarnosti za nas nič ne pomenile, če bi jih bili pripravljene prezreti in sprejeti življenje tako, kot ga nam ponujajo novodobne zmote, potem bi bili lahko ostali doma in peli slavo rdečemu maliku. Ker pa smo zapustili domovino, da branimo najdražjo narodno svetinjo: vero in čast domovine, moramo tudi tu sprejeti žrtve, da zajezimo vse pogubne razdiralne pojave našega katoliškega slovenskega družinskega življenja.

KRISTINA PRIJATELJEVA

GOSPOD JANEZ

Nove skrbi

Gerlovčanka je ostala sama. Otroci so bili zdaj njeno edino upanje in največja skrb na svetu. Ker so izgubili očeta, jim ga mora nadomestiti. Res imajo varuha. Toda od njega ne sme zahtevati, da bi radi varuštva njenih otrok zanemarjal skrb za svojo družino in svoje veliko posestvo. Zato mu hoče olajšati breme varuštva in tudi sama storiti, kar more. Potem ji bo tudi Bog dal svoj blagoslov.

Kar je sklenila, je tudi izvršila. Zakopala se je v delo. Vsak dan je garala in delala od zore do pozne noči. Ljubezen do otrok jo je priganjala in ji ohranjala moči. Hvaležno je sprejemala navodila varuha svojih otrok in jih vestno spolnjevala. Kadar vsega dela ni zmogla, je prosila dobre sosede, da so ji prihiteli na pomoč. Tudi varuh je pošiljal člane svoje družine, da so ji pomagali. Tako so Gerlovčanove skrbno obdelane njive že prvo jesen po gospodarjevi smrti dale toliko kruha, da otroci niso stradali.

Gerlovčanka je bila zelo vesela. Vendar otrok je bilo osem. Vsi hitro rastejo. Kako naj za vse poskrbi — sama? Ta skrb jo zdaj mori mnogo bolj ko skrb za vsakdanji kruh. Ponoči ji jemlje tako potrebni počitek. Bega jo pri molitvi in delu. Pet najmlajših hčerk v starosti od treh do osem let še potrebuje matere. Zato morajo ostati pri njej. Potem so pa trije sinovi: devetletni Hinko, desetletni Tonček in dvanajstletni Jožek. Za te tri mora najprej poskrbeti.

Vse male hčerke in dva starejša sinova, Tonček in Jožek, ji delajo veliko veselje. Radi jo imajo in čutijo z njo. Ne more pozabiti dveh pristrčnih zgodbic. Enkrat je prišla z njive zelo utrujena

in vsa premočena. Pot ji je kar lil z obraza. Na pragu jo sprejmeta Tonček in Jožek, ki sta prišla iz šole. Primeta jo za roke, peljeta v hišo in ji vsak s svojim robcem brišeta pot z obraza. Tonček pa ji s solzami v očeh reče: „Ubo-ga mama! Koliko moraš trpeti, ker smo izgubili ata!“ Potem pa sta šla in nanosila vode in drv, da je mogla prej skuhati kosilo.

Drugič je v nedeljo popoldne sedela pred hišo pod lipo. Premagala jo je žalost. Začela je jokati. Hčerke, ki so se na trati pred hišo igrale, so to opazile. Pritekle so k njej, se je oklenile in jo tolažile. Obljubljale so, da bodo vedno pridne. Ko bodo postale večje, bodo one delale namesto nje, mama pa bo samo ukazovala in počivala. S svojo otroško pristrčnostjo so dosegle, da si je obrisala solzé in se jim smejala.

Vsi drugi otroci so dobri, le Hinko ji povzroča velike skrbi. Matere in doma ne mara, pač pa ljubi vas in vaše otroke. Mnogo se je že trudila, da bi ga navezala nase in na dom, pa ni dosegla uspeha. Najraje je v družbi najslabših otrok. Z njimi se pretepa, meče kamenje in dela sosedom škodo. Do šole nima veselja. Če le more, se je izogne. Večkrat je že poskušala otroka odvrniti od slabega z lepo besedo, pa tudi s kaznijo, toda ni nič opravila. Zdi se ji, kakor bi ta otrok ne bil njen.

Da bi otroka rešila, je svojo skrb zanj zaupala varuhu. Ta ji je obljubil svojo pomoč. Povabil je otroka na svoj dom in ga z lepo besedo skušal pridobiti, da bi ubogal mater, se držal doma in pustil družbo slabih otrok. Ker ni nič dosegel, je otroka pošteno kaznoval. Hinko je na ves glas pritulil na vas in povedal, da ga je sosedov stric natepel.

Večina vaščanov je kazen odobraval. Nekateri pa so Hinkota pomilovali in varuha obsojali. Vpričo otroka so govorili, da naj varuh svoje otroke tepe, druge pa pusti pri miru, da tudi on ni veliko vreden, ker v Gerlovčanovih gozdovih seka les, ga prodaja, denar pa spravlja v svoj žep. Hinko si je te očitke zapomnil in jih pripovedoval drugim otrokom.

Kmalu so prišli ti očitki tudi varuhu na uho. Zelo ga je bolela zloba krivičnih jezikov. Že je mislil na to, da bi odložil varuštvo. Zaupal je svojo misel kaplanu Janezu. Ta ga je najprej spomnil, naj se zaveda, da je nad njim vsevedni Bog, ki vse dobro plačuje in vse hudo kaznuje. On sam bo branil njegovo čast in mu povrnil dobra dela, ki jih skazuje sirotam brez očeta. Potem pa ga je gospod Janez opozoril na obljubo, ki jo je dal Gerlovčanu na smrtni postelji. Naj mu bo ta obljuba sveta. Vztraja naj na svojem mestu, dokler ne bo najstarejši Gerlovčanov sin polnoleten.

Besedi kaplana Janeza se varuh Gerlovčanovih otrok ni mogel ustavljati. Dal se je pregovoriti in odslej še skrbneje opravljal svojo službo. Gerlovčanki, ki se je temu čudila, je odgovorjal: „Gospodu Janezu se zahvali. On me je pregovoril, da vztrajam.“ Tisti večer je Gerlovčanka naročala otrokom, ki jih je imela zbrane okoli sebe: „Otroci, radi imejte gospoda Janeza, ker je tako dober do nas.“ Pri molitvi pa je dodala očenaš in zdravamarijo za gospoda Janeza, da bi ga Bog ohranil in varoval vsega hudega.

Novi načrti za bodočnost

Tretjo nedeljo v avgustu leta 1934 sta se gospod Janez in varuh sešla v kaplanovem stanovanju. Pogovoriti sta se morala o bodočnosti obeh najstarejših Gerlovčanovih otrok. Varuh je zapupal kaplanu Janezu svoj načrt.

„Vsi otroci doma ne bodo imeli dovolj kruha. Pravijo, da je Tonček zelo

Vstajenje tu in tam

*Pri vas doma zdaj snežec se topi,
brsti drevo, trobentica cveti.
Čez polje veje topel veter plah,
velika noč svetlika na gorah...*

*A tu jesen je... Grozdje zrelo že,
na tratah listje zrumenelo vse...
V oči nas grizka mrzel veter suh,
iz skrinje jemlje babica kožuh...*

*Vstajenja praznik isti tu in tam!
O, da bi srečo nosil vam in nam —
in da bi kmalu tisti veter bil,
ki vam in nam solze bi posušil!*

Anton Novačan

nadarjen. Morda bi bilo prav, če bi ga dali v Ljubljano v srednjo šolo. Jožek pa bo gospodar na Gerlovčanovem domu, kadar doraste. Da bi lažje in boljše v teh časih gospodaril, bi ga pred prevzemom posestva poslali na Kmetijsko šolo na Grm pri Novem mestu. Prosili bomo Kmetijski oddelek banske uprave v Ljubljani za podporo. Gotovo jo bomo dobili. To je moj načrt, gospod Janez! Zdaj pa še vi povejte svoje mnenje!“ Varuh je uprl svoj pogled v kaplana, ki se mu je nasmehnil in spregovoril:

„V eni misli se strinjava: Tonček pojde v šolo. Povedati vam moram, da se že pripravlja na sprejemno skušnjo. Vodstvo škofovih zavodov v Šent Vidu nad Ljubljano ga je že sprejelo za znižano ceno. Za Joška pa bova poskrbela tedaj, ko bo dosegel potrebno starost za kmetijsko šolo. Zdaj nama ne kaže drugega, kakor da stopiva k Gerlovčanki in se tudi z njo o tem pogovoriva. Čez kak mesec se bodo začele šole. Zato se mudi. Tako sem tudi jaz povedal svoje mnenje. Najbolje storiva, če greva takoj k njej. Mislim, da imate še toliko časa. Ali ne?“

„Seveda ga imam, gospod Janez. To

zadevo morava čimprej urediti, da bo Gerlovčanka mogla pripraviti otroku obleko, perilo in čevlje, če se odloči, da ga bo poslala v škofove zavode.“

Po teh besedah je varuh Gerlovčanovih otrok vstal in stopil k oknu. Zadnji sončni žarki so poljubljali župnišče in cerkev na hribu, cesto pod njim in Krko v dolini pa je že ovijal večerni mrak. Na drugi strani pa je pod lipo sanjala Gerlovčanova hiša. Tja sta hitro odšla gospod Janez in varuh.

Gerlovčanka jima je s hišnega praga prišla naproti. Ko so si voščili dober večer, ju je peljala v hišo. Sedli so okoli mize. Gospod Janez je pomignil varuhu, naj pride z besedo na dan. Varuh takoj uboga in začne:

„Gerlovčanka, ne zameri, ker te motiva, ko pripravljáš večerjo. O zelo važni zadevi bi se rada pogovorila s teboj. Dve- ma tvojima otrokoma bi rada pomagala do lepše bodočnosti. Gospod Janez, razložite ji, kako misliva to doseči!“

Gospod Janez usmeri svoj pogled v Gerlovčanko in začno mirno govoriti: „Gerlovčanova mama, prišla sva vas vprašat, kaj bi rekli na to, če bi šel vaš Tonček v gimnazijo? Zelo je nadarjen in rad se uči. S svojo pridnostjo in s svojim znanjem dela veselje vsem, ki ga v šoli učimo.“

„Tudi sama opazujem, da ga šola veseli. Vendar kako naj mislim na šolanje svojega sina, če smo pa tako zadolženi. Oba vesta, kako je z nami,“ je mirno odgovorila Gerlovčanka, oči pa so ji orosile solzê.

„Gerlovčanova mama, poslušajte!“ se znova oglašil kaplan. „Vodstvo škofovih zavodov v šent Vidu nad Ljubljano je vašega Tončka že sprejelo za zelo nizko vzdrževalnino, ki jo bodo plačali dobri ljudje. Izročam vam denar, ki ga je dala dobra oseba, da boste kupili Tončku obleko, perilo, čevlje in posteljino.“

Presenečena Gerlovčanka denar s tresočo roko sprejme in ganjena govori: „Gospod kaplan, kako naj se zahvalim

za to, kar ste storili za mojega otroka? Samo dobrota vas je. Vi sebi jemljete, kar drugim delite. Kako srečna bi bila, če bi Tonček postal duhovnik in bi vas v dobroti posnemal. Toda naša hiša tega ni vredna. Saj veste, kakšen je bil moj mož, preden se je ponesrečil. Bog mu daj srečno večnost!“

Ob spominu na moža se ji je spet odprla srčna rana. Začela je tako bridko jokati, da sta bila kaplan in varuh v zadregi, kako naj jo tolažita.

Čez nekaj časa se je Gerlovčanka pomirila in si s predpasnikom obrisala solze. Tedaj pa je spregovoril varuh: „Gerlovčanka, zdaj ni več čas jokanja, ampak čas veselja. Tonček pojde v škofove zavode. Prepričan sem, da se bo dobro učil in ti delal radost. Vendar ti še nisem vsega povedal. Gotovo bi rada videla, da bi bil Jožek enkrat dober gospodar. Da bi to postal, bova z gospodom Janezom poskrbela, da bo šel takoj, ko doseže primerno starost, v Kmetijsko šolo na Grm pri Novem mestu. Ves čas dokler bo Jožek na kmetijski šoli, ti bo naša družina pomagala pri delu. Kaj praviš na to, Gerlovčanka? Povej!“

„Kaj naj rečem na to? Vidim, da me Bog čudovito podpira in rešuje po dobrih ljudeh, med katerimi sta v prvi vrsti vidva z gospodom kaplanom. Zdaj vidim, da so na svetu še dobri ljudje, ki nosijo z menoj križ skrbi za otroke. Vso večnost vama bom hvaležna za do brote, ki jih skazujete mojim otrokom. Rada vidim, da gre Jožek v kmetijsko šolo, da bo z ljubeznijo obdeloval Gerlovčanovo zemljo, ki nam jo je ohranila dobrota dveh dobrih oseb.“

Gospod Janez in varuh Gerlovčanovih otrok sta spolnila svojo nalogo. Dosegla sta, kar sta hotela. Želela sta še Gerlovčanki lahko noč in se poslovila. Tisto noč so tri osebe zaspale s sladko zavestjo, da so poskrbele za srečno bodočnost dveh najstarejših Gerlovčanovih otrok.

Spisal SELSKI

ALI JE RES - VSEENO?

Podprl je glavo, kakor da bi imel sto misli, sto problemov in končno nejevoljen zavrnil:

„Saj je vseeno!“

Srebnil je toplo kavo in se zagledal skozi veliko okno na vrvečo ulico.

„Ta dežela, ta čas, zahteva asimilacije, sicer si izvržek, smešen sam sebi; ono, kar je bilo doma nekoč lepo, vredno odpovedi in žrtev, je praktično tu brez veljave. Kje je tista idealna ljubezen, o kateri sem sanjal v ozkih mejah domače vasi — ? Nekoč sem veroval v to, danes je le še lepa bajka...“

„Nikar,“ sem ga ustavil. „Tako govori mladina brez duhovnosti, brez estetike. Tako govore šibki — oni, ki so podlegli —“

„Čuj!“ zgrabil sem ga za ramo, kakor bi ga hotel spet zbuditi k novemu življenju — utopljenca.

„Si poznal Toneta Završkega iz Gabrja — — ;“

Ponesel je skodelico do ust in postal, kakor da bi hotel iz črne kave razbrati spomine.

„Oni drzni fant, ki — da dobro se ga spomnim.“

„Čuj, kaj mi piše tam iz obrežja Oceana.“

Z obema rokama je objel drobno kavo skodelico, da se je skrila med močnimi prsti. Oči so obstale.

Razgrnil sem prijateljevo pismo in bral:

... „Sam sebi pa se čudim, kako, da sem ohranil vsa tista čustva in idealno stremljenje napram dekletom. Bil sem tolikokrat v slabi družbi, seveda nehote,

toliko slabih prilik se mi je pomujalo, tisto, kar se nekateri pobje hvalijo, pa nisem hotel, zavestno in preudarno sem se ogibal vsega, kar je ne vredno fanta, ki ima visoke ideale. In teh sedem let, kar sem v novi deželi, kjer imajo moralne pojme prav nasprotno, kakor jih imamo mi! Kaj bi že lahko vse doživel, saj ni še dobrih štirinajst dni, ko me je gospodarjev sin vabil naj večerne zabave in sem se mu, da, skoro smrtno zameril, ker nisem šel. In priznam, je prišel trenutek, ko mi je zlodej šepetal in se mi posmehoval, da sem se moral boriti in sem iz borbe izšel še bolj samozavesten in odločen. In na koncu vseh teh borb in naporov pa sem zahrepenel po tistem ljubljennem bitju, ki ga nisem poznal, ampak sem po njem hrepenel, da bi mu lahko položil svoje pošteno srce. Naj se svet pači in pokvarja, naj govori, da smo zastareli in nemoderni, bolni in histerični, jaz vem, da je vredno imeti visok ideal, se zanj boriti in v žaru tega ideala živeti. Tako se mi zdi, da imam še vedno lepoto, navdušenje in idealizem mladega srca, čeprav sem stopil čez poldan...“

— Postal sem. Rad bi mu bral dušo. Povesil je oči, kakor osramočen.

„Torej — le nisem sam — je vendar tudi tu mogoča prav ista resnica, kot je bila doma...“

Močno mi je stisnil roko, kakor utapljajoči:

„Hvala, Jože! Takih fantovskih besed že nisem čul deset let! Hvala!“

Potem sva se razšla.

Na oglu sem se ozrl za njim, pa ni bil njegov korak nič več negotov sredi tega vrveža na črnem asfaltu.

Kako so se vzgajali stari in še kaj

6. Preslišana pridiga

Ob nedeljah me je oče navadno jemal s seboj k deseti maši. Ker nisva bila nikdar med zadnjimi in oče tudi ni postajal pred cerkvijo kot mnogi drugi — nekaj fantov je v veliko nevoljo župnikovo celo med pridigo ostalo zunaj — sva bila navadno prva v naši klopi. Tako sem sedel mnogokrat prav na kraju klopi proti sredi cerkve, oče pa poleg mene. Pridigo sem moral pazljivo poslušati, zakaj doma sem to ali ono nedeljo dobil pred kosilom vprašanje: „Kaj pa so gospod kaplan danes pridigovali?“ Seveda sem te pridige kaj malo razumel. Morda so gospod kaplan tako učeno govorili ali pa sem bil jaz preneumen. Bržkone je bilo vsakega nekaj. Zato se je pa oče z odgovorom zadovoljil, če sem vsaj kakšno besedo iz pridige prav povedal. Kajti glavno je bilo, da sem se navadil pridigo poslušati in prav to je hotel oče doseči. Vse drugo pride že pozneje.

Pa se je neko nedeljo stvar hudo nerodno zasukala. Dekleta so med službo božjo stala po sredi cerkve, kajti „pruke“ so bile za žene in stare tete. Tako je stala to nedeljo poleg mene Roženova Franca s Suhe. Doma sem nekoč ujel pogovor, ko so se moji odrasli bratje menili, da je Roženova Franca najlepša dekle v fari. Pa sem premišljeval, kakšno je neki tako dekle, ki je najlepše. In danes je stala tik poleg mene. Pa sem jo začel od strani na skrivaj ogledovati — da se ne sme kar tako naravnost v človeka zijati sem že tedaj vedel — da bi odkril njeno lepoto. Bila je precej veliko dekle z vitko postavo — ne tako bunkasta kot moja sestra Lenka in še druga dekleta — z nežnim, gosposkim obrazom, rahlo rožnate polti, velikimi, mirno zročimi očmi, gladko nazaj počesanimi lasmi. Na glavi je imela težko židano belo ruto z zelenkastimi rožami ob robu. V rokah je držala bel robček, majhen črn rožni venček in drobne maš-

ne bukvice z belokoščenimi platnicami. Nisem mogel natančno dognati, v čem pravzaprav obstoji njena lepota. Židana ruta se mi je že zdela zelo lepa, še lepše pa mašne bukvice z belimi koščenimi platnicami.

Gospod kaplan so to nedeljo gotovo prav posebno lepo pridigovali, zakaj Franca je nepremično zrla na prižnico, toda jaz nisem zaradi naporenega iskanja Francine lepote slišal niti ene besede, da bi jo kot dokaz svoje zbranosti nesel domov.

Pa prav to nedeljo je hotel oče od mene vedeti, kaj so gospod kaplan pridigovali. Ob tem krutem vprašanju sem obnemel kot grešna duša pred božjo sodbo.

Župna cerkev v Predosljah, o kateri je govora v pričujočih spominih

Glosa

Kdor še zdrav si, ne verjemi,
kaj ti je nabrenkal Cankar,
ne kaj viniški duh-zankar,
za nikogar se ne vnemi!
Svojo misel v dlani vzemi,
jo potopi v sij Resnice
in prezir vse plamenice,
ki razsipljejo zgolj saje
med srca, duha sijaje:
Pevci niso rajske ptice!

Brat, pod soncem nič ni novo!
Bolj ko komu pevska struna
si lasti globin tolmuna
novega, — bolj negotovo
seza v kalno dno njegovo.
Ne pomaga ni steklenka!
Sklad vrstic je kot lepenka
zlepljen, mračen, brez globine,
brez svetlobe in višine:
bolj ko kdo sam sebe brenka!

*Pevci niso rajske ptice;
bolj ko kdo sam sebe brenka,
bolj je pesem temna, grenka, -
brez Modrosti in Resnice!*

Ta si je Odrešenika
že domišljal prekositi,
novo rešnjo pot odkriti
brez Sodnika in Plačnika:
raj na zemlji brez mejnika;
ta iz pičlega odtenka
ónstranstva po svoje klenka
o odrešenem krščanstvu, —
in, bolj ko je zvest tostranstvu,
bolj je pesem temna, grenka!

Vsi preroki in strunarji
s plunko, ki nje same poje,
ki so božje speve, soje
ugasili, — v mrtvi zarji
preperijo kot sleparji...
O lažnivih dni danice
in njih zlate perutnice!
Ni ubranega odseva
naj kdorkoli že prepeva,
brez Modrosti in Resnice!

Bogdan Budnik

„Na mlin stat!“ je bila kratka ob-sodba.

Utemeljitev je bila vsem jasna, tudi meni. In tako sem šel na mlin stat. To ni bilo tako hudo, huje je bilo, ker se je to zgodilo tik pred kosilom ter sem moral z žalostnim srcem gledati, kako so drugi z veliko gorečnostjo in nič manjšim uspehom lovili koščke mesa po goveji juhi ter se mirno menili o lepem vremenu in drugih takih nepotrebnih stvarih, kakor bi se prav nič žalostnega ne bilo zgodilo.

Tisto nedeljo sem ostal brez kosila. Zato pa mi je šla večerja tem bolj v slast. Vsa zadeva pa mi ni škodovala me na duši ne na telesu.

Od te kritične nedelje dalje pa je Roženova Franca v mojih očeh veliko izgubila na svoji lepoti. Na njeno mesto

so zopet stopili gospod kaplan, ki so bili tudi močno vitkega stasa, pa bolj črnega obraza, čeprav so bili gosposki otroci. V rokah so držali na prižnici velike bukve s čisto črnimi platnicami.

7. „Prvo je maša, potem izlet“

V cerkev nas starši niso dosti pri-ganjali. Ni bilo preveč treba. Da bi kdo iz družine izpustil nedeljsko mašo, se mi je zdelo manj mogoče, kakor da bi začela Kokra nazaj teči. Sploh nam starši niso dosti pridigovali ter nas z dobrimi nauki obsipali. Njihov zgled ki si ni dovolil nobene izjeme, je bila učin-kovitejša pridiga kot sto lepih besedi. Tudi krščanski nauk ob nedeljah po-poldan je bil obvezen razen za tiste-ga, ki je ostal doma za varuha.

Pa se mi je vendar par let pozneje

kot majhnemu študentku primerilo, da bi neko nedeljo kmalu pozabil na mašo. Brat, ki je bil tedaj kaplan na Jesenicah, me je povabil na kratak izlet na Koroško čez Trbiž proti Beljaku. Takrat še ni bilo železnice Gorica—Beljak. Seveda sem bil od veselja ves iz sebe. Zjutraj zgodaj sem vstal, tekel v Kranj ter se peljal z osmim vlakom na Jesenice, kjer je brat prisedel. Med vožnjo pa me je vprašal mimogrede, kje sem bil pri maši, doma ali v Kranju. Ko bi me kdo nepričakovano od zadaj lopnil po glavi, se ne bi tako prestrašil, kot sem se ob nenadnem spoznanju, da še nisem bil pri maši.

„Brez maše se pa ne boš vozil na izlet,“ je brat na kratko odredil. „Prihodnja postaja je Kranjska gora, kjer še lahko prideš k deseti maši. S prihodnjim vlakom pa se pelji naprej, jaz pa te bom počakal v Beljaku na kolo-dvoru.“

Ta odločba se mi je zdela tako opravičena in samoumevna, da ji nisem niti najmanj ugovarjal. Izstopil sem ter šel v Kranjsko goro k maši.

8. „Naša“ cerkev

Župno cerkev smo imeli radi, dasi ni imela umetniške vrednosti. Bila je zidana koncem osemnajstega stoletja, ko arhitektura ni imela nič novega in nič lastnega povedati. A bila je „naša“ cerkev ter se nam je zdela lepša kot vsaka druga. Niti stare in lepe župne cerke v Kranju nismo tako cenili. Zdela se nam je tako tuja in neprijazna.

Veliki oltar sv. Zista je segal prav pod strop, tako da se je moral pozlačeni križ na vrhu že nekoliko pripogniti. Sv. Zistu sta na vsaki strani med visokimi iz umetnega kamna vlitimi stebri asistirala sv. Peter s ključi in sv. Pavel z mečem v rokah. Na sredi cerkve je visel velik steklen lesteneč, ki so ga ob „mrtvi sezoni“ obekli v platneno vrečo ter ga potegnili tik pod strop. To je bilo sicer zelo neokusno, a meni se je zdelo kar imenitno.

V velikem tednu je gorela v božjem grobu cela množica belih, rdečih, zelenih, plavih in rumenih oljnih lučic ter so njihovi plamenčki skrivnostno plapolali v skoro popolnoma zatemneli cer-

kvi. Na vsaki strani božjega groba sta stražila dva rimska vojaka s sulico ter hudobno zrla na nas otroke, ki smo hoteli seveda vedno biti preblizu v grobu ležečemu Zveličarju.

Najrajše sem pa poslušal orgle in petje. Pevski zbor je bil sicer po številu šibek, pa so bili glasovi tem močnejši. Kadar je basist Roženov Joža na sveto noč mogočno in brez usmiljenja vprašal s kora: „Kdo trka še?“ tedaj sem si lahko predstavljal debelega betlehemskega krčmarja, kako je nadrl prestrašena popotnika, Marijo in Jožefa, da sta si raje poiskala hlev zunaj mesta, kot pa da bi še naprej moledovala po mestnih ulicah. Ponosna primadona, Likozarjeva Franca, je pela tako sladko in mehko, da se je kar srce tajalo in marsikateri nadebudni mladenič je globoko, toda zaman vzdihoval po njej. Franca je neusmiljeno prezirala vse domače okolstave, dokler si ni izbrala ponosnega kmetskega fanta daleč od domače fare. Altistinja Požlepova Micka je bila star inventar na koru ter je znala ves pevski repertoar na pamet brez besedila in brez not. Tenor Kovačevega Franceljna sicer ni bil z oljem namazan ter mu je v visokih legah precej praskalo po grlu, nam pa po ušesih, toda farani smo bili zadovoljni, kajti na Gorenjskem tenorji ne rastejo na vsakem travniku.

Organist je bil Mežnarjev Lojze, zelo prijeten družabnik, mlad fant, ki je šele dovršil orglarsko šolo v Ljubljani. Igral je kar dovolj spretno, tudi njegov bariton je bil lep in mehek, da sem ga zelo rad poslušal kadar je sam prepeval črno mašo. Sicer pa se mu ni preveč ljubilo. Pevske skušnje so bile precej redke in novih stvari ni učil rad. Priletel je na kor zadnje minute, zakaj bil je tudi cerkovnik, kar ga je prav do zadnjega zadrževalo v žagradu. Ko je ministrant potegnil za zvonce, je Lojze pritisnil na najnižji pedal, da je skrivnostno bobnelo po cerkvi kakor daljno grmenje. Medtem pa je počasi in flegmatično brskal po notah, ki jih je imel zložene na igralniku in pod sedežem. Šele nato je planil z rokami v manual da nam je zapelo po ušesih kot nebeška glorija.

VERSKA VSEBINA USTOLIČENJA KOROŠKIH VOJVOD

3.

Vsaj za Urha II. Spanheimskega, ki je postal vojvoda l. 1181, je gotovo, da ni mogel biti več potrjen in ustoličen po starem postopku, kot ga opisuje prejšnje poglavje. Kako ravno se je obred razvijal ali pa je po daljšem prestanku ustoličevanja zadobil naenkrat drugačno obliko, danes še ne moremo reči, ker manjkajo viri. Gotovo je, da je bil ustoličen 1. septembra 1286 Majnhard Tirolski, kot so pisali „po običaju“, vendar v obliki, ki se od opisa v švabskem ogledalu bistveno razlikuje. Odslej imamo večje število popisov, ki se med seboj samo v malenkostih razlikujejo: Avstrijsko rimano kroniko pesnika-plemiča Otakarja iz Geule iz časa med l. 1306 in 1308; Knjigo resničnih zgodb (Liber certarum historiarum) vetrinjskega opata Janeza, po poreklu Francoza, iz časa ok. l. 1340; avstrijsko kroniko 95 gospostev neznanega pisca, najbrž duhovnika, iz konca 14. stol.; Avstrijsko kroniko pravnika Tomaža Ebendorferja, ki jo je pričel pisati l. 1440; delo De Europa Eneja Silvija Piccolominija, poznejšega papeža Pija II, iz l. 1458; Koroško kroniko župnika Jakoba Unresta, nastalo nekoliko pred l. 1500, i. dr.

Potrđitev vojvode je nadomestil slovesen sprejem, obred ustoličenja so prilagodili čimbodj (nemškemu) fevdalnemu redu. Obredni jezik je seveda ostal slovenski, saj piše še ok. l. 1500 Unrest, po rodu najbrž iz Bavarskega, „da je Koroška resnično slovenska dežela“. S fevdalnimi nazori se seveda ni docela strinjalo, da je vojvodo ustoličeval kmet, posebno, ker se je „plemiški“ značaj kosezov že zelo razgubil. Tuji so se iz obreda celo norčevali. Zanimivo je, kako

so pisci, ki so se v obred vživali (opat Janez kot koroški prelat, Ebendorfer kot pravnik), ustoličenje po kmetu opravičevali z Ingovo zgodbo.

Že omenjena spomenica o Spreobračanju Bavarcev in Karantancev iz l. 871 piše o vojvodi (grofu) Ingu, ki je priredil gostijo. Plemičem je dal postreči pred dvorcem v črnih posodah kakor psom, hlapcem (kmetom) pa pri svoji mizi v pozlačenih posodah. To pa zato, ker so bili velikaši še pogani, kmetje pa že kristjani. Po določbah salzburških misijonarjev je bil namreč skupen obed krščenih in še ne krščenih prepovedan.

O resničnosti te zgodbe zgodovinarji po večini dvomijo, ker ni Ingo nikjer drugod v virih omenjen. Ker končuje zgodba s tem, da „so velikaši takoj stekli, da se krstijo in je odtlej zrasla krščanska vera“, bi se pisec gotovo bolj razpisal prav o teh dogodkih, če bi bili resnični. Smatrajo zato, da je Ingova legenda samo pridigarska prilika. O tem, da bi bila pojedina pri Ingu v kakšni zvezi z umestitvijo kneza, spomenica ne poroča. Pač pa so sedaj, po l. 1300, zgodbo pogreli, kot da je dala povod za ustolitveni običaj: čast ustoličevanja je nadaljevanje počastitve, ki so jo bili deležni kmetje pri Ingovi gostiji.

Stvar je seveda drugačna, ker sta postopek in obred v duhu časa se razvijajoča in — pojemajoča pravna ustanova izza poganskih časov, ne pa šele po vključitvi Karantanije v frankovski fevdalni red nastala ceremonija. Res je preveleto ves čas to ustanovo verska miselnost. Edino s poudarjanjem religioznega značaja te častitljive pravne starine jo je bilo mogoče — vsaj okrnjeno in spremenjeno — ohraniti skozi dolga

VELIKONOČNA

V duši oglašá
se pesem zvonov.
Gospod, ki je vstal,
nam delí blagoslov.

Kristus premagal
je sile peklá,
dušam odklenil
spet vrata neba.

Satan izgubil
je svojo oblast,
Jezus nam vrnil
je milost in čast.

Vse odložimo
posvetne skrbi,
radujmo se srečni
velike noči!

Gregor Mali

tovo je bilo tako že dolgo prej. Ob navzočnosti visoke duhovščine in pri vsej pobožnosti srednjeveškega človeka, pri pomembnosti vere v tistem času, si ne moremo misliti, da se slovesni dan ustoličenja ne bi pričel s slovesno najsvetejšo daritvijo. Toda sestavni del umestitve kot pravnega dejanja maša ni bila, ker bi jo sicer vsaj švabsko ogledalo omenilo. Pač pa sta postala maša in blagoslovitev vojvode po maši sestavni del obreda samega vsaj od ustoličenja Majnharda l. 1286 dalje.

Obred se je po popisu Janeza Vetrinjskega, ki je ustoličenju dvakrat najbrž osebno prisostvoval, za Otona Veselega l. 1335 in za Albrehta II. Hromega l. 1342, vršil tako-le: „Blizu pod Koroško goro, blizu cerkve sv. Petra (na Krnskem gradu) je kamen, na katerem sedi kosez, ki deduje ta opravke po nasledstvu rodbine, držeč v eni roki pisanega bika in v drugi kobilu iste vrste, oblečen v kmečko obleko, klobuk, čevlje, ostaja nepremičen. Vojvodu z deželnim praporom, spremljanem po plemičih in vitezi, nekdo, ki ima to po nasledstvu, sleče dragocena oblačila in ga na strani obleče v plašč, klobuk, suknjo iz sive niti in zavezane čevlje na isti način kakor kmeta, noseč v rokah palico koraka tako naprej. Goriški grof pa, ker je palatin dežele, se bo z 12 praporčki držal ob strani vojvode; ostali grofje, uradniki in plemiči naj se pridružijo vojvodam kar najbolj okrašeni. Kmet, ki sedi na kamnu, pa bo zaklical v slovenščini: „Kdo je ta, ki prihaja tako korakajoč?“ In odgovore prisledniki: „To je vojvoda dežele.“ Na to on: „Ali je pravičen sodnik, ki išče blagor domovine svobodnega stanu, da je vreden? Ali je častilec in branilec prave vere?“ Vsi odgovore: „Je in bo.“ On pa: „Torej vprašam, s kakšno pravico me more odstraniti s tega sedeža?“ Vsi rečejo: „S 60 denarji, temi pisanimi živalmi in obleko, v katero je bil vojvoda oblečen; napravil bo tudi tvojo hišo svobodno in brez daja-

stoletja prav do zore novega veka. Sklicevanje na vernost slovenskega kmeta je pa še posebej dragocen moment v zgodovini ustoličenja.

Otokarjeva kronika pripoveduje: „ko se maša zjutraj opravi,“ se mora vojvoda obleči v kmečko obleko, nakar ga dva gospoda vodita — pač na čelu ali v častni sredini sprevoda — h knežjemu kamnu, kjer že sedi in čaka kmet-ustoličevalec. Otokar, ki je poznal vrinek v švabskem ogledalu in verjetno tudi druge starejše vire, sam pa Majnhardovemu ustoličenju ni prisostvoval, pa je med poročevalci za to tretjo dobo ustoličenja najzgodnejši, najstarejši, poroča torej, da se je sv. maša brała (ali pela) zjutraj, preden so vojvodo preoblekli in preden se je pravi obred začel. Prav go-

tev.“ In kmet, ko da vojvodu lahen udarec, mu zapove naj bo dober sodnik, in vstane, prepusti vojvodi prostor, ko potegne imenovane živali k sebi. Vojvoda, stoječ na kamnu, držeč v roki goli meč, se vihteč meč obrne na vse strani in s tem kaže, da bo vsem pravičen sodnik. In kakor pravijo, spada tudi k temu obredu: vojvoda napravi iz kmečkega klobuka požirek mrzle vode, da ljudstvo, to videč, ne bi plamtelo po vinu, marveč se zadovoljilo s tistim, kar rodi zemlja-rodnica za vzdrževanje življenja. Vrh tega je dolžan odgovarjati v slovenski govorici, ki se tu uporablja, in ne v drugem jeziku vsakomur, kadar koli ga toži pred cesarjem. Tu torej požigalec, o katerem pravijo, da je postavljen za to po pravu, prižge nekaj ognjev na čast vojvode, kar je nastalo po zopernem običaju, ne po pravu. Od gore hiti vojvoda h gosposvetski cerkvi, ki je veljala nekoč po časti za škofijsko ... in tam bo škof ali vrednejši prelat opravil mašni obred, blagoslovil bo, kakor je navedeno v pontifikalni knjigi, v prisotnosti prelatov dežele, opatov in predstojnikov vojvode, oblečenega dotlej v kmečka oblačila. Ko je opravljen ta obred, se morajo dati te obleke po komornikovi uvidevnosti revežem. Vojvoda pa, okrašen z drugimi oblačili, pristopi k pojedini, kjer se bodo odlikovali maršal, komornik, stolnik in točaj... Nato gre vojvoda na Gosposvetsko polje, tja kjer se vidi postavljen sodni sedež, da sodi in stori pravico vsem tožnikom; in tu bo tudi podelil svoje fevde, odvisne od dežele in njemu pripadajoče... V tem običaju je opazno troje glede vojvode, kmečka obleka in način, preiskava kršičanstva in krstne milosti, potegnitev oziroma razgalitev meča...“ (Sledijo Janezove pripombe z Ingovo priliko.)

Umrest navaja poleg požigalca še kosca, ki sme — kot požigalec požgati — kositi meč obredom travo vsakemu, ki se ne odkupi. To naj bi pokazalo, kakšen pravni nered bi lahko zavladal,

Knežji kamen

če ne bi bilo zakonite oblasti v deželi; vendar je to mnenje sporno. Verjetno so kakšne stare običaje v fevdalni dobi prikrojili novemu pojmovanju. Janezov opis kaže na kresove.

Obred ustoličenja je trajal do končne blagoslovitve. Sv. maši in blagoslovitvi je prisostvoval vojvoda še v kmečki obleki. Maša in blagoslovitev sta pač nadomestila petje zahvalnega kirielejjsona. Kar je vojvoda po preobleki v vojvodskih oblačilih počenjal, to je že izvrševanje službe. Ali je poleg pomembnega knežjega kamna vojvodski prestol, na katerem je novi vojvoda sodil in fevde delil, za slovensko zgodovino brez pomena?

Nikakor ne. Ne smemo si namreč ustolitvenega razvoja tako predstavljati, da je za obred, kot ga opisuje švabsko ogledalo in kakršen se je ohranil vsaj

do druge polovice 11 stol., zadostoval en sam sedež, pač knežji kamen; da pa so potem, v 12. ali 13. stol., ko je bilo potrebno dati slovesnostim fevdalni pou-darek, sezidali v bližini še en reprezentativnejši sedež v obliki prestola. Tudi kamnite plošče in preklade, iz katerih je prestol sestavljen, so iz razvalin rim-skega mesta Virunuma. Prestol je star slovenski sodni stol. Podobnih kamnitih, na prostem stoječih sodnih stolov je iz prvih stoletij naselitve ohranjenih med južnimi Slovani več, zlasti v Bosni. Na-sprotno si pa nemški deželni knezi v poznem srednjem veku takih prestolov niso postavljali. Če je na eni prekladi vsekano ime Rudolfa IV., ustoličenega l. 1360, pomeni to le, da je Rudolf na njem sodil ali ga dal postaviti, nikakor pa ne da ga je dal postaviti; prestol, kakršen je še zdaj, opisujejo pisci že pred Rudolfom. Možno in celo verjetno je, da so slovenski knezi in potem voj-vode že tudi na dan ustoličenja na pre-stolu sodili. Toda k obredu to ni spadalo, še manj v pravno formulacijo obredov. Kar pa so napisali od Otokarjeve kro-nike sem, so bili bolj opisi in tem opisom niso mogli uiti niti pojedina niti sodni in fevdni posli na prestolu, ki imajo svoje pravne določbe drugod, ne v ustoličev-nem postopku.

Za slovensko zgodovino je pa prestol še posebno pomemben spomenik zaradi svoje dvosedežnosti. Po vsej verjetnosti je v prejšnjih časih na enem sedežu sedel knez kot sodnik v zadevah višjega plemstva, na drugem po koseški sodnik. Pozneje, v 14. stol. je pripadel v oprav-kih po ustoličenju drugi sedež goriškemu grofu kot koroškemu palatinu.

4.

Morda je bil zadnji ostanek stare slo-venske demokracije v tem, da je izvo-ljeni koseški sodnik ustoličil vojvodo že na način kot ga opisuje pozneje Janez Vetrinjski. Pa niti to ni gotovo, za dalj-šo dobo je celo izključeno. Koseza-usto-ličevalca je imenovala gosposka in usto-

ličevalska čast je postala dedna v rod-bini, kot je bila dedna tudi požigalčeva čast. Požigalci (ali kurilci kresov) so bili Porttendorffi in za njimi Mordaksi, kosci Gradniki; zadnjega vojvodo, Ernesta Železnega je l. 1414 ustoličil Gregor Schatter (Čater). Ta rodbina je izumrla leta 1822 in se je je do zadnjega držalo ime „vojvodskega kmeta“ (Herzog-bauer), čeprav svoje funkcije že 400 let ni vršila.

Po Ernestu Železnem se noben de-želni knez ni dal več ustoličiti. Ernestov sin Friderik III. je ustoličenje odklonil, ker je bil že nemški kralj in je smatral ustoličenje za žaljivo svoji časti. Fride-rikov sin, cesar Maksimilijan, bi bil pri-pravljen, da ga ustoličijo, vendar men-da ni utegnil. Na Gosposvetskem polju so se od časa do časa samo še poklanjali deželni stanovi novemu vladarju, zadnji-krat l. 1597. Potem so tudi te poklonitve prenesli v deželno stolno mesto. Ko so izginili zadnji ostanke starih slovenskih pravnih spominov, ko tudi slovenščina pri teh poklonitvah ni bila več v rabi, je seveda tudi preminul verski značaj obredov; cerkvena gosposka se je po-klonila ob boku svetnih odličnikov.

Ko so l. 1919 jugoslovanske čete za-časno zasedle Celovec in Gosposvetsko polje, so pričeli misliti na to, da bi te-danjega regenta ustoličili. Preden so prišli do resnih priprav, so pričele tuje sile križati slovenske narodne načrte. Najsi bi bilo tako ustoličenje bolj zgo-dovinski igrokaz, kot je bil že tudi kon-cem srednjega veka, bi vendar politično vlogo Slovencev v Jugoslaviji okreplil.

Če je propadel tudi zadnji poskus ohranitve odn. obnovitve ustoličenja, pa ne sme nikoli prenehati spomin nanj. Naj poznanje teh častitljivih obredov Slovence venomer opominja, da so poli-tično od nekdanj demokraciji in da so svojo narodno usodo s prošnjami molitvami in češčenjem zaupali božjemu varstvu. . .

(Konec)

M. MAROLT

VEČERJA V GOSTILNI

„Tukaj imate še enega župnika, da boste imeli več dela, gospa mežnarica,“ je župnik predstavil sosedi svojega gosta.

„Gelobt sei Jesus Christus!“ je naredila mežnarica pobožen obraz. „Mi je že Zoppernigbäuerin pravila o njem.“

Soseda je brž povedala župniku, kaj vse ji je pravila Sršenka in kako se je hudovala, ker ju ni nič razumela.

Kadar sta za kako stvar vedeli obe, mežnarica in Copernica, ni bilo sile na svetu, ki bi ju ustavila, da je ne bi raznesli vse križem po fari. Če ju je potem kdo za jezik prijel, sta se izgovarjali druga na drugo. Zato se je zdelo gospodu Simonu potrebno, da mežnarici še o pravem času jezik zaveže in ovrže Sršenkine besede:

„Naš kruh jesta, po naše bi morala govoriti. Lepo se slišijo te besede toda, če še toliko napenjam svoje možgane, se ne morem spomniti, da bi mi Zoppernigbäuerin dala kdaj kak kos kruha, čeprav bi tudi ona morala po svojih močeh podpirati svojega dušnega pastirja. Nadalje bi rad vedel, ali se je Zoppernigbäuerin tudi naučila tujih jezikov, ko je jedla kruh iz poljske ukrajinske in bogve katere moke še. Lahko bi Copernica tudi vedela, da nam verjetno ne bi bilo treba jesti tujega kruha, če nas ne bi najprej nacisti napadli in izropali. Sploh pa ni gotovo, ali mi jemo avstrijski kruh. Zdi se mi, da vi, Avstrijci in mi, Ausländerji, pojemo veliko kruha iz moke, ki ni zrastle na avstrijskih tleh.“

Mežnarica je napravila resen obraz kakor vselej, kadar je videla, da je bil župnik slabe volje. Skoraj žal ji je bilo, da mu je šla pravit Sršenkine besede.

Gospod Simon tudi ni maral svojih

ostrih besed nazaj jemati. Z jeznim obrazom je odšel s svojim gostom proti gostilni. Vedno bolj pa se mu je zdelo, da je preveč odkrito govoril. Če zvedo za njegove besede nacisti, bo ogenj v strehi. Tudi gostilničarki bi ne bilo prav. Če bi ji mežnarica nesla na uho njegove trde besede.

„Zelo pobožno mežnarico imaš. Kako lepo po krščansko pozdravi!“ je prvi spregovoril gospod Pavel.

„Ne smeš soditi po prvem vtisu. Me ne nikoli tako ne pozdravi. Vedeti moraš, da imajo Korošci dva obraza, odkar so se ponemčili.“

„Zakaj si se tako razjezil pred mežnarico? Nisem dobro razumel, kaj sta imela.“

Dušebrižnik je gospodu Pavlu razložil vso zadevo in zaključil:

„Zdaj boš vsaj razumel, zakaj sem ti rekel, da si pravi klepetulji v roke padel. Morda sem res preveč trdo nastopil. A če človek pusti, da govorijo o njem, kar se jim zljubi, ga užro. Moral sem ji povedati resnico.“

Pred gostilno je dal župnik gospodu Pavlu v naglici še zadnja navodila:

„Skušaj biti prijazen! Na to ljudje veliko dajo. Ne govoriva niti besedice po naše! Saj vidiš, kako so ljudje občutljivi. Če ne boš kaj razumel, bom že jaz namesto tebe odgovoril. Ti mi pa pritrjuj, kakor da vse razumeš!“

Oba duhovna sta spoštljivo pozdravila gostilničarko, gospodarja in po vrsti vse druge domače. Gospod Pavel je celo deklirano dal, ker je mislil, da je domača hči. S tem jo je seveda takoj imel na svoji strani.

Za župnika so se to pot komaj zmedli. Le gospoda Pavla so si vsi od vseh

strani ogledovali in z vprašanji vanj silili.

„Vam je všeč tu pri nas? Vas je pot zelo utrudila? Ste zelo lačni? Je lep razgled s Slemenice?“ so ga drug čez drugega spraševali.

Namesto gospoda Pavla je odgovarjal župnik:

„Pavel, da mu je zelo všeč. Žal mu je, da ni že preje kdaj prišel k meni na obisk. Truden ni dosti. Tek ima seveda izboren. Naokrog se bo mogel šele jutri razgledati. Danes je bilo preveč megleno.“

Gospod Pavel je kimal in ponavljal, kar je župnik povedal. Na nekatera vprašanja je tudi sam odgovoril, čeprav ne brez težav. Besede je izgovarjal tako kot stoje zapisane v knjigah, dočim je župnik že precej po domače zavijal.

Ko se je razgovor za hip zataknil, ga je skušala gostilničarka brž spet pognati v tek:

„Zoppernigbäuerin je bila tu in je pripovedovala, da ga je spremila prav do župnišča...“

Dušebriznika je spravila novica spet v slabo voljo. Sršenka je bila torej tudi že v gostilni in je verjetno govorila podobno kot pred mežnarico! Res se je gostilničarki poznalo, da je imela nekaj za bregom. Korčno se je izkašljala:

„Morate z njim po nemško govoriti, da se bo hitreje naučil našega jezika!“

Gospodu Simonu so gostilničarkine besede pognale kri v glavo. Najrajši bi zakričal od gneva. Copernica je torej tudi tu že pripovedovala, da sta med seboj govorila v tujem jeziku. Le kaj gre to ljudem mar, kako on govori s svojim gostom! S kako pravico se vendar vtikajo v zasebno življenje svojega dušnega pastirja! Ni jim dovolj, da sameva na Slemenici čisto odrezan od svojega naroda in tlačani 60 milijonskemu nemškemu narodu, ko bi bil v slovenskem delu škofije prav tako potreben in bi tudi mogel veliko dobrega storiti. Sedaj mu niti tega ne privoščijo,

da bi se po dolgem času mogel v svoji hiši pogovoriti z domačim človekom. Seveda! Prav zato je povabil gospoda Pavla za božič na Slemenico, da ga bo nemščine učil.

Dušebriznik bi se rajd branil, a baj se je, da bi ako je pričel govoriti, rekel preveč, kakor je preveč rekel v mežnariji. Zato si je grizel ustnice in molčal.

Gostilničarka je brž opazila da župniku ni bilo prav, kar je rekla. Njene besede so bile za župnika tudi nekaž očitke, češ zakaj si ga pa povabil za spovedovanje, če ne zna jezika. Zato je pričela svoje besede nazaj jemati:

„Zoppernigbäuerin je o njem trdila, da ne zna dosti nemško. Vendar ga jaz kar dobro razumem. Ljudje bodo šli še rajši k njemu k spovedi, če bodo vedeli, da vsega ne razume. Še jaz se utegnem spovedati za letošnji božič. Se mi že več let odriva, ker ima človek dela vedno čez glavo.“

Kadar je šlo za to, da bi usekal čez Copernico, gospod Simon ni tehtal besed:

„Mar misli Zoppernigbäuerin, da mora imeti duhovnik zaupanje v prvo nepoznano žensko, ki vanj sili. Da je gospod Pavel prav ravnal, ko ji ni zapal dokazuje že to, da ga je od vsega začetka varala. Predstavila se mu je za kmetico, v resnici se ji pa utegne v nekaj letih kajza na glavo podreti, če ženska preje ne umrje. Sploh pa Copernica ne more soditi o tem, ali kdo zna nemško ali ne. Saj ona pismene nemščine niti ne zna. Tega, kar ona govori, se res v nobeni šoli na svetu ne učijo,“ se je potegnul dušebriznik za čast svojega sonarodnjaka. Hkrati je hotel ljudi pripraviti do tega, da bi govorili, kolikor mogoče pravilno nemščino, če hočejo, da jih njihov novi gost razume.

Tega sicer v celoti ni dosegel, pač pa je odslej gostilničarka vsak stavek, ki ga je povedal gospod Pavel, ponovila v narečju v dokaz, da tudi pismeno nemščino obvlada. Ker je tudi župnik še nadalje pomagal in so tudi drugi

Osojsko jezero z
nekdanjim benedik-
skim samostanom
in vzpenjačo na
Osojščico
(Gerlitz)

skušali pravilneje in razločneje govoriti, so se odslej med seboj kar lepo razumeli.

Gostilničarka jima je dobro postregla. Cel, olupljen krompir z velikim kosom surovega masla, ki se je ob toplem krompirju topilo in rumenilo, je šel gospodu Pavlu zelo v slast in zato še daleč ni tako zares vzel gostilničarkinih besed kakor dušebrižnik. Nato so prišli na mizo cmoki, ki so plavali v raztopljenem surovem maslu in za konec še lepo dišeče mleko s kosom domačega kruha. Gospod Pavel se je spomnil skromnih večerij v taborišču in si mislil svoje.

„Surovega masla poješ tu en večer

več kot v taborišču ves mesec,“ je pohvalil večerjo pred dušebrižnikom, ko sta šla proti domu. „Tako dobrega mleka kot nocej tudi že nisem, ne vem koliko časa, pil.“

„Imaš prav. Surovo maslo je v teh hribih glavna hrana. Da ne škodi, pojedemo zraven kak krompir ali kos kruha,“ je gospod Simon čez mero hvalil življenje v koroških hribih. Bilo mu je zelo prav, da je bil gospod Pavel z večerjo zadovoljen. Prav tega si je želel, da bi odnesel s Slemenice najboljše vtise in jih nato razširil po taborišču. Da bi le Sršenka toliko okrog ne jezikala, pa bi šlo vse gladko po načrtu. —

GREGOR HRIBAR

ZA DOBRO VOLJO

Planinski vodnik je pravkar previdno vlekkel nekega gosposkega turista po grebenu visoke gore. „Bodite previdni,“ mu je zabičeval. „Le en nepreviden korak, pa boste zleteli v prepad. Toda če se vam to primeri, ne pozabite med padcem pogledati na desno. Na tisti strani se namreč nudi krasen prizor na vse strani...“

—:—

Na častniškem izpitu. Mladi častniški kandidat dobi sledeče vprašanje: „Rečimo, da se nahajate z desetino vojakov obkrožen od dvesto sovražnikov. Položaj je obupen. Kakšno povelje bi dali v tem primeru?“

„Kape skini, molitva,“ je odgovoril kandidat.

iz domačih tal

SLOVENIJA

Slovenija je pred letom 1941 veljala za deželo, kjer je javna morala na zavidljivi višini in javno življenje prežeto z verskim duhom. Komunizem je tekem desetletnega načrtnega kvarjenja dosegel, da se je 1. 1955 v Sloveniji vsako osmo dete rodilo izven zakona. Vse to je seveda posledica razporoke in propagiranja svobodne ljubezni ter mladostnega izživljanja. Kako globoko je padla dostojnost v Sloveniji, se najboljšje vidi iz primerjave z dvema deželama na jugu jugoslovanske države. V Makedoniji n. pr. je nezakonski vsak 40 otrok, v Črni gori pa šele vsak 60.

Baragovo semenišče v Ljubljani že 15 let čaka, da pride v roke zakonitim lastnikom. Poslopje naj bi nadomestilo staro semenišče ob ljubljanski stolnici. V njem bi bilo prostora za 200 gojencev, ki bi imel vsak svojo sobo na razpolago. Izbruh vojne je leta 1941 preprečil, da ljubljanski bogoslovci niso nikdar zasedli nove stavbe. Kasneje se je vanjo preselila gimnazija iz škofovih zavodov v Št. Vidu, prav tako je pa hiša služila za zatočišče protikomunističnim beguncem z dežele. Leta 1945 so jo komunisti po svoji stari navadi enostavno zaplenili ljubljanski škofiji. Zadnja poročila vedo povedati, da nameravajo stavbo spremeniti v turistični hotel.

Cerkev sv. Krištofa, ki jo je obnovil arhitekt Jože Plečnik, je bila dalj časa v nevarnosti, da jo poderejo. Končno so le uspeli tisti, ki so trdili, da je cerkev umetnostno dragocena in zgodovinsko pomembna. Tako cerkev še stoji in služi svojemu namenu.

Dva župnika na Kranjskem in sicer Ivan Tekavec v Dobu in župnik iz Homca pri Kamniku sta hotela sestaviti družinsko knjigo (status animarum), kakor je že prastari predpis Cerkve. Toda sla-

bo sta naletela: tudi to so smatrali za kaznivo dejanje in se bosta morala zagovarjati pred sodiščem. Zadnje čase so se zasliševanja in preiskave po župniških zelo poostriale, prav tako tudi strahovanje ljudi od strani organov notranje uprave. Na Primorskem se že nekaj let vršijo zelo uspeli ljudski misijoni. To pa rdečim oblastnikom ni po volji. Zato skušajo na vse načine ovirati delo misijonarjev in ogrožajo vernike, ki se jih udeležujejo. Zadostuje, da duhovnik prigovarja kakega bolnika, naj se spove, sedaj, ko so misijonarji v vasi, pa je že kršitev zakona, za katero mora duhovnik plačati 5.000 dinarjev ali pa deset dni zavora. Prav tako je kaznovan, če koga povabi, naj se udeleži govora v cerkvi, naj da krstiti otroke, ali nauredi svojo civilno poroko tudi pred Cerkvijo. To je prekršek zoper 6. člen zakona o verskih skupnostih, ki pravi: „Nihče ne sme biti na kakršnih koli način prisiljen udeleževati se verskih obredov, procesij, ali drugih izražanj verskih čustev.“ Na Primorskem skoro ni duhovnika izven Cirilmetodijskega društva, ki bi ne bil že kaznovan z globo, ali celo z zaporom za ta ali oni prekršek. Enak položaj kakor na Primorskem je v vsej Sloveniji, prav kakor se je izrazil visok Titov funkcionar: „Mi Cerkve ne preganjamo, pač pa jo šikaniramo povsod.“

Pogrebu brez duhovnika je vedno žalostno prisostvovati. Tako se zdi, kot da tisti, ki ga pokopavajo, ni človek, temveč žival. Tudi komunistični oblastniki v Ljubljani to čutijo. Da bi odvezli pogrebom iz Žal na pokopališču pri sv. Križu vsaj nekaj turobnosti, so se odločili, da dajo pogrebu bolj slovesno obelježje. Pogrebci imajo nove, preproste črne kape, ki so nadomestile nekdanje pompozne kokarde iz napoleonske dobe. Pri vsakem pogrebu bodo odslej pevci zapeli žalostinko, prav tako bo na raz-

polago tudi godba, ki bo z žalno koračnico spremljala pogreb. Mesto križa gre pred sprevodom slovenska zastava oz. zastava države, kateri je pokojnik pripadal, zavita v črno tančico. Če je bil rajni član komunistične partije, jo spremlja tudi rdeča zastava delavskega proletariata. Kdor je bil javni delavec, ima pravico tudi do državne zastave. In vse to naj nadomesti lepoto katoliškega pogreba?

SLOVENSKO PRIMORJE

Obmejni promet dobro deluje. Obmejni promet je bil v mesecu decembru precej živahen. Čez obmejni blok pri Rdeči hiši v Gorici je odšlo 21.221 italijanskih državljanov v Jugoslavijo, prišlo pa v Italijo 38.667 jugoslovanskih državljanov. Tudi v januarju in še posebno prve dni v februarja, ko je pritisnil tudi na Primorskem pravi sibirski mraz, še vedno prihajajo ljudje iz Jugoslavije v Italijo. Takoj se spoznajo izmed ostalih meščanov po svojih obnošenih, revnih oblekah in po lačnih pogledih na bogato obložene goriške izložbe. Mnogo jugoslovanskih državljanov pride v Gorico, da tu lahko nemoteno opravijo svoje verske dolžnosti in se tako pokrepčani vrnejo zopet v svoje prejšnje trpljenje.

Statistika slovenskih šol v Gorici. V Gorici obiskuje slovenske šole 669 otrok in sicer: osnovne šole 279 otrok, srednje šole 345 dijakov in dijakinj, otroške vrtee pa 45 otrok.

Smrt očeta dveh misijonarjev. V četrtek 12. januarja je v Trstu umrl g. Kerševan, oče obeh misijonskih bratov Kerševanov, ki že vrsto let delujeta v Belgijskem Kongu. Lepo je živel, zato je tudi lepo umrl. Na praznik sv. Treh kraljev je čakal še svoj 85. rojstni dan, teden na to, 12. januarja, je mirno v Gospodu zaspal, previden z vsemi sv. zakramenti.

Gročana-Pesek. Dne 14. januarja je v Lokvi v Jugoslaviji umrl dolgoletni gročanski župnik g. Janez Zalokar. Skoro vse življenje je deloval na Gročani v bližini Trsta, dogler ga ni nova meja prisilila, da se je preselil v Lokev v Jugoslavijo, kjer je tudi umrl. Bil je zgle-

Pomladni motiv (C. Kunc)

den duhovnik, silno blagega značaja in preprost, tako da so ga vsi imeli radi. Naj mu bo Bog bogat plačnik.

Gostovanje Bazovčanov v Gorici. V nedeljo 22. januarja je gostoval v Marijinem domu na Placuti „Bazoviški oder“ z lepo igro „Vest, ali človek, ki je umoril“. Polno zasedena dvorana je pokazala zanimanje naših ljudi tudi za resnejša dela. Globoka in pretresljiva igra nam je odkrila eno izmed tisočerih dram vojne. Človek, ki je v vojni umoril svojega sovražnika, ne more najti več miru. Grizocha vest ga pripelje na dom umorjenega, a tu spričo prijaznosti in naklonjenosti, ki mu jo izkazujejo, ne najde poguma, da bi se „izpovedal“. V obupu si hoče vzeti življenje, a zaročenka umorjenega ga prepriča, da spremeni svoj sklep in ostane v družini umorje-

nega. Igralci in režiser g. Miklavc za-
služijo vso pohvalo za tako dobro po-
dano zahtevno odrsko delo. Goričani jih
bomo ohranili v lepem spominu.

Smrt. V nedeljo 22. januarja je v
Biljah pri Gorici, a sedaj na jugoslovans-
ski strani, umrl v starosti 84 let g. Ivan
Čuk, oče dr. Alfonza Čuka, ki biva se-
daj v New Yorku. Bog mu daj večni
mir, družini in posebej še g. doktorju
naše iskreno sožalje.

Lokavci v Bazovici. V nedeljo 5. fe-
bruarja je v župni dvorani v Bazovici go-
stoval lokavski oder z onstran meje. Tre-
ba je bilo vse polno poti, da smo pre-
magali težave, ki so nam vse do eno uro
pred predstavo križale račune. Gostova-
nje Lokavcev je bilo že dolgo pričakova-
no. Uprizorili so veliko dramo v sedmih
slikah: „Lovski tat“, s katero so poka-
zali velike igralske sposobnosti. Drama
je prežeta lepih in bogatih krščanskih
misli. Lokavska dramska skupina zasluži
vso našo pohvalo, da se je lotila take
igre in da jo je tako dostojno in odlično
podala.

SLOVENSKA KOROŠKA

Dasi je po avstrijski državni pogod-
bi zajamčen pouk slovenščine na ljudskih
in glavnih šolah Koroške, to dejstvo ne
moti zagrizenih koroških Nemcev, da ne
bi izvajali po slovenskih vaseh in trgih
podpisne akcije, ki naj dokumentira
„prosto voljo staršev“, ki da nočejo po-
uka slovenščine. Take akcije seveda vse
prej ko združujejo dva naroda, ki po sili
zgodovinskih okoliščin že več stoletij
živita skupaj na istem prostoru.

Po Borovljah in okoliških vaseh so
konec preteklega leta nadlegovali z le-
taki in nadležno besedo koroške vernike
nestrpni „priče Jehove“. Bilo jih je kar
za dva avtomobila. Z besedo, knjigami
in shodi so prodajali svojo „modrost“.
Po deželi so šli v vsako hišo in oznanjali
konec sveta. Če bi katoličani bili samo
pol toliko gorčci kot ti krivoverci, kako
krasno bi bilo versko življenje na Ko-
roškem in še marsikje drugje.

V Glinjah so nekateri lahkomišelneži
začeli z novim športom: mesto na vrab-
ce streljajo na svetnike. Na ta način
sta bila poškodovana kipa sv. Florijana

in sv. Mihaela na lepo prenovljenem
Čežinovem križu. Zato so verni ljudje iz
Glinj sklenili porabiti god obeh svetih
Valentinov (7. januarja in 14. februar-
ja) ter god sv. Florijana (4. maja) v za-
doščenje za poškodbe na Čežinovem križu.

Iz duhovniških vrst. V Šmarju v La-
vantinski dolini je umrl študijski tova-
riš ljubljanskega škofa dr. Gregorija
Rožmana tamošnji župnik Albert Blasi.
Na Dunaju pa je umrl bivši župnik dr.
Leopold Picigas, star 96 let.

ČRNA GORA

Objavljamo vtise Slovenke, ki je po-
tovala skozi Črno goro in od blizu spo-
znala težave in bedo famošnje katoliške
duhovščine.

„Cetinje ima lepo katoliško cerkev,
ki jo je zgradilo v začetku tega stoletja
avstrijsko poslanstvo. Tudi župnišče je
prostorno, a ne služi svojemu namenu,
ker je oblast poslala vanj šest družin.
Za župnika je ostal majhen prostor, kjer
stanuje, spi, kuha in obiske sprejema.
Njegov talar je bil čist, toda poln šivov
in zelo zakrpan. Pač nima denarja, da bi
si kupil drugega. Tudi je temno blago
zelo težko dobiti in le za visoko cenó.
Farno občestvo sestavljajo poleg sku-
pine redovnic delavci iz katoliških delov
Jugoslavije, ki z ozirom na „zasluge“
prihajajo in odhajajo. V notranjosti de-
žele nima cetinjska fara nobene kato-
liške družine, kajti domače prebivalstvo
je v celoti pravoslavno.“

„Dasi so spreobrnjenja h katolicizmu
v Črni gori silno redka stvar, je pa ven-
dar zelo važno, da živi v Cetinju stalno
katoliški duhovnik. Odkar so se redovne
sestre naselile v cetinjskem sanatoriju,
se je razmerje med katoličani in pravo-
slavnimi bistveno na boljše obrnilo. V
letih pred zadnjo svetovno vojno so lju-
dje katoliškega duhovnika, če se je po-
kazal zveti Cetinja, s kamni obsuli.
Danes ga gledajo prijazno, kakor tudi
sestre. Delo, ki ga vršijo, je osvojilo
dušo ljudi.“

„Tako preprosti ljudje kot komunisti
vedo, da so katoliški duhovnik in re-
dovne sestre neločljivo povezani med
seboj. In ker nočejo biti brez sester v
sanatoriju, dovolijo, da imajo svojega
duhovnika.“

„Črnogorci so zelo verni, toda svojih duhovnikov ne spoštujejo, ker so malo izobraženi, umazani in revni. Katoliški duhovnik jim vliva veliko več spoštovanja, ker je razgledan, brez družine (t. j. brez umazane žene in raztrganih otrok) ter snažno oblečen. Toda na to mora gotovo paziti.“

„Tako prihajam do jedra problema.“

„Cetinjski župnik je takorekoč brez dohodkov. Le odkod naj jih dobi? Od škofa? Ko je pa sam revež. Od sester? One mu dajo določen mesečni prispevek iz plače, ki jo zaslužijo s svojim delom v sanatoriju, a to ne zadostuje. Ostali verniki mu kvečjemu prinesejo sem pa tja kakšno mašno intencijo. To je vse. Tako mu za obleko ali vzdrževanje cerkve ne ostane ničesar.“

„Srečala sem še druge gospode, ki nimajo niti sreče, da bi imeli poleg sebe sestrsko pomoč. Eden od njih oskrbuje štiri fare, pa ne more priti do kolesa. Silno ga tudi boli, da si ne more kupiti črne duhovniške suknje. Radi tega ga domačini prezirajo, češ da se ne zna duhovniško oblačiti. S solzami v očeh me je prosil, da mu preskrbim vsaj tri metre črnega blaga. Odplačal bi ga z mašnimi štipendiji. To je za tamošnje duhovnike edini način, da si kaj nabavijo. Seveda mašujejo brez naročenih namenov.“

„Duhovniki v diaspori so veliko na težjem kot njihovi sobratje v pretežno katoliških pokrajinah... Tam ljudje sami poskrbijo, da njihovi dušni pastirji ne trpijo prehudega pomanjkanja. Toda v diaspori so v nevarnosti, da jih bo materijalna beda končno uničila. Ne pozabimo, da je diaspora misijonsko ozemlje. Držijo se pa čudovito dobro, res pravi junaki. Tudi tisti, ki so se oblastem radi ljubelega miru in državne podpore uklonili, so to storili le navidezno. V srcu so ostali zvesti Cerkvi in ni nobene nevarnosti za kako narodno cerkev.“

„Trenutno izhajata v vsej Jugoslaviji le dva verska lista, ki ju seveda oblasti nadzirajo in cenzurirajo. Dobiti ni mogoče nobenega rožnega venca, nobene verske knjige, nobenega molitvenika, nobene podobice, nobene svetinjice. Sicer bi se dalo vse te predmete kupiti v inozemstvu, toda njih uvoz je „nezazelen“ in zato nedovoljen. Le v obliki „daru“ je mogoče te stvari poslati domov, a ta dar mora biti skromen, ker drugače zapade carini.“

Omenjena Slovenka končuje svoje poročilo z besedami: „In ti, ki to bereš, ali bi mogel tem junakom na kak način olajšati njih bedo? Pomisli in potem stori, kar ti je v danih razmerah mogoče.“

MAKIAVELIZEM

Kaj razumemo danes pod to besedo?

Makiavelizem je tisto javno — zlasti politično — delovanje, ki noče poznati nobenih nraavnih ali moralnih zakonov, ki so mu za doseg cilja dobra vsa sredstva, čeprav bi bila še tako slaba, in ki priznava za svojega edinega sodnika — uspeh. Če je bila torej neka politika uspešna, potem tje dobra in dovoljena ne glede na sredstva, ki so se uporabila za doseg političnega cilja. Če pa neko politično ali drugačno delovanje ni privedlo do uspeha in to kljub vsemu prizadevanju in kljub uporabi vseh dovoljenih sredstev, potem tje to delovanje slabo. — To je torej makiavelizem v današnjem pomenu besede.

Makiavelizem je vedno obstajal. V zgodovini naletimo na mnogo državnikov in politikov, ki niso bili mož-beseda, ki se niso držali sklenjenih pogodb, ki so smatrali napadalno vojno in politični umor za dovoljeno sredstvo pri razširjenju in utrditvi svoje moči, ki so izrabljali vero in narodnost v svoje strankarske in politične namene, ki so lagali, goljufali, uganjali demagogijo itd. Makiavelizem je cvetel in še cvete zlasti v diktaturah, kar smo ime priložnost videti za časa nacizma in fašizma. Svoj višek je gotovo dosegel v komunizmu. Marx je izjavil, da se smatra za Machiavelijevega učenca. Odličen Machiavelijev učenec je tudi Tito. Komunizem smatra za dovoljeno prav vse, kar vodi k uspehu, t. j. k prevzemu oblasti po komunistih. Komunizem ne pozna nobene morale; pogodb se ne drži ali pa jih razlaga po svoje, ne priznava nobene svobode ne državam, ne narodom, ne posameznikom. Umor, požig, vešala, laž — so mu vsakdanja sredstva za doseg cilja.

Ni čudno, ako je to peklensko delovanje makiavelistov — predvsem komunistov, ki so mojstri v makiavelizmu — zapeljalo marsikaterega sicer dobrega

in pametnega človeka do sklepa, da je spričo razmer pravilna tista politika, ki pravi „kol s kolom“ ali „zob za zob“ ali „kakor ti meni tako jaz tebi“ ali — kakor smo nedavno nekeje čitali: „Narodu koristi zgolj politikova uspešnost“ itd. Pravim, da ni čudno, ako se je tu in tam taka nekrščanska, makiavelistična ideja prikradla v dušo dobrega človeka. Saj se mnogokrat zdi, da je zlo tako veliko in da so nemoralna sredstva tako uspešna, da bi človek najraje satana napadel z belceubom. Toda v takih trenutkih se moramo zavedati, da zlo samo začasno in navidezno zmaga in da se prej ali slej podere tisto, kar je zgrajeno na nemoralu.

Odkod beseda makiavelizem

Beseda makiavelizem prihaja od imena italijanskega politika, ki se je imenoval Nicolo Machiavelli in se je ob koncu srednjega veka (3. maja 1469) rodil v Florenci. To je bila doba, ko so v Italiji na eni strani cvetele blaginja, veda, umetnost, na drugi strani pa so se širile nraavna propalost, razuzdanost, odtujitev krščanstvu in vdajanje razbrzdanemu in poganskemu humanizmu.

Machiavelli je bil nadarjen in bister mož, toda brez načel in brez značaja. Bil je navdušen za dinastijo Medičejcev. Ko pa so Florentinci pregnali Medičejce, se je hitro oklenil republikanske stranke. Leta 1512 so se Medičejci zopet povrnil v Florenco in Machiavelli je izgubil svojo visoko službo, ki so mu jo dali republikanci. Da bi znova prišel do vplivne službe, se je zopet začel bližati Medičejcem in s tem namenom je napisal glasovito knjigo „In principe“ (knez).

Machiavellija ne bi danes verjetno nihče poznal, ako ne bi napisal omenjene knjige. Ta knjiga ga je ozarila z dvojnno slavo in dala ime političnemu sistemu, ki ga v tej knjigi priporoča in zagovarja. Machiavelli daje namreč

nasvete Medičejcem, kako naj vladajo. Knjiga obsega 26 kratkih poglavij in razpravlja o tem, kako more novi vladar državo ustanoviti, ohraniti in utrditi. Prav iz vseh poglavij pa izžareva nauk, da namen posvečuje sredstva (to je tisti nauk, ki ga tako po krivici podtikujejo jezuitom, pa ga je v resnici formuliral Machiavelli) in da sme vladar storiti vse, ker mu koristi. V 15. poglavju govori n. pr. o tem, kakšen mora biti knez nasproti državljanom. „Svet je izprijen in hudoben,“ pravi, „in človek, ki bi hotel biti v vsakem oziru dober, bi moral poginiti med tolikimi slabimi ljudmi. Zato je potrebno če se hoče vladar obdržati, da ravna tudi hudobno, kakor ravno nanesejo potrebe... Vladar naj se ne boji zagaziti v grehote, ako bi brez njih težko ohranil oblast.“

Še bolj jasno govori Machiavelli v 18. poglavju, ki ima naslov: Kako naj je vladar mož-beseda.

„Vsak ve,“ pravi Machiavelli, „da je vse hvale vredno, če je knez mož-beseda, če pošteno živi in ne zvijačno. Vendar mas uči izkušnja sedanjih dni, da so prav oni vladarji veliko dosegli, ki so se malo

menili za dano besedo in ki so znali z zvijačnostjo zmešati drugim možgane, in naposled so premagali tiste, ki so se opirali na poštenje... Razborit knez torej ne more in ne sme biti mož-beseda, ko bi mu ta bila v škodo in če ni več tistih vzrokov, ki so ga prisilili, da je dal besedo... Knez tudi vedno lahko najde kako pretvezo, da mu ni treba izpolniti besede. Je nešteto novejših zgledov, kako so knezi prelamljali mirovne pogodbe in obljube... A treba je znati to prikriti in se mojstrsko hliniti. Ljudje so namreč tako preprosti in tako vdani trenutnim potrebam, da tisti, ki hoče goljufati, vedno najde tudi take, ki se dajo goljufati... Vladarju torej ni treba da bi imel vse mogoče kreposti, a treba je, da se zdi, kakor da jih ima. Da, drznem si reči, da so, če jih ima in se vedno po njih ravna, pogubne; a če se dela, kakor da jih ima, so koristne; koristno je, če imaš vitez, da si pobožen, zvest, priljubljen, veren, pošten a moraš biti takega duha, da boš, če treba, lahko tudi prav nasprotno. Opomni je treba, da vladar ne more vedno delati po tem, zaradi česar imajo navadno

ljudi za dobre, ampak mora mnogokrat, da ohrani državo, delati proti zvestobi, proti ljubezni, proti človečnosti, proti religiji. Zato pa mora imeti tako čud, da se obrne, kamor vetrovi potegnejo in kakor zahteva izpremenljiva sreča... Če ga kdo vidi ali sliši, si mora misliti, da ga je sama pobožnost, sama zvestoba, sama poštenost, sama človečnost, sama religija. Posebno videz zadnjega svojstva mora vsekakor imeti. Knez naj torej skuša ohraniti sam sebe in državo; sredstva bodo imeli vedno za poštena, zakaj ljudje sodijo vedno po videtu in po uspehu...

Politika brez morale

Machiavelli torej zagovarja nemoralno v političnem življenju in priporoča nemoralna dejanja za doseg določenih političnih ciljev.

Kakor smo že rekli, je bilo v vseh časih in na vseh krajih mnogo nemoralne v političnem življenju. Machiavelli ni odkril in učil ničesar novega, toda znan je postal zaradi tega, ker je vse to zapisal, zagovarjal in priporočal. Navadno grešnik skriva je greši in se greha sramuje. Machiavelli pa javno piše o grehu, ga hvali in ga dviga na stopnjo kreposti. V tem je največja krivda Machiavellija in s tem pisanjem si je pridobil dvomljivo slavo in dal svoje ime (makiavelizem) političnemu sistemu brez morale.

Nekaj pisateljev je skušalo Machiavellija zagovarjati, češ da je učil, da je edino merilo javne moralnosti domovinska korist, in če je za doseg tega cilja potrebno uporabiti grde pripomočke, je to dovoljeno in dobro. To opravičevanje pa je seveda jalovo.

Kar je nemoralno, kar je greh, ostane greh, pa naj služi še tako dobremu namenu. Namen ne posvečuje sredstev.

Dočim je svoj čas ves protikatoliški svet bruhal ogenj in žveplo zoper jezuite, češ da učijo načelo „Finis sanctificat media“ (namen posvečuje sredstva) — čeprav ne obstaja noben najmanjši dokaz za to, da bi kdaj kak jezuit izrekel to načelo — je pa protikatoliški svet glasno ploskal Machiavelliju, ki je to načelo resnično oznanjal in zapisal. Še celo med Slovenci se je našel mož, ki

ga je zagovarjal. Leta 1878 mu je namreč Ivan Šuklje zapisal slavospev v „Dunajskem Zvonu“. Šestdeset let nato so komunisti na Slovenskem postopali natančno po naukih makiavelizma.

Politika brez morale je posledica življenja brez Boga in njegovih zapovedi. Machiavelli je živel ob koncu srednjega veka, ko se je po laških dvorih zalodil nemoralni humanizem s poganskimi nazori. Krščanska načela so pometali v staro šaro. Vrnili so se k sili in prevari, na katerih je slonela moč starega Rima.

Machiavelli je torej, kakor povdarja Ušeničnik, poznal le politiko sile in snovi, politiko materializma: dobro tje, kar je koristno; namen posvečuje sredstva; uspeh je vse; uspeh — fait accompli — je vrhovni pravec vse morale in vsega prava.

Danes človeštvo počasi že spregleduje in vidi, kam je prišel svet po zaslugi makiavelističnih nazorov. Danes se — razen komunistov in fašističnih ostankov — ne upa skoraj nihče več javno zagovarjati politike brez morale. Tiste politične stranke, ki so tako politiko zagovarjale in so imele še v začetku tega stoletja večino v skoraj vseh državah, so splahnele. Ljudje so jim obrnili hrbet. Težko zaničavana krščanska načela, ki naj zavladajo v zasebnem in javnem življenju, pridobivajo vedno bolj na veljavi.

Tudi mi Slovenci smo bridko delovanje makiavelističnih nazorov na svoji koži občutili. Daj Bog, da bi po tej težki preizkušnji, ki smo jo doživeli z vojsko, revolucijo in begunstvom, nastopili časi, ko v našem zasebnem in javnem življenju ne bo sledu nemoralnega makiavelizma, ampak bomo svoje življenje — tudi politično — uravnavali po večno veljavnih krščanskih načelih, po načelih ljubezni in pravice, dobrote in resnice, zvestobe in držanja dane besede.

Viri: Aleš Ušeničnik, Izbrani spisi, I. zvezek; Dr. H. Sacher in Nell-Breuning S. J., Gesellschaftliche Ordnungssysteme.

RUDOLF SMERSU, Argentina

Papežev govor ob sprejemu brazil-
skega predsednika. Sveti oče je 19. ja-
nuarja slovesno sprejel dr. Juscelina Ku-
bitschek de Oliveira, pred kratkim iz-
voljenega predsednika združene Brazili-
je. Papež se je z njim pol ure zelo pri-
srčno pogovarjal, potem pa sprejel čla-
ne njegovega spremstva, ki mu jih je
predsednik sam predstavil. Nato pa je
sveti oče v portugalsščini govoril brazil-
skemu predsedniku:

„Vaš obisk, gospod predsednik, je v
veliko čast Vaši veri, Nam pa v veliko
tolažbo, saj nam daje zagotovilo dobrega
razumevanja in prijateljskega sodelova-
nja med Cerkvijo in državo za blagor in
napredek Brazilije. Ko je bil narod po-
zvan, da izvoli državnega predsednika
za novo predsedstveno dobo, je priznal
in počastil velike zasluge Vaše vzviše-
nosti, Vašo delavnost in odlične upravne
sposobnosti, ki ste jih pokazali v drža-
vi rudnikov in njenem glavnem mestu,
ki je srce Brazilije in obenem izrazil že-
ljo, da bi Vas rad videl delati na izred-
no prostranem polju predsedstva dežel-
ne vlade.

Dobro poznamo sklepe Vaše vzviše-
nosti, da boste storili vse, kar je mogo-
če, da se bo Braziliija čim bolj gospo-
darsko in industrijsko razvila, tako da
boste izrabili njene neizmerne naravne
zaklade, s katerimi jo je obogatila da-
režljiva Stvarnikova roka. Poznamo tudi
prizadevanja, ki so že v preteklosti de-
lala na to, in sedanje sklepe, da boste
posvečali večjo pozornost gospodarskemu
in socialnemu dvigu življenjskega stanja
najrevnejših in najponižnejših razredov,
da bodo mogli tako vsi udobno in stanu
primerno živeti — kot državljani iste
domovine, kot bratje iste družine velike
brazilske države in iste mogočne dru-
žine božjih otrok.

Ker poznamo mišljenje Vaše zviše-
nosti, smo prepričani, da boste obenem,

ko boste pospeševali gospodarski in ma-
terialni napredek, skrbeli z veliko goreč-
nostjo tudi za dvig duhovnega stanja,
ki bo dalo narodu pravo podobo in ve-
ličino ter ju oživljalo in krepilo s krščan-
sko ljubeznijo, ki bo preprečevala in od-
stranjevala razredne boje in vedno bolj
poglabljala edinstvo in slogo med vsemi
državljani in tudi med vsemi državami.

Ako se boste držali teh načel pri
vodstvu države in zaupali v previdnost
Vsemogočnega, brez čigar pomoči ni
hiše, ki bi bila trdno zidana, ne mesta,
ki bi bilo tako varno, da bi zadostovala
čujenost tistih, ki ga varujejo, morete
mirno gledati v bodočnost. Zlato načelo
vašega največjega govornika namreč
pravi: „Trebaja biti vseč Bogu in mu
služiti potem pa pogumno vanj zaupati.“

Negotovost sedanjega časa je velika,
propaganda uničujoča, mnogovrstna in
na vseh straneh zelo uspešna. Tudi Bra-
zilija ni tako varna, da bi ne bilo raz-
loga čuti in bdeti zaradi nje. Vendar za-
upamo v vsemogočno dobroto Kristusa
Odrešenika in v pomoč brezmadežne De-
vice, zavetnice Brazilije, da bosta pod-
pirala Vašo vzvišenost in Vaše vredne
sodelavce tako, da bo doba Vaše vlade
doba reda in napredka, doba materialne
in duhovne, narodne in mednarodne,
ljudske in državne blaginje v Braziliji.

Papežev govor zastopnikom male in-
dustrije. V petek, 20. januarja, je papež
sprejel nad 3.000 udeležencev prvega
narodnega zborovanja male industrije v
Rimu. Ko so se polegli pristrčni in nav-
dušeni pozdravi, jim je sveti oče začel
govoriti:

Prvikrat so se zastopniki malih pod-
jetij zbrali in porabili priložnost, da se
poklonijo papežu, Sveti oče z velikim
veseljem pozdravlja zastopnike okoli
70.000 malih industrijskih podjetij. Kon-
gres je rodila živa potreba. Rešiti mo-
rajo z združenimi moči socialna in go-

spodarska vprašanja, ki jih mučijo. Pa-pež je prepričan, da se jim bo to po-srečilo in se bodo z večjim zaupanjem v bodočnost vrnili domov. Zato si morajo posebno zagotoviti sodelovanje in izdatno pomoč tistih, ki so dolžni varovati, brani-ti in pospeševati njihove upravičene koristi.

Med razlogi zaradi katerih so skli-cali kongres, je najprej rešitev vpraša-nja: „Delo, ki ga mora opraviti lastnik ali gospodar podjetja.“ Ta razlog je sad svobodne pobude, ki je dosegla v zadnjih 50 letih velik napredek — posebno v in-dustriji. Na to vprašanje daje jasen od-govor Cerkev s svojim temeljnim in vzvišenim naukom, ki pravi, da je vsaka človeška oseba ustvarjena za nadnaravno blaženost v Bogu. Zato je tudi osebno odgovorna za vsa dejanja svojega živ-ljenja pred Bogom, pred svojo vestjo in človeško družbo.

Voditelj vsakega podjetja mora imeti vse možnosti za resnično dobrega pred-stojnika, vsi pa, ki so mu podrejeni, res-no voljo za zaupno in iskreno sodelo-vanje z vodstvom. V vseh večjih pod-jetjih vrše naloge, ki bi jih moral izvr-ševati lastnik ali voditelj podjetja, urad-nik in od njega izbrani zastopniki. V malih podjetjih pa mora te dolžnosti iz-vrševati sam, neposredno. Kolikor manj je delavcev, toliko bolj je potrebno, da voditelj in gospodar podjetja natančno spolnjuje svoje dolžnosti. Voditelj pod-jetja je oseba, v katero se zlivajo vse gospodarske in socialne težave. Ker je odgovoren za vse, mora ne samo sploš-no, ampak tudi podrobno poznati pereča vprašanja, ki spremljajo življenje delav-cev v podjetju in mora vedno najti praktično rešitev zanje.

Voditelj mora torej imeti zelo bo-gate možnosti, močan in gibljiv značaj, predvsem pa širokogruden in velikodušen nrvnj čut. Prevelika navezanost na go-spodarske dobrine zatemni mnogokrat čut za pravico in krivico, ki jo trpé za-tirani. Krščanski čut jim bo pomagal, da bodo premagali ovire in vršili svojo oblast tako, kakor uči evangelijs. Nujen pogoj za dober obstoj malih podjetij, je skrbno delovanje uradnikov z vodstvom. Naloga voditelja, gospodarja je, da ugod-no, dobro vpliva na podrejene. Ako bodo

podrejeni videli, da gospodar noče za vsako ceno obogateti ne izrabljati njhovi-hi moči preko mere, ampak se trudi, da bi jim zagotovil toliko zaslužka, da bi mogli delavci in njihove družine stanu primerno živeti, bodo z večjim veseljem in z večjo vestnostjo opravljali svoje de-lo in tako pospeševali blagostanje druž-be. Tako bo delo spet našlo svojo pome-in v svojo čast Dvigalo bo človeka in ga združevalo z Bogom. Da bi vsa mala podjetja v tem duhu delovala, vsem njihovim zastopnikom podeljuje papež svoj blagoslov.

PAPEŽEVA OSEMDESETLETNICA

Ves katoliški svet se je zelo skrbno pripravjal na proslavo papeževe osem-desetletnice. Že v božični dobi so raz-lične goreče osebe pošiljale zelo zanimive in lepe predloge za to proslavo. Na prvi petek, 2. marca, je namreč sedanji sveti oče spolnil 80 let. Prav ta dan je bil tudi izvoljen za papeža.

Kakor so katoličani lani ob koncu leta in letos v začetku leta z nepopisno žalostjo sprejemali poročila o smrtno nevarni bolezni svetega očeta, tako so z nepopisnim veseljem in hvaležnostjo pro-slavljali njegovo osemdesetletnico. Na najrazličnejše načine so se zahvaljevali Bogu, ker mu je ohranil in podaljšal življenje.

Ves katoliški svet posebno občuduje papeževo gorečnost in svetost, njegovo modrost in znanje, delavnost in požrtvo-valnost, s katero osrečuje sveto Cerkev. Vedno globlje je prepričanje, da sveti oče vrši v naši dobi izredno važno po-slanstvo, ker mu je Kristus sam čudež-no ohranil in podaljšal življenje. Da ima res zelo trdno zdravje, dokazuje ve-liko število govorov, ki jih je imel ob raznih sprejemih in tudi drugo ogrom-no delo, ki ga opravlja kljub temu, da ima že 80 let za seboj.

Verske organizacije v Italiji, tretje-redne skupščine, lastne organizacije Ka-toliške akcije, so imele 2. marca veli-častne proslave papeževe osemdesetlet-nice. Začele so jih zjutraj z mašo in ob-hajilom zanj.

Redovniki in redovnice vsega sveta so bili ta dan duhovno združeni s svetim očetom. Zahvaljevali so Boga, ker je

SV. OČETU ZA JUBILEJ

Duhovni oče, v Tebi svita
se Kristus s svojo milostjo...
Slovenski narod ti častita
za osemdesetletnico.

Bog še ohrani Ti življenje,
da boš človeštvo reševal,
prižigal luč v temo, trpljenje,
duhovne hrane nam dajal.

Še vodi srečno nas čez prage
brezboštva v Jezusov pristan;
naj sonce Kristusove zmage
človeštvo reši solz in ran.

Marija z Jezusom podpira
naj Tebe, angelski pastir,
malike ruši v prah, podira,
nakloni Kristusov nam mir.

Gregor Mali

dal Cerkvi tako velikega papeža in ga obenem prosili milosti, da bi mogel še naprej vladati sveto božje ljudstvo. V vseh redovnih hišah po svetu so bile pred 2. marcem posebne molitvene tridnevnice za svetega očeta. S posebno gorečnostjo pa so redovniki in redovnice vseh vrst molili za papeža 2. marca, na dan njegove osemdesetletnice in izvolitve.

Dne 11. marca, na četrto postno nedeljo, je bila v cerkvi sv. Petra slovesna sveta maša, pri kateri je bil tudi papež Pij XII. Udeležile so se je množice cerkvenih dostojanstvenikov, duhovnikov, vernikov in romarjev z najrazličnejših delov sveta. Druga leta so obletnico papeževega kronanja praznovali v Sikstinski kapeli, letos pa za praznovanje obletnice kronanja združili s praznovo njegove osemdesetletnice. Zato je bila slovesnost v cerkvi svetega Petra.

Tedaj, ko je bil papež pri slovesnosti, so redovniki posebno goreče molili v njegove namene. Mnogo redovnih družin je imelo ta dan tudi mašo za svetega očeta. Po naročilu redovnih predstojnikov so imele posamezne redovne skupine, njihovi zavodi in ustanove dne 2., 11. in 12. marca posebna zborovanja, na katerih so govorili o delu papeža Pija XII. za mir in slovo med narodi, o njegovi osebni skrbi za ponesrečence, za zapuščenosti sirote in reveže.

Tudi semenišča, ki jim sveti oče posebej izredno skrbi, so za njegovo osemdesetletnico in obletnico kronanja priredila zelo lepe proslave. Imela so tudi posebne molitvene ure za papeža. V nekaterih semeniščih so se bogoslovci razdelili v manjše skupine. Vsaka izmed njih je en mesec posebnih molitev in žrtev darovala za svetega očeta. Gojenci nižjih semenišč in raznih verskih zavodov v Rimu so se zbrali pri sveti Mariji Veliki in molili zanj pred tisto podobo, ki jo je papež Pij XII. v Marijinem letu (1954) sam kronal. Med letom bodo višja semenišča priredila posebna zborovanja, na katerih bodo bogoslovci razpravljali o papeževih listinah, odlokih in govorih o vzgoji duhovščine.

Revija „Socialna orientacija“ je prinesla več zanimivih člankov o socialnem nauku in delu sedanjega papeža. Krožek evropske akcije pa je papeževo osem-

desetletnico proslavil tako, da je skupno z Zavodom za socialno znanost Papeškega Ateneja „Angelicum“ priredil poseben študijski teden, ki se je začel 23. februarja. Obsegal je 6 predavanj, ki so jih imeli sloveči italijanski in tuji predavatelji Vodstvo Italijanske Katoliške akcije je organiziralo v spomin papeževe osemdesetletnice velike verske proslave. Dne 11. marca je priredilo posebno akademijo, na kateri je govoril kardinal Siri, genovski nadškof.

Papeževa osemdesetletnica je tudi nas slovenske izseljenke združila z onimi iz domovine, da smo za sv. očeta goreče in iskreno, molili: „Ohrani ga, Gospod, poživljaj in osrečuj ga na zemlji in ne daj ga v roke njegovih sovražnikov.“ Spomnila nas je njegove očetovske skrbi, ki jo je imel za Slovence med drugo svetovno vojsko in med strašno komunistično revolucijo; spomnila tudi pomoči in podpore, ki nam jo je v najhujših dne-

vih naše zgodovine pošiljal iz Vatikana; spomnila njegovega sprejema slovenskih beguncev in besed, ki jim jih je tedaj govoril, spomnila okrožnice, s katero urejuje dušnopastirstvo za begunce, dela, ki ga vrši za ves katoliški svet. Zato smo z veliko radostjo in hvaležnostjo peli ob njegovi osemdesetletnici s katoličani vsega sveta: „Tebe Boga hvalimo...“ in obenem zaupno prosili: „Gospod, ohrani in varuj po Mariji Kristusovega namestnika na zemlji, duhovnega očeta vseh katoličanov, ljubitelja izseljencev in dobrotnika Slovencev, papeža Pija XII.“

IZ VATIKANA

Imenovanja. Sveti oče je imenoval za svojega zastopnika na italijanskem narodnem evharističnem kongresu, ki bo zadnje dni aprila v Lecce, kardinala Marcela Mimmija, neapelskega nadškofa. — Patra Sierva Goyenechea, klaretijanca pa je pridružil številu svetovalcev Konzistorijalne kongregacije. — Za apostolskega internuncija v Iranu je papež imenoval mons. Jožefa Paupinja in ga obenem povzdignil v naslovnega nadškofa.

Papeževo delo v letu 1955. Kljub temu, da je bil sveti oče v začetku leta 1955 še bolan, je vendar v preteklem letu izvršil občudovanja vredno delo. Imel je 59 govorov in poslanic. Nekatere je govoril po radiu, 25 govorov je imel v italijanskem, 22 v francoskem, 6 v angleškem, 5 v španskem in 1 v portugalskem jeziku. Sprejel je 18 različnih državnikov, 7 novih poslanikov raznih držav pri sveti stolici; imenoval več nuncijev, svojih zastopnikov za razne države, svoje delegate za večje verske prireditve po katoliškem svetu; ustanovil več novih škofij in apostolskih vikariatov in imenoval nove škofe in apostolske vikarje, proglasil več kitajskih in francoskih mučencev za blažene in enega blaženega za svetnika, dan za dnem sprejemal romarje in obiskovalce, zasledoval vse velike svetovne dogodke, reševal zapletena socialna vprašanja, in to kljub temu, da je bil že na pragu osemdesetletnice svojega rojstva. Tako nas sveti oče tudi s svojim zgledom uči, kako naj vestno,

požrtvovalno in vztrajno delamo za zmagoto resnice in ljubezni.

Pepelnica v Vatikanu. Kakor vsi resni katoličani si je dal tudi papež Pij XII. na pepelnico sredo, ko ves krščanski svet začne 40 dnevni post, glavo potresti s pepelom. Verniki vsega sveta so se na ta dan v cerkvi svetega Petra udeležili svete maše in sprejeli na čelo pepel z opominom: „Spominjaj se, človek, da si prah in da se v prah povrne.“ Božjo službo so tako uredili, da je moglo čim več vernikov in romarjev prejeti pepelenje. Glavno opravilo je imel ta dan bazilikin arhiprezbiter kardinal Friderek Tedeschini. — Papež pa je imel na pepelnico svoj vsakoletni postni nagovor, ki ga je prenašal vatikanski radio. V njem je med drugim tudi pozval vse katoliške otroke Združenih ameriških držav, naj posredujejo otrokom po svetu, ki niso tako srečni kot oni, zdravje, smeh in veselje. Že deset zelo utrudljivih let je minilo, odkar jih vsako leto prosi za pomoč. Ni jih prosil zastoj. Zato papež izjavlja: „Niti enkrat v desetih letih niste odpovedali svoje pomoči nedolžnim žrtvam krute vojske, ki je bila v začetku tako krvoločna in ki za mnoge še vedno traja.“ Zares lepo priznanje, ki ga je izrekel sam sveti oče severnoameriškim katoliškim otrokom.

Skrb svetega očeta za največje Marijino svetišče v Rimu. Papež Pij XII. je znova pokazal svojo izredno naklonjenost največjemu Marijinemu svetišču, ki nosi naslov „Sveta Marija Velika“. Da bi pomnožil v vseh, ki tam delujejo, go-rečnost za dušni blagor vernikov in le-poto bogoslužja, je izdal nekaj zelo važnih odredb. Ker bi jih zelo zaslužni arhiprezbiter tega svetišča, kardinal Aleksander Verde zaradi svojega zelo slabega zdravja, ne mogel izvrševati, je sveti oče imenoval za svojega legata v tej baziliki kardinala Nikolaja Canalija, velikega penitenciarja, predsednika papeškega odbora za državo Vatikanskega mesta in podpredsednika kardinalskega zbora za upravo imetja svete stolice, in mu dal tudi izredna pooblastila, da bo mogel uspešno razviti in izvrševati svojo vzvišeno nalogo.

Važno opozorilo za katoličane. List „L'Osservatore Romano“, ki izhaja v

Vatikanu, resno opozarja vse katoličane, da je tednik „Il Dibattito Político“, ki se tiska v Rimu zaradi svojih zelo zmotnih modernih nazorov in napačnih razlag verskih resnic, graje vreden in dušam zelo nevaren. Zagovarja namreč načela in načrte komunizma, sodbo Cerkve pa odklanja. — Papež je v svoji božični poslanici po radiu znova izjavil, da je med vero in komunizmom nepremostljivo nasprotje — posebno zato, ker komunizem ne priznava načel naravnega prava. Prav zato je tudi sveti oče odločno obsodil in zavrgel mnenje, ki pravi, da je komunizem nujna posledica zgodovinskega razvoja in njegov pojav. Zato mora kristjan temu dejstvu prilagoditi svoje življenje in delovanje. To mnenje zavrača tudi znani odlok Kongregacije sv. oficija z dne 1. julija 1949. Ta odlok ne obsoja samó prostovoljnega vpisa v komunistično stranko, ampak prepoveduje tudi vsako naklonjenost komunistični stranki in podpiranje komunističnih organizacij, prepoveduje tudi tisk, širjenje in branje knjig, časopisov in sramotilnih spisov, ki branijo nauk in delo komunistov. Na podlagi tega odloka je Kongregacija sv. oficija obsodila v zadnjem času več knjig, listov in časopisov, ker so širili zmote, ki jih je papež tako odločno obsodil. Zato je opozorilo vatikanskega lista zelo utemeljeno in važno za vse katoličane.

Spet tri francoske knjige na indeksu. Kongregacija sv. oficija je 7. decembra 1956 obsodila tri knjige, ki jih je napisal Francoz dr. Hesnard in jih je ukazala vpisati v seznam od Cerkve prepovedanih knjig (indeks). Te knjige so: 1. *Morale sans péché*, Presses Universitaires de France, Paris 1954; 2. *L'univers morbide de la fauté*, Paris 1949; 3. *Manuel de sexologie normal et pathologie*. Paris 1951. — Sveti oče Pij XII. je 10. januarja ta odlok potrdil in ga ukazal objaviti.

KATOLIŠKO ŽIVLJENJE PO SVETU

Bomba v nadškofijski pa'či v Milanu. Dne 2. januarja t. l. zjutraj se je na okru nadškofijske palače v Milanu razpočila bomba, ki so jo tja položile nezne roké. Podrla je nekaj sten, en

Pomeček po procesiji (Foto M. Kocmur)

balkon in razbila več šip v oknih. Ta obžalovanja vreden dogodek je povzročil med milanskim ljudstvom veliko žalost in nevoljo. Velika množica ljudi je potem več dni zaporedoma obiskovala nadškofijsko stolico in se zgražala nad zlobnim dejanjem. Nadškof Montini pa je drugi dan po tem dogodku izjavil častnikarjem: „Zdi se mi bolj verjetno da je to storil kak norec, kakor kdo namenoma.“ — Ko je sveti oče zvedel za ta dogodek, je takoj poslal nadškofu tole brzojavko: „Z veliko žalostjo smo sprejeli resno novico o napadu na milansko nadškofijo. Ko kličemo božje usmiljenje na tiste, ki so to dejanje izvršili, ki ga vsak zdrav razum obsoja, želimo, naj pride naš tolažilni apostolski blagoslov na Vašo prevzvišenost in na vso nadškofijo, o kateri vemo, da obdaja s to-

liko ljubeznijo svojega skrbnega pastirja.“

Škof Kiong v Šanghaju v boju s komunisti. Prve dni septembra 1955 so kitajski komunisti zadnjikrat hoteli pridobiti zase mons. Kionga, šanghajskega škofa. Obljubljali so mu: „Oproščeni boste vseh davkov. Tisk bo dal Cerkvi mir. Dovoljeno vam bo predstavljati duhovnike z enega mesta na drugo, če boste ukazali ali vsaj dovolili svojim duhovnikom udeležbo tečajev o komunističnem nauku in delu.“ Mons. Kiong je tudi zdaj, kakor je to storil večkrat prej, odločno odklonil te pogoje, četudi je vedel, kaj ga čaka. Komunistična oblast je 8 septembra ponoči zaprla šanghajskega škofa, del duhovščine in tisoče kristjanov. Zaradi svojega svetega življenja, nezlomljive srčnosti v spolnjevanju svoje dolžnosti in odločne zvestobe do svete stolice je postal škof Kiong ena največjih osebnosti katoliške Cerkve in vreden zastopnik slavnega kitajskega krščanstva.

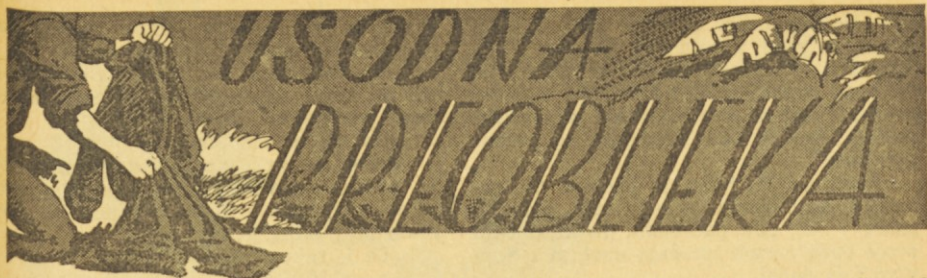
Katoliška vera na Japonskem napreduje. Katoliška Cerkev na Japonskem je v zadnjih treh letih znatno napredovala. Leta 1953 je bilo na Japonskem 185.297 katoličanov, 24.731 katehumenov, 1060 duhovnikov in 187 bogoslovcev. L. 1954 je na Japonskem živelo 197.151 katoličanov, 19.157 katehumenov, 1119 duhovnikov in 187 bogoslovcev. Leta 1955 pa se je število katoličanov v tej deželi dvignilo na 211.826, število katehumenov padlo na 17.019, število duhovnikov naraslo na 1210, bogoslovcev pa na 214. Število katehumenov se torej manjša, število katoličanov, duhovnikov in bogoslovcev pa narašča. V številu duhovnikov je všteta domača duhovščina in tuji misijonarji.

Benediktinci iz Belgije v Indiji. Benediktinci opatije Svetega Andreja (Burges, Belgija) so ustanovili novo postojanko v okraju Salem (Južna Indija) že leta 1950. Vzdržati so se mogli na njele z izdatno podporo Belgije. Danes je na njej 30 redovnikov z brati laiki in novinci vred. Med patri je tudi en indijski duhovnik, ki je končal bogoslovje v Friburgu (Švica) in en Kanadec. Menihi se hočejo čim bolj prilagoditi načinu indijskega življenja. Zato žive zelo

skromno, hodijo vedno bosi, jedó z rokami in uživajo rastlinsko hrano. Tudi hišna gospodinjstva opravila vršijo sami. Ta njihova postojanka je le začasna. Svojo stalno naselbino hočejo postaviti v severnem delu škofije Salem.

Vseučilišče v Tajpeju (Formosa) upanje katolicizma. Izmed 5000 dijakov kitajskega nacionalnega vseučilišča v Tajpeju na Formosi (je 230 katoličanov, to je štiri in pol odstotka. Adstotek je zelo visok, če pomislimo, da tam na vsakih 1000 prebivalcev pridejo samo 4 katoličani, in to kljub temu, da katolicizem v zadnjih letih na Formosi hitro napreduje. — Med šolskim letom 1954/55 (je prejel krst 70 dijakov, nanj pa se pripravljajo 75 katehumenov. Vedno večje število spreobrnjenj med visokošolski obeta Cerkvi lepo bodočnost ne samo na Formosi, ampak tudi na Kitajskem. Največ spreobrnjenec je namreč pribežalo iz Kitajske in se namerava tudi tja vrniti, kadar bo mogoče. — Zasluge za te izredne uspehe imata predvsem dva ugledna svetna duhovnika, očetje jezuiti in benediktinci, ki so profesorji na tem vseučilišču. Prvi, ki se mu je posrečilo prodreti med izobražence, je bil p. Mauro Fang Hao, profesor zgodovine in duhovni voditelj Zveze katoliških dijakov. Jezuiti so blizu vseučilišča odprli dijaško zavetišče „Beda Chang Hall“, ki je ime slavnega kitajskega jezuita, mučenca komunističnega preganjanja. Benediktinci pa so ustanovili podoben zavod za dijakinje.

Argentina pričakuje novega svetnika. Kongregacija za svete obrede v Vatikanu je že razpravljala o poročilih, ki so jih dali bogoslovni izvedenci o spisih frančiškana Mamerta Esquiú, škofa v argentinski Kórdobi. Gre za njegovo proglašenje blaženim. Živel je v 19. stoletju. Rojen je bil 1. maja 1826. Njegov rojstni kraj se imenuje Piedra Blanca. Ko je stopil v frančiškanski red, je takoj zaslovel po svojih pridigah. Argentinski senat ga je celo predlagal za nadškofa v Buenos Airesu. Vendar je to čast odklonil in odšel v Palestino Pač pa je 17. februarja 1880 sprejel kórdobsko škofijo. Po treh letih je že umrl (1883) in bil z velikimi žalnimi cerkvenimi slovesnostmi pokopan.

Spisal E. William, ilustriral Hotimir Gorazd

PRI PASTORJU

Župna pisarfna protestantskega misijona je bila prostor zelo velikih razmerij. Opažena je bila s temnim lesom in na stene je bilo pritrjenih več vrst polic za knjige, medtem ko so bila tla prekrita s perzijsko preprogo. Na sredi sobe je stala velika orehova miza, polna knjig in revij, okoli nje so bili trije stoli in v desnem kotu od vrat je bilo videti lep divan. Pastor Tomaž Marvin je sedel lagodno na enem izmed stolov in njemu nasproti je sedel Carmody.

„Redke so prilike, oče, da morem govoriti s kakim stanovskim tovarišem,“ je pravkar dejal pastor. „Med vojsko smo delovali skupno in bilo nas je veliko. V Ningpo sem se spoznal s francoskimi in belgijskimi duhovniki ter z nekim irskim, ki ga ne bom nikdar pozabil.“

Nato je začel praviti neko anekdoto iz duhovniškega življenja. Carmody ga je skrbno motril, kot je to že storil prejšnje popoldne in med kosilom. Ni bil še gotov, ali naj se pastorju razkrije ali ne. Če bi mu povedal resnico in bi ga pastor ne razumel, bi se njegov položaj samo poslabšal in bi bilo bolje, če bi ostal na misijonski postaji in si sam iskal rešitve iz zapletenega položaja.

Protestantski pastor je bil do Carmodyja izredno prijazen. Jemal ga je pač kot duhovnika v vsej polnosti njegove službe. Čas je potekal v razgovorih, razkazovanju misijonskih naprav in kratkih sprehodih. Neki glas je Carmodyju prigovarjal, naj ne začinja svoje

zadeve in naj prepusti vse usodi, ki bo našla nek izhod iz zagate.

Toda, njegov vojaški čut se je takemu ravnanju upiral. Dovolj, da se je že enkrat spustil na nepoznano pot, ne da bi si preje napravil načrt. Ali naj sedaj, ko se je zapletel še v nove težave, pusti, da mu spet slep slučaj pomaga do rešitve? Ne, to se ni smelo zgoditi! Vojaki, ki zaupajo v srečo, redno ostanejo brez nje.

Resničnost je bila njegov poklic, ki ga je izvrševal med preprostimi Kitajci, ki so mu iskreno zaupali skrivnost svojih duš; resničnost je bila bolničarka Scott, ki ga je ljubila, dasi bi ga kot duhovnika ne smela; resničnost žena dr. Sigmana, ki je slutila kaj se v Carmodyjevi duši razvija; resničnost pa tudi Mieh Yangovi muslimani, ki so se potikali okrog misijonske postaje in ga neprestano nadzorovali. Vsa te resničnosti so se zbirale nad njegovo glavo, naj je mižal ali imel oči odprte. Če je hotel, da ga doglodki ne prehitijo, jih je moral sprožiti pač on sam in potem usmeriti v svoj prid. Ta odločilni trenutek se je naglo bližal in zavisel v polni meri od pastorja, ki mu je sedel nasproti.

Pravkar je pastor pripovedoval zgodovino svojega življenja. Bil je pri petdesetih letih, priljudnega vedenja in prijeten za poslušanje. Lasje so bili že polni srebrnih niti in okoli ustnic so se raztezale mehke gube. Bil je suh in majhne postave in oblečen v obleko sive barve.

„Stal sem oprt na steno porušene hiše — je pastor Marvin nadaljeval — „in gledal z očetom Sweeneyem silno

množice beguncev, ki so se zgrinjale na prostoru pred misijonsko postajo. Oče Sweeney ni bil zadovoljen. Jezilo ga je, da bodo morali mnogi katoliški begunci prespati noč na protestantski misijonski postaji, ker je bila katoliška že prenapolnjena.

Pastorju Marvinu je spomin na gorečega katoliškega misijonarja privabil smeh v oči. „Je pač tako, da katoličani svoje ovce neradi izročajo drugim v varstvo,“ je dodal.

„Bo res tako!“ je pripomnil Carmody z glasom, ki je radi odločnosti protestantskega pastora presenetil. Umolknil je za nekaj časa, se grizel v ustnici in nato skomignil z rameni.

„Vem, oče O'Shea, da se naša misijonska postaja še daleč ne more primerjati z vašo! Tudi za sirote ni tako preskrbljeno kot pri vas...“

Večkrat je bil pastor Marvin že v duhu hud na katoliško Cerkev, ki je bila bolj organizirana kot njegova in imela veliko več uspehov pri spreobračanju Kitajcev kot protestanti. Na osemdeset katoliških spreobrnjenecv je prišel le eden protestantski. Toda, krivda gotovo ni bila njegova, ki se je z malimi sredstvi že nad dvajset let boril s težavami vseh vrst. Zato je z nekim samodopadanjem dodal:

„Toda naši spreobrnjeneci so zvesti in nas ljubijo brez oklevanja.“ Hotel je Carmodyju vladno povedati, da je storil več za božje kraljestvo kot on, ker je imel manj sredstev na razpolago. Carmodyja njegova samozavest ni navdala s posebnim občudovanjem. Nasmehnil se je in dejal:

„Tudi naši Kitajci nam ostanejo zvesti, pa čeprav poide riž na misijonski postaji!“

Pastor je za hip pobesil oči. Nato se je po njegovem obrazu raztegnil počasen nasmeh, ki je sovpadel s Carmodyjevim.

„Oče, dobro ste me zavrnil. In sem to zaslužil, ker sem bil domišljav. Mar ni tako?“

„Da, tako je pa čeprav si misva kolega v službi,“ je pritrdil Carmody. V tem trenutku je tudi naredil sklep: človeku, ki pozna humor, se more zaupati. Ne da bi pomislil, si je odvzel kolar z

vratu in ga vihtel v rokah. Pastor ga je začudeno gledal in počasi dejal:

„Ne razumem vas, oče O'Shea. Kaj ste mi hoteli s pravkar izrečenimi besedami pravzaprav povedati?“

„Da nisem oče O'Shea.“

Počasi je zginjala prijaznost z obraza protestantskega pastora in gube, ki so obkrožale njegove ustnice, so postale bolj izrazite.

„Če je tako, kdo pa ste torej?“

„Sem pilot in se pišem James Carmody. Ob eksploziji letala sem bil težko ranjen. Mieh Yangovi vojaki so me našli in odpeljali s seboj. Ko sem ozdravel, sem moral služiti njegovemu gospodarju. Po treh letih bivanja med njimi je eden izmed njih smrtno ranil očeta O'Shea. Videl sem v njegovi smrti priliko, da ubežim in sem tako tudi storil.“

„Hočete reči s tem, da ste si privzeli ime O'Shea in se tako predstavili na misijonski postaji?“

Misijonar je prikimal.

Pastorjeve oči niso bile več mile in priljučne. Na obrazu je bilo videti, da obsoja Carmodyjevo ravnanje. Carmody sam je imel občutek, da je zašel v past kot tistikrat, ko je moral prvič poslušati tuje grehe in dati odvezo od njih. Razlika je bila le ta, da je bil takrat spovednik, sedaj pa spovedanec. In biti spovedanec je mnogo lažje, kajti spoved prinaša olajšanje.

Sovražne pastorseve oči so ga pozorno motrile.

„Torej ste bili toliko predrzni in tako zelo nesramni, da ste predstavljali duhovnika in vršili njegova opravila, dasi niste imeli pravice ne pred Bogom ne pred ljudmi?“

„Bojim se, da je bilo tako!“

„Carmody odkrito povedano, ni mi všeč vaše ravnanje.“

Pastor se je dvignil in začel korakati po sobi gori in doli. On, pravi služabnik božji, je imel nenadoma pred seboj resnični primer bogoskrunstva, žalitev, ki je po svoji naravi bila nanesena proti vsaki veri, ne samo katoliški. Počasi se je obrnil h Carmodyju in njegov glas je izžareval obsodbo.

„Gorje pastirjem,“ je navajal besede iz preroka Jeremije, „ki uničujejo in razkropljujejo ovce mojih pašnikov,“

Protestantski pastor presunjeno gleda Carmodyja, ko mu je ta razodel, da ni duhovnik, temveč samo glumec, ki duhovnika predstavlja

pravi Gospod. Glejte, zahteval bom obračun radi vaše hudobije.“

Carmody je dvignil glavo. „Nisem bil pastir te vrste!“ je ugovarjal.

„Ne?“ Glas pastora Marvina je zvenel mrzlo. „Kakšne vrste pastir ste pa potem bili?“

„Poskušil sem storiti vse, kar bi storil oče O'Shea. Našel sem mnogo dela, ki ga razen očeta O'Shea nihče ne bi mogel vršiti. Kar sem storil, je bilo tam, mošnjemu ljudstvu v duhovno korist, dasi sem sam zase obžaloval, da nisem bil pravi duhovnik.“

Celo na pastorejem obrazu je počasi dobilo prijaznejši izraz. Vsedel se je na stol in sklenil roki, opirajoč jih na prsih.

„Morda sem bil spočetka preveč trd,“ je dejal. „Rad bi slišal kaj več o vaši zadevi. Kaj ste pravzaprav storili napakega?“

Carmody je za hip zaprl oči. Pred seboj je zagledal bolničarko, ki ga kliče, naj gre k bolniku, kateri umira. Tam se je pričelo. Nato je povedal vse, le to je zamolčal, da ljubi Anico Scott. Mirno ga je pastor poslušal in ko je svojo zgodbo končal, je še trideset sekund vladal v sobi popolen molk.

„Neverjetna zgodba, Carmody! Res ne vem, kaj naj rečem.“ Njegove ustnice so se stisnile. „Ni mi treba posebej

povdariti, da rimske Cerkve ne cenim preveč. Toda, pustiva to ob stran! Škandal, ki ste ga povzročili, bi škodoval ugledu katere koli krščanske cerkve na Kitajskem.“

Carmody je čutil, da bo obsojen če se ne brani. Zato je ugovarjal: „Škandal se zaenkrat še ni zgodil. In prav zato sem tukaj, da ga preprečim. Nočem uničiti vere drugim, kajti predobro sem spoznal, kaj vera znači za ljudi. Torej, kaj mi svetujete?“

Pastor je zopet vstal. „Gospod edini ve, kaj morate storiti. Veste kaj, pojdiva v kapelo in pomoljva za razsvetljenje!“

„Z velikim veseljem!“ je pritrdil Carmody.

Na poti proti kapeli je Carmody šele dobro opazil, kako majhen je bil pastor. v primeri z njim. Toda ali ni imel na sebi nekaj apostola sv. Pavla? Iz preprostega in dobrohotnega moža je ob novici strašnega bogoskrunstva v hipu postal branilec božje časti.

Večeriti se je pričelo in na nebu so se prižgale prve zvezde. Spokojno je ležala vas pod misijonsko postajo, razvlečena po pobočju hriba kot kriva sablja turškega janičarja.

Prišla sta do kapele. Na njej je bilo zapisano v kitajskih črkah: Chung Hua Chi Tu Ciao — Cerkev Kristusova na

Kitajskem. Bila je nizka, zgrajena iz mežgane opeke in belo pobarvana. V notranjosti je bilo le nekaj klopi in prižnice. Na stenah so bili pritrjeni napisi, ki so vsebovali molitve. Ni bilo videti kipov ali slik, tudi večna luč ni gorela.

Carmodyja je praznina kapele odbijala. Le kako naj moli v takem prostoru? Toda pogled na pastorka ga je ganil. Klečal je poleg njega in njegove oči so se dvignile k Nevidnemu, da pomaga Carmodyju iz pasti, v katero je po svoji lahkomišelnosti zašel. Že se je zdel kapela Carmodyju bolj prijazna in privlačna.

Čez čas se je pastor dvignil in Carmody mu je sledil v mrak večera.

„No, ali ste našli kako rešitev?“ je spregovoril Tomaž Marvin.

Carmody je odkimal.

„Škoda! Meni so pri molitvi prišle na misel besede sv. Pavla do Galačanov: 'Nikar se ne varajte! Bog se ne pusti sramotiti! Kajti, kar človek seje, to bo tudi žel!'“

Carmody je namršil obrvi. Ni mu bilo všeč, da je pastor vse stvari skušal obvladati s citati iz sv. pisma. „Če že omenjate te besede,“ je dejal hladno, „pa mi povejte, kakšen pomen naj imajo zame?“

„Zelo preprosto, Carmody!“ Pastor je hodil počasi in vmes previdarno govoril. „Treba je, da pogledate svojemu ravnanju moško v obraz! Pozabite za nekaj časa nase in svoje želje in javite se pristojni cerkveni oblasti. Ko vas ona odveže, ste prosti. Ne bo to lahko, toda, ko boste enkrat pisali in povedali, kdo ste, bo za vas lažje. Treba vam bo samo čakati, da podvzamejo korake. In verjemite mi, podvzeli jih bodo nad vse hitro.“

Carmody ga je gledal zaprepaščeno. Pastorkov obraz že ni kazal sledi jeze ali dvoma. Pri molitvi je prejel odgovor, ki je bil poln božje avtoritete.

Carmody je globoko potegnil zraku v vase. Če uboga pastorka, to pomeni, da bo postal enak doktoru Sigmanu, njegovi ženi Beryl in bolničarki Anici Scott. Ubogo ljudstvo bo zvedelo, da ga je varal in da so bile vse maše in spovedi neverljive.

„Imate prav, prečastiti Marvin,“ je zamišljeno pritrtil Carmody. „Vedno sem čutil da moram to storiti, kot ste v pravkar svetovali; toda misem želel tako ravnati; hotel sem se rešiti z lastnimi močmi, brez kakega zunanega posredovanja.“

Oba moža sta se ustavila in pozorno motrila. Oči pastorka so se zdele prijaznejše, toda še je bila v njih neka strupenost, ko je dejal: „Lahko vam postrežem z naslovom škofa, na katerega se morate obrniti in če hočete, lahko pismo takoj napišete v moji pisarni! Jaz bom nato poskrbel da pismo pride na cilj.“

Carmody mu je hvaležno stisnil roko. Spoznal je, da je pastor Tomaž Marvin iskren človek, ki išče njegovo dobro, goreč apostol, poln žive vere in odločen, da reši Carmodyja, ki ga je našel kot bogoskrunskega grešnika na potu življenja.

Pastor je olajšano zadihal. Spet se mu zdobile oči izraz miline in poteze na obrazu so postale mehke. „Carmody, verujem trdno, da more Bog vse, kar človek dela, spremeniti v božja pota, če se ubogi grešnik zaupno izroči v božje roke. Vesel sem, Carmody, da ste prišli k meni. In obljubljam, da bom molil za vas!“

„Hvala,“ je odvrnil Carmody. „Ne morem vam sedaj reči, da bom tudi jaz molil za vas; toda nekega dne morda...“

Ni sklonil svoje misli. Molče sta oba moža zavila proti župnijski pisarni. Tam je Carmody napisal pismo, ki naj bi odločilo njegovo usodo. Pa ne samo njegovo, temveč tudi od Anice Scott...

Brez dvoma, duhovniki so ljudje. Toda zaprimo oči pred njihovimi slabostmi, napakami, celo pred grehi, če jih imajo, in mislimo le na njih čudovito moč ter jim izkazujemo resnično in globoko spoštovanje. Popravimo nespoštljivost, ki smo jo do njih zagrešili s tem, da zanje molimo.

J. L. Monsabré

ARGENTINA

Praznovanje osemdesetletnice svetega očeta v Argentini. Papež Pij XII. je 2. marca spolnil 80 let. V spomin na ta dogodek je buenosaireška nadškofija priredila posebne slovesnosti, ki so trajale tri dni. Dne 1. marca ob 4 popoldne je bila v stolnici sveta ura za duhovnike, redovnike in redovnice. Pridigal je duhovnik dr. Jesús Montánchez, apostolski nuncij dr. Mario Zanin pa je dal papežev blagoslov. Na osemdeseti rojstni dan (2. marca) svetega očeta pa je imel apostolski nuncij zvečer ob sedmih slovesno sv. mašo, katere so se udeležili zastopniki naroda, nadškofije, župnij, verskih in kulturnih organizacij. V mnogih župnijah so bile ta dan svete maše v papežev namen, med katerimi so verniki molili za svetega očeta, ki je tedaj, ko je bil še kardinal, zastopal papeža Pija XI. na 32. mednarodnem evharističnem kongresu v Buenos Airesu (1934). Dne 3. marca ob pol desetih dopoldne pa je imel mons. dr. Tato mašo s skupnim obhajilom za šolsko mladino. Priredili so tudi v raznih katoliških zavodih in v radiu predavanja, ki so obravnavala snov: Papež in socialno vprašanje. Papež in bogoslužje, krščanska ljubezen in kultura. Papež, moderni časi in Argentina.

Trenutno slovenska skupnost v Vel. Buenos Airesu v prvi vrsti potrebuje dvorano z odrom, in sicer tako veliko, da se bo moglo v njej zbrati vsaj 700 do 800 rojakov ob priliki večjih prireditvev. Poleg tega je potrebna začasna kapela, ki naj bo predhodnica večje cerkve, ki bo stala na prostoru, kjer sedaj stoji hiša. Ker gradnja dokončne cerkve še ni nujno potrebna in ker bodo sode sedanje zgradbe, ki stoji na prostoru bodoče „Slovenske hiše“ že v bližnji bodočnosti potrebovali uradi in organizacije, ki bodo morali zapustiti prostore

na Víctor Martínez 50, hiše zaenkrat ne bodo podirali razen dveh zadnjih sob v notranjosti dvorišča.

Načrt za dvorano pa je takole zamišljen: Dolga bo 39 m in široka 15 m. V zemljo bo treba kopati 2 m in postaviti tako močne temelje, da lahko nosijo več nadstropij. Betonski stebri, visoki 4 metre, bodo med seboj združeni z zidom iz opeke. Tem štirim metrom bodo pri gradnji dodali še 2 m začasnega zidu in nad njim dvignili začasno streho, ki bo padala na obe strani in jo bo nosila železna konstrukcija. Tako bo dvorana imela v sredini višino osmih metrov, kar bo lepo rešilo vprašanje zračnosti dvorane. Kasneje, ko bo treba zgraditi dokončno dvorano nad tem prostorom, ne bo večjih težav, ker se bo dalo streho dvigniti in ne bo šlo v izgubo prav nič materiala. Ob dvorani bo hodnik, širok 6 metrov. Na koncu tega hodnika bo v izmeri 6x8 m stala soba, kjer bo začasna kuhinja in gostinska soba.

Prostor za začasni dvorani bo služil kot že gori omenjeno, za kapelo in dvorano v ožjem pomenu besede. Od vhoda v dvorano bo 7 m v globino stala začasna kapela, ob oltarjem na desni od vhoda. Od dvorane bo kapelo ločil zid, v katerem bodo velika premikajoča se vrata, ki se bodo dala na stečaj odpreti. V sami kapeli bo prostora za 250 ljudi, če pa se bodo odprla omenjena vrata, se jim lahko pridruži še 700, ki bi stali v dvorani.

Kot kaže proračun do sedaj, se bodo stroški vrteli okrog vsote 300.000 pesov, vse to pod pogojem, da se omenjeno vsoto čim prej zbere in nato takoj preide k gradnji. Upajmo, da bodo vsi rojaki razumeli kričéčo potrebo po skupnem slovenskem središču in radi priskočili na pomoč z denarnimi prispevki, da bo tako „Slovenska hiša“ v Buenos Airesu že leta 1956 postala svetla resničnost.

Letošnje mladinske duhovne vaje za fante in dekleta v Buenos Airesu so dokazale, da živi v naši skupnosti rod, ki je čist in veren in od katerega lahko še veliko pričakujemo. V prostorih nadškofijskega semenišča se je zbralo 104 fantov, ki so zbrabo opravili duhovne vaje pod vodstvom dr. Mirka Gogale. Deklet je bilo še več: 141. Nje je vodil preč. g. župnik Francé Novak. Ena izmed deklet je poslala Slovenskemu dušnemu pastirstvu pismo, ki je polno hvaležnosti in se nam zdi prav, da ga objavimo. Takole se glasi:

„Čudovito sem srečna!“

„Res, čudovit je dogodek, ki se mi je letos primeril. Kdor bi ob njem ne bil srečen, zanj ni sreče na svetu.

Jaz sem to srečo letos doživela prvič in jo občutila tako močno, da sem kar očarana. Je to tiha sreča, ko se v tihoti hiše božje pogovarjaš samo z Bogom.

Prikrat sem se letos videla v ogledalu, ki nam ga je držal pred očmi voditelj duhovnih vaj. Ob tem ogledalu sem se zgrozila nad samo seboj.

Razumite me! Še ni dolgo, ko sem prišla iz Slovenije. Živela sem življenje, kot ga tam živi mladina na sploh. Odkrila sem, da tako življenje tu živita le tisti fant in tisto dekle, ki ju je moderni svet potegnil med vrtince umazanije in greha. Našla sem v duši madeže, o katerih preje niti sanjala nisem, da so nekaj slabega.

Druga leta sem šla doma v tem času iskat srečo in veselje na ples in zabave, letos pa v tihi dom miru. Našla sem notranje veselje in resnično bogastvo, ki mi je bilo še lani neznano.

Starši se čudijo moji spremembi. Preje sem bila zagrenjena in vase zaprta, sedaj pa sem trajno vesela. Le včasih temen oblak zakrije moj veseli obraz. Je to misel na mlade fante in mlada dekleta doma. Kako bi tudi oni željno srkali vase dušno hrano, če bi jo imeli na razpolago. Tako pa jim ne ostane drugega kot hrupna muzika in z njo združeni ostudni greh. Po plesiščih iščejo sreče, ki je tam ni moči dobiti.

Ko sem odhajala zdoma, sem se spraševala, ali bo v novem kraju tudi tako zabavno in živahno. Po nekaj dnevih bi-

vanja pa sem spoznala, da ima tukaj slovenska mladina druge ideale, ki so mladini v domovini skoro nepoznani. Pa ne smete misliti, da doma ni značajno močnih fantov in deklet. O, dosti jih je še, samo duhovne hrane nimajo dovolj, da bi se uspešno ubranili pred hudobijo.

Vesela sem sedaj, da sem tukaj. Po enem letu in hudih notranjih bojih in premagovanjih sem prišla do resnično globoke vere, katere doma deklet pri moji starosti šestnajstih let skoro nobena ne občuti, ker ji je duhovni svet tuj in odmaknjen.

Pisala sem prijateljici domov, kakšno srva sem našla, pa ne na zabavah, kjer sva jo še pred letom dni obe iskali, pa mi odgovarja: „Jaz se nikdar ne bi mogla navaditi na tvoje življenje.“ Da, tudi jaz sem tako mislila, toda te čudovite duhovne vaje so me prepričale, da se drugače misliti. Kdor je bil samo enkrat na duhovnih vajah in jih dobro opravil, bo šel vsako leto, dokler bo le prilika za to.

Vse pa, katerim bodo prišle te preproste besede v roke pa iskreno prosim:

Molite za mladino v domovini, da bi tudi ona kmalu doživela čudovito milost in duhovno prerojenje, ki jih v sebi skrivajo duhovne vaje.“

☆

S solzami v očeh je urednik prebral to pismo. Saj odkriva vso tragedijo, katero doživlja mladi rod doma. Naj bi bilo pa to pismo iskren opomin vsem, ki na zadnje duhovne vaje niso šli, dasi bi mogli. Ob obilici duhovne hrane, ki se jim nudi, pač ne čutijo, kar je občutilo to mlado dekle: da so bogati, neskončno bogati pa hočejo postati revni na duši, ko imajo vsega duhovnega v izobilju. Naj preberejo pričujoče pismo od besede do besede in spoznajo, da je nevarno, igrati se z milostjo božjo. Kaj pravite, komu bo lažje obstati ob sodbi pred Bogom: ali mlademu človeku iz domovine, ki ga je komunizem oropal vsega božjega in vzbudil v njem vse, kar je živalsko, ali pa fantu ter dekletu od tukaj, ki sta se zavestno odtrgala od Boga, dasi ju je vse vabilo, da Mu sledita? Odgovor ni težak in ga zato ni treba zapisati.

Tri minute dobre volje

Neki potnik ves presunjen priteče v sosednji oddelek vagona in zaskrbljeno vpraša: „Ali ima kdo od vas kaj žganja na razpolago? V mojem oddelku se je namreč pravkar onesvestila neka žena.“

Potniki začnejo brskati po prtljagi in kmalu eden izmed njih ponudi steklenico konjaka.

Neznanec jo odpre in v naglih požirkih skoro izprazni. Nato pa začudenim potnikom prijazno pojasni: „Veste, kadar vidim žensko brez zavesti, mi takoj postane slabo...“

—:—

Bilo je v Titovem jugoslovanskem parlamentu. Neki poslanec je dolgo in z ognjem zagovarjal svoje stališče. Ko je končal, mu je predsednik parlamenta dejal: „Imate pravo.“

Potem je vstal drug poslanec ter ognjevitobno pobijal prvo stališče in zagovarjal svoje. Ko je nehaj, je tudi njemu rekel predsednik: „Imate pravo.“

Končno je vstal še tretji poslanec ter napadel predsednika, kako je vendar to: ko je prvi poslanec branil svoje stališče, mu je dal prav, ko je pa drugi poslanec branil prav nasprotno mnenje, mu je prav tako rekel, da ima prav. Predsednik je na to izvajanje modro prikimal in rekel: „I vi imate pravo.“

—:—

V peklu sta se nahajala Hitler in Stalin. Za kazen sta morala stati globoko v gnojnici. Stalin je stal do vratu v njej, Hitler pa samo do pasu. Stalinu taka sodba ni bila všeč in se je začel pritoževati: „Kako je to, Dolfe, ko si ti vendar prav toliko poniglavosti storil kot jaz ali pa še več, pa stojiš le do pasu v gnojnici, jaz pa prav do vratu?“

„Veš,“ mu je pojasnil Hitler, „pod mano stoji Musolini.“

—:—

Nekdo se je spomnil, da bi začel izdelovati jerebičje konzerve. Res, stvar mu je uspela in naenkrat je založil vse mesto z njimi. V vseh izložbah je bilo videti te nove konzerve. Nekemu njegovemu prijatelju se je le čudno zdelo, kje je mogel naenkrat iztakniti toliko jerebic, pa ga je vprašal: „Ali res daješ v te konzerve samo jerebičje meso?“

„Ne. Delam pol ma pol: ena jerebica, en konj.“

—:—

V norišnici je bolnik vlekkel za seboj na rdečo nit navezано škatlo za vžigalice. Pa ga je srečal drug stanovalec in mu rekel:

„Kako lep avto imaš!“ in je božal škatlico.

„Neumnež,“ mu je odvrnil ta, „saj to vendar ni avto.“

„Saj res, to je tramvaj,“ se je popravil drugi.

„Ni res. Ali ne vidiš, da je psiček?“ se je hudoval lastnik škatlice.

„Saj res,“ je bil ves srečen sstanovalec, „kako srčan psiček. Kako mu je pa ime?“

„Fifi,“ mu je pojasnil lastnik.

„Fifi? Kako krasno ime! Kako se pa to piše?“

„Z dvema -r, kakor Floki.“

DUHOVNO ŽIVLJENJE

LETO XXIV

MAREC

Številka 3

„DUHOVNO ŽIVLJENJE“

je slovenski verski mesečnik

V tej številki boste brali:

Praznik kršč. upanja (dr. Ivan Ahčin)	177
Velika NOČ (Škof dr. Gregorij Rožman)	179
La reforma de la Semana Santa	181
Poljski križ	182
Pred razpelom (P. L'Ermite - † V. Lovšin)	183
Voščilo za veliko noč	185
Vstajenja pampe (Matevž Gorjan)	186
Vrnitev (Zora Piščančeva)	188
Jezus Kristus — pravi Bog (St. Koščak)	189
Molitveni namen za april (A. Geržinič)	193
Iz misijonskega sveta	194
Nevarnosti za slovensko družino v zamejstvu (Kristina Prijateljewa)	195
Gospod Janez (Selski)	198
Vstajenje tu in tam (Anton Novačan)	199
Ali je res — vseeno?	201
Kako so se vzgajali stari in še kaj (fzt)	202
Glosa (Bogdan Budnik)	203
Verska vsebina ustoličenja koroških vojvod (M. Marolt)	205
Velikonočna (Gregor Mali)	206
Večerja v gostilni (Gregor Hribar)	209
Smeš je zdrav	211
Z domačih tal	212
Makiavelizem (Rudolf Smersú)	216
Iz sveta	219
Svetemu očetu za jubilej (Gregor Mali)	221
Usodna preobleka (E. William)	225
Med nami	229
Pet minut dobre volje	231

Izdaja ga konzorcij (Orehar Anton), urejuje pa uredniški odbor, ki ga sestavljajo dr. Gnidovec France, Jurak Jože, Mali Gregor, dr. Rozman Branko; za tehnično opremo in fotografije skrbi Valentin Bohinc.

Platnice in stalna zaglavja je narisal Hotimir Gorazd.

Celoletna naročnina znaša za Argentino in države, ki nanjo mejijo (razen Uruguaya) 70 pesov. Za Uruguay in ostale dežele latinske Amerike, kakor tudi za vse dežele, če se plača v argentinskih pesih, je naročnina 90 pesov; za U. S. A. in Kanado 5 dolarjev, za Avstrijo 75 šilingov, za Italijo 2000 lir, drugod v protivrednosti dolarja.

Tiska tiskarna Federico Grote, Montes de Oca 320, Buenos Aires.

CORREO
ARGEN-
TINO
Suc. 6

TARIFA
REDUCIDA

Concesión
No. 2560

Revijo morete naročiti in plačati pri naslednjih poverjenikih:

Argentina: Dušnopastirska pisarna, Victor Martínez 50, Buenos Aires, in poverjeniki „čebelice“.

Braziliija: Vinko Mirt, Caixa Postal 7058, São Paulo, Brasil.

U. S. A.: Slovenska pisarna, 6116 Glass Ave, Cleveland 3, Ohio.

Kanada: Ivan Marn, 83 Victor Ave, Toronto, Ontario.

Trst: Marijina družba, Via Risorta 30, Trieste, Italia.

Italija: Zora Piščanc, Riva Piazzetta 18, Gorizia.

Avstrija: Anton Miklavčič, Spittal a/Drau, D. P. Camp, Kärnten, Austria.

Avstralija: Fr. Rudolf Pivko, 45 Victoria Street, Wawerley, N. S. W.

Desno:
Velikonočna —
pomladanska
idila na Gorenj-
skem pri cerkvi
sv. Katarine
nad Bledom
V ozadju Stol

Spodaj: Sv. Ur-
ban (595 m)
pri Mariboru

*Na zadnji stra-
ni:* Cerkev sv.
Marka v Vrbi

O Vrba! Srečna, draga vas domača,
kjer hiša mojega stoji očeta;
da b' uka žeja me iz tvoj'ga sveta
speljala ne bilà, goljfiiva kaca!

Ne vedel bi, kako se v strup prebrača
vse, kar srcé si sladkega obeta;
mi ne bilà bi vera v sebe vzeta,
ne bil viharjev notranjih b' igrača!

Zvestó srcé in delavno ročico
za doto, ki je nima milijonarka,
bi dobil z izvo'jeno devico;

mi mirno plavala bi moja barka,
pred ognjem dom, pred točo mi pšenico
bi bližaji sosed vároval — svet Marka.

Françé Prešeren, Sonetje nesr če